

Talousarvio 2018

Taloussuunnitelma 2018 – 2020

1	YLEISET PERUSTEET JA KEHITYSNÄKYMÄT	8
1.1	Taloussuunnittelun 2018 lähtökohdat.....	8
1.1.1	Talousarvion perusteet	8
1.1.2	Yleinen talouskehitys	10
1.1.3	Kuntatalouden tilanne	14
1.1.3.1	Sote- ja maakuntauudistus	18
1.1.3.2	Kilpailukyky sopimus.....	21
1.1.3.3	Valtionosuudet	23
1.1.3.4	Verotulot	26
1.1.4	Taloudellinen tilanne Äänekoskella 2017 - 2020.....	27
1.1.4.1	Väestö	29
1.1.4.2	Työllisyys	30
1.2	Äänekosken kaupunkistrategia.....	31
1.3	Konsernitavoitteet	34
1.3.1	Yleistä	34
	Kaupungin yleiset konsernitavoitteet	34
1.3.2	Yhtiökohtaiset tavoitteet	34
1.3.2.1	Ääneseudun Asunnot Oy	34
1.3.2.2	Äänekosken Energia Oy	34
1.3.2.3	Äänekosken Kiinteistönhoito Oy.....	34
1.3.2.4	Ääneseudun Kehitys Oy	34
1.3.2.5	Proavera Oy (Äänekosken Teollisuuskiinteistöt Oy).....	35
1.3.2.6	Äänekosken Asumispalvelusäätiö	35
1.3.2.7	Keitele-Museo Oy.....	35
1.3.2.8	Kiinteistöosakeyhtiö Konginkankaan Säästölipas	35
1.3.2.9	Kiinteistöosakeyhtiö Suolahden Keskusraitti.....	35
1.3.2.10	SS-Jäähalli Oy.....	35
1.4	Talousarvion sitovuus	35
2	TULOSLASKELMA.....	36
2.1	Yleistä tuloslaskelmasta.....	36

2.2	Toimintatuotot	38
2.3	Toimintakulut	39
2.4	Toimintakate	40
2.5	Verotulot	40
2.6	Valtionosuudet.....	41
2.7	Rahoitustuotot ja -kulut	43
2.8	Vuosikate	44
2.9	Poistot	45
2.10	Tilikauden tulos	46
3	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	47
3.1	Tuloskortit (kaupunkiorganisaation yhteiset).....	48
3.2	Tarkastuslautakunta	55
3.2.1	Toiminta-ajatus.....	55
3.2.2	Talousarvio 2018.....	56
3.3	Kaupunginhallitus	56
3.3.1	Toiminta-ajatus.....	56
3.3.2	Talousarvio 2018.....	56
3.3.3	Henkilöstö.....	57
3.3.4	Hallintopalvelut.....	57
3.3.4.1	Toiminta-ajatus	57
3.3.4.2	Talousarvio 2018.....	57
3.3.5	Talous- ja tietohallintopalvelut	57
3.3.5.1	Toiminta-ajatus	57
3.3.5.2	Talousarvio 2018.....	58
3.3.6	Henkilöstöpalvelut	58
3.3.6.1	Toiminta-ajatus	58
3.3.6.2	Talousarvio 2018.....	58
3.3.7	Elinvoimayksikkö.....	58

3.3.7.1	Toiminta-ajatus	59
3.3.7.2	Talousarvio 2018.....	59
3.3.8	Maankäyttö.....	62
3.3.8.1	Toiminta-ajatus	62
3.3.8.2	Talousarvio 2018.....	63
3.3.9	Muu toiminta	63
3.3.9.1	Toiminta-ajatus	63
3.3.9.2	Talousarvio 2018.....	63
3.3.10	Tukipalvelut.....	64
3.3.10.1	Toiminta-ajatus	64
3.3.10.2	Talousarvio 2018.....	64
3.3.10.3	Tuloskortti.....	65
3.4	Perusturvalautakunta	66
3.4.1	Toiminta-ajatus.....	66
3.4.2	Talousarvio 2018.....	66
3.4.3	Henkilöstö.....	66
3.4.4	Hallinto.....	66
3.4.5	Terveyspalvelut.....	66
3.4.5.1	Toiminta-ajatus	66
3.4.5.2	Talousarvion perustelut	67
3.4.5.3	Tuloskortti.....	75
3.4.6	Sosiaalityö.....	75
3.4.6.1	Toiminta-ajatus	75
3.4.6.2	Talousarvion perustelut	76
3.4.6.3	Tuloskortti.....	81
3.4.7	Arjen tuki.....	81
3.4.7.1	Toiminta-ajatus	81
3.4.7.2	Talousarvion perustelut	83
3.4.7.3	Tuloskortti.....	89
3.5	Kasvun ja oppimisen lautakunta	90
3.5.1	Toiminta-ajatus.....	90

3.5.2	Talousarvio 2018	90
3.5.3	Henkilöstö.....	90
3.5.4	Lasten ja perheiden palvelut	90
3.5.4.1	Toiminta-ajatus	90
3.5.4.2	Talousarvion perustelut	91
3.5.4.3	Tuloskortti.....	98
3.5.5	Opetuspalvelut.....	99
3.5.5.1	Toiminta-ajatus	99
3.5.5.2	Talousarvion perustelut	99
3.5.5.3	Tuloskortti.....	102
3.5.6	Nuorisopalvelut.....	103
3.5.6.1	Toiminta-ajatus	103
3.5.6.2	Talousarvion perustelut	103
3.5.6.3	Tuloskortti.....	106
3.6	Tekninen lautakunta	107
3.6.1	Toiminta-ajatus.....	107
3.6.2	Talousarvion perustelut.....	107
3.6.3	Henkilöstö.....	109
3.6.4	Tilaajavastuualue	109
3.6.4.1	Toiminta-ajatus	109
3.6.5	Talousarvion perustelut.....	110
3.6.5.1	Tuloskortti.....	110
3.7	Ympäristölautakunta.....	111
3.7.1	Toiminta-ajatus.....	111
3.7.2	Talousarvion perustelut.....	111
3.7.3	Henkilöstö.....	111
3.7.4	Ympäristövalvonta	111
3.7.4.1	Toiminta-ajatus	111
3.7.4.2	Talousarvion perustelut	112
3.7.4.3	Tuloskortti.....	113

3.7.5	Ympäristöterveydenhuolto	114
3.7.5.1	Talousarvion perustelut	114
3.7.6	Maaseutuasiat	114
3.7.6.1	Talousarvion perustelut	114
3.7.7	Pelastustoimi	114
3.7.7.1	Talousarvion perustelut	114
3.8	Vapaa-aikalautakunta	115
3.8.1	Toiminta-ajatus	115
3.8.2	Talousarvion perustelut	115
3.8.3	Henkilöstö	115
3.8.4	Hallinto ja kansalaistoiminta	115
3.8.4.1	Talousarvion perustelut	115
3.8.5	Kulttuurityö	116
3.8.5.1	Toiminta-ajatus	116
3.8.5.2	Talousarvion perustelut	116
3.8.5.3	Tulokortti	117
3.8.6	Kirjastotoiminta	118
3.8.6.1	Toiminta-ajatus	118
3.8.6.2	Talousarvion perustelut	118
3.8.6.3	Tulokortti	119
3.8.7	Musiikkiopisto	120
3.8.7.1	Toiminta-ajatus	120
3.8.7.2	Talousarvion perustelut	120
3.8.7.3	Tulokortti	121
3.8.8	Liikuntatyö	122
3.8.8.1	Toiminta-ajatus	122
3.8.8.2	Talousarvion perustelut	122
3.8.8.3	Tulokortti	124
4	INVESTOINTISUUNNITELMA	125
4.1	Investointisuunnitelma (Maa- ja metsäalueet ja irtain omaisuus)	126

4.2	Investointisuunnitelma (Talonrakennus).....	127
4.3	Investointisuunnitelma (Liikenneväylät, puistot, yleiset alueet, sillat, satamat ja laiturit sekä muut maanrakennushankkeet).....	128
4.4	Investointitulot ja investointimenot yhteensä.....	128
4.5	Investointitulot ja investointimenot alueittain.....	129
4.6	Leasingrahoituksella toteutettavat investointikohteet	130
5	RAHOITUSSUUNNITELMA.....	131
5.1	Toiminnan ja investointien rahavirta.....	132
5.1.1	Toiminnan rahavirta.....	132
5.1.2	Investointien rahavirta.....	133
5.2	Rahoituksen rahavirta	133
5.2.1	Antolainauksen muutokset	133
5.2.2	Lainakannan muutokset.....	133
5.2.3	Oman pääoman muutokset	133
5.2.4	Muut maksuvalmiuden muutokset	133
6	TALOUSSUUNNITELMA 2018 – 2020 ja talouden vakauttamisen toimenpideohjelma vuoteen 2018.....	134
6.1	Yleistä.....	134
6.2	Taloussuunnitelman perusteet	134
6.3	Talouden vakauttamisen toimenpideohjelma vuoteen 2018	137
6.3.1	Toimenpideohjelma toimialoittain	137
7	TALOUSARVIO 2018 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET	138
7.1	Talousarvion sitovuus	138
7.2	Talousarviomuutokset.....	138
7.3	Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	139
7.4	Tuloslaskelma	139
7.5	Rahoituslaskelma	139

7.6	Käyttösuunnitelmat.....	139
7.7	Erityiset rajoitukset.....	140
7.7.1	Henkilöstö.....	140
7.7.2	Yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen.....	140
7.7.3	Muut rahoitusmenot.....	140
7.7.4	Investoinnit.....	140
7.7.5	Investointien rahoitusosuudet.....	140
7.8	Raportointi.....	140
8	LIITTEET.....	142
8.1	Tuloslaskelma, ulkoinen/sisäinen 2018.....	142
8.2	Käyttötalousosa lautakunnittain 2018, ulkoinen/sisäinen.....	143

1 YLEISET PERUSTEET JA KEHITYSNÄKYMÄT

1.1 Taloussuunnittelun 2018 lähtökohdat

1.1.1 Talousarvion perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Äänekosken kaupungissa taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta, josta ensimmäinen vuosi on sitova talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähdessä sitovia eriä. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

1.5.2015 voimaan tullessa kuntalaissa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu siten, että alijäämä tulee kattaa määräjassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli, vaan yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään taloussuunnitelmassa.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Lisäksi 1.5.2015 voimaan tullessa kuntalaissa erityisen heikossa asemassa olevan kunnan arviointikriteeristöä on muutettu siten, että kriteeristö perustuu kuntakonsernin tunnuslukuihin. Konsernitason kriisikuntakriteerien osalta uutta arviointimenettelyä sovelletaan konsernitilinpäätöksiin kertyneisiin alijäämiin ja konsernitilinpäätöksistä laskettaviin tunnuslukuihin (148.4 §).

Kuntalain 118 §:n mukaan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos

1. kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määrääjassa
2. kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden TAI
3. kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:
 1. kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
 3. asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
 4. kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä Äänekosken kuntakonsernin vuosikate oli positiivinen ja kunnan konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää 477 euroa asukasta kohden, joten nämä eivät ylittäneet laissa sallittuja raja-arvoja. Neljästä arviointikriteeristön raja-arvosta täyttyi kaksi, eli kunnan tuloveroprosentin ero keskiarvoon oli 1,63 % (sallittu alle 1,00 %) ja kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 86,6 % (sallittu alle 50 %).

Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu arviointikriteeristön tunnuslukujen täyttyminen vuosina 2012–2016. Tunnuslukujen perusteella Äänekosken kaupungin osalta arviointimenettelyä ei tarvitse käynnistää.

KRIISIKUNTAKRITEERIT

Kriisikuntakriteerit (Uusi kuntalaki)	2012	2013	2014	2015	2016
Asukasluku 31.12.	20 265	20 077	19 909	19 646	19 374
Konsernilla negatiivinen vuosikate	● 8 936 808	● 16 684 228	● 14 350 121	● 16 113 440	● 21 649 081
Tuloveroprosentti 1,0% suurempi kuin kuntien ka	● 1,75	● 1,62	● 1,26	● 1,67	● 1,63
Konsernin laina/asukas 50 % enemmän kuin kuntien ka	● 25,0 %	● 24,5 %	● 27,9 %	● 25,7 %	● 18,1 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus > 50 %	● 88,3 %	● 88,2 %	● 93,1 %	● 93,8 %	● 86,6 %
Konsernilla alijäämää edellisessä tilinpäätöksessä yli 500 e/asukas ja uusimmassa tp:ssä yli 1.000 e/asukas	● -1 510	● -1 291	● -1 167	● 52	● 477

1.1.2 Yleinen talouskehitys

Maailmantalouden myönteinen kehitys on vahvistunut vuoden 2017 aikana. Talouskasvua ylläpitävät erityisesti nousevat taloudet, mutta myös teollisuusmaissa kasvu on vahvistunut. Maailmantalous kasvaa 3,5 % vuonna 2017. Kasvu kiihtyy ennusteiden mukaan 3,7 prosenttiin vuonna 2018 ja 3,8 prosenttiin vuonna 2019.

Yhdysvaltain myönteinen talouskehitys jatkuu ja Manner-Euroopan talouden kuva on vahvistunut vuoden 2017 aikana. Yritysten ja kuluttajien luottamus on korkealla. Alkuvuoden kasvuluvut ovat olleet vahvoja, ja kasvu on ollut aiempaa laaja-alaisempaa. Työttömyys on laskenut euroalueella alhaisimmalle tasolle kahdeksaan vuoteen.

Euroopan keskuspankki on indikoinut epätavanomaisen rahapolitiikan jatkuvan toistaiseksi, kunnes talouskasvu euroalueella lujittuu pysyvämmiin. Euroalue kasvaa ennusteiden perusteella vuonna 2017 noin kaksi prosenttia, ja kasvu kiihtyy vuosina 2018 ja 2019.

Ison-Britannian talousnäkymiä varjostaa Brexitiin liittyvä epävarmuus. Kuluttajien luottamus on heikkenemässä, ja yritysten investointitoimintaa leimaa yleinen varovaisuus. Maan talouskasvun ennakkoidaan pysyvän vaimeana myös lähivuosina.

Viime vuosien vahva talouskehitys Ruotsissa jatkuu, mutta ennakoivat indikaattorit osoittavat talouden vahvimman kasvuvaiheen olevan käsillä. Sekä valmistavassa teollisuudessa että palveluissa ostopäälliköiden indeksit ovat alkuvuonna kääntyneet loivaan laskuun, joskin ne ennakoivat yhä talouden selvää kasvua. Kuluvan vuoden toisella neljänneksellä Ruotsin talouskasvu oli erittäin nopeaa. Kasvu pysytellee vuonna 2017 ja lähivuosina kolmen prosentin tuntumassa.

Japanin talouskasvu kiihtyi erityisesti kuluvan vuoden toisella neljänneksellä, mutta talouden siirtyminen kestäväälle kasvu-uralle on vielä epävarmaa. Japanin talous kasvaa kuitenkin hitaasti vuonna 2017 ja 2018.

Venäjän talouden näkymät ovat pitkälti sidonnaisia raakaöljyn hinnan kehitykseen. Raakaöljyn hinnan nousu alkuvuonna 2017 kiihdytti talouskasvua ja Rupla vahvistui suhteessa dollariin öljyn hinnan noustua vuoden 2016 alun alimmalta tasoltaan, mutta viime aikoina kehitys näyttää taittuneen öljyn hintakehityksen oltua vaihtelevampaa. Venäjän talouden kasvupotentiaalia heikentävät talouden rakenteiden mittavat uudistamistarpeet, joiden suhteen ei ole tapahtunut edistystä. Näistä syistä Venäjän talouskasvu pysyy vaimeana lähivuosina.

Kiinan talouden alkuvuosi on ollut vahva, mutta tulevien vuosien hidastuvan kasvun näkymä on ennallaan. Talouden kääntyminen vientivetoisesta mallista kulutusvetoiseen hidastaa talouskasvua, mikä lisää talouden mittavan velkaantuneisuuden luomia riskejä.

Muissa nousevissa talouksissa näkymät ovat voittopuolisesti myönteiset. Intian talous jatkaa vahvalla kasvu-uralla. Brasilian näkymät ovat ongelmista huolimatta kääntymässä myönteisemmiksi, samoin kuin Etelä-Afrikan.

Myös maailmankauppa on kehittynyt myönteisesti viime vuoden lopulta lähtien. Kauppaa ovat kiihdyttäneet erityisesti nousevat taloudet, mutta jatkossa euroalueen myönteisen kehityksen osuus korostuu. Etenkin kuluvana vuonna 2017 maailmankauppa kasvaa vahvan alkuvuoden ansiosta. Lähivuosina maailmankauppa kasvaa suurin piirtein yhtä nopeasti kuin maailman kokonaistuotanto. Kasvu on kuitenkin selvästi hitaampaa kuin globalisaation kiihkeimpinä aikoina viime vuosikymmenellä.

Maaialmantalouden myönteiseen näkymään liittyy kuitenkin huomattavia riskejä. Keskeiset riskit ovat Yhdysvaltain rahapolitiikan asteittaisen normalisoitumisen heijastusvaikutukset maailmantaloudessa, Kiinan talouden velkaantuneisuus hidastuvan kasvun oloissa, kasvanut protektionismin uhka maailmankaupalle sekä geopoliittisten jännitteiden kasvamisen.

Suomen talous

Suomen ulkomaankauppa on piristynyt alkuvuodesta 2017 sekä viennin että tuonnin molempien kasvettua. Ulkomaankaupan virkoamiseen on vaikuttanut ennen kaikkea myönteinen talouskehitys Suomen vientimarkkinoilla alkuvuodesta.

Kotitalouksien ostovoiman kasvu on ylläpitänyt yksityisen kulutuksen kasvua. Ostovoimaa on vahvistanut käytettävissä olevien reaalitulojen lisääntyminen yli kahdella prosentilla, sillä inflaatio kiihtyy vain vähän energian hintojen maltillisen kehityksen seurauksena. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee myös työllisyyden koheneminen. Vaikka yksityisen kulutuksen kasvun ennustetaan hidastuvan vuoden 2017 loppua kohden, kasvun ennustetaan olevan siitä huolimatta 2,4 prosenttia. Kuluttajabarometrin mukaan luottamus talouden myönteiseen kehitykseen on kohentunut selvästi viimeisen vuoden aikana ja odotukset työttömyyden alenemisesta tulevaisuudessa ovat nousseet.

Talouden tuotanto kääntyi viime vuonna neljän supistumisvuoden jälkeen 1,6 prosentin kasvuun. Kasvun taustalla on vahvasta kansainvälisestä kysynnästä kertova tilausten kasvu teollisuudessa, aloitettujen lukuisten yksityisten ja julkisten rakennushankkeiden eteneminen sekä kaikkien päätoimialojen palvelutuotannon kasvu. Erityisesti Suomen tärkeimmän kauppa-alueen Euroopan tuonnin vahvistuminen edesauttaa investointi- ja välituotteita valmistavaa suomalaista teollisuutta. Laaja-alaisesta kasvupohjasta ja erittäin vahvasta alkuvuodesta johtuen koko talouden arvonlisäys kasvaa vuonna 2017 noin kolme prosenttia. Kasvuvauhti tasaantuu ensi ja seuraavana vuonna, mutta kokonaistuotanto lisääntyy yhä noin kaksi prosenttia vuosina 2018 ja 2019.

Taloudellisen aktiviteetin laajapohjainen ja nopea voimistuminen on lisännyt työllisyyttä alkuvuoden 2017 aikana. Työllisten määrä nousi tammi-kesäkuussa 0,6 % vuoden takaiseen verrattuna. Työtunnit sen sijaan eivät alkuvuonna lisääntyneet kilpailukyky sopimukseen sisältyvästä työajan pidentämisestä huolimatta yhtään enempää. Avoimien työpaikkojen määrä on pysynyt hyvin korkeana: kausitasoitettuna yli 40 000 paikan tasolla. Vahvana jatkuva talouskasvu ja voimistunut työvoiman kysyntä nostavat vuonna 2017 työllisten määrän 0,7 % edellisvuotta korkeammaksi, jolloin työllisyysaste nousee 69,4 prosenttiin.

Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan työttömyys ei ole juuri-kaan laskenut alkuvuonna 2017 ja työttömyysasteen trendi on pysynyt 8,7 prosentissa. Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilaston mukaan työttömyys kuitenkin on alkuvuonna laskenut selvästi kaikilla alueilla ja kaikissa ikä- ja ammattiryhmissä. Työttömyysasteen laskun pysähtyminen johtuu ainakin osittain piilotyöttömien sekä muiden työvoiman ulkopuolisten aktivoitumisesta työnhakuun, mikä on normaalia suhdannetilanteen parantuessa. Nopeutunut talouskasvu kääntää työttömyyden loppuvuodesta uudelleen laskevalle uralle ja ennuste vuoden 2017 työttömyysasteeksi on 8,6 %.

Vuonna 2017 ansiotaso kehittyy pääosin työmarkkinaosapuolten neuvotteleman kilpailukyky sopimuksen mukaisesti. Sopimuspalkkoja ei korotettu ja julkisen sektorin lomarahoja leikattiin 30 %. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksena sopimuspalkkojen arvioidaan laskevan keskimäärin 0,3 %. Ansiokehitysennusteessa oletetaan muiden tekijöiden kuin sopimuspalkkojen nostavan ansioita 0,6 %. Nimellisten ansioiden arvioidaan näin ollen kasvavan 0,3 % vuonna 2017.

Vuoden 2018 palkankorotuksista neuvotellaan toimialoittain. Ansioiden nousun ennustetaan pysyvän edelleen maltillisena ansiotason kasvaessa 1,4 % vuonna 2018 ja 1,6 % vuonna 2019. Tämä ansiotason nousu on edelleen 2000-luvun keskimääräistä vauhtia hitaampaa, mikä on sopu-soinnussa korkean työttömyyden kanssa. Koko talouden palkkasumman ennustetaan kasvavan 2,2 % vuonna 2018 ja 2,1 % vuonna 2019.

Julkisen talouden syvä alijäämä on pienentynyt asteittain viime vuosina. Julkista taloutta ovat vahvistaneet hallituksen päättämät sopeutustoimet sekä viime vuonna virinnyt talouskasvu. Julkinen velka on kasvanut merkittävästi viimeisen kahdeksan vuoden aikana. Lähivuosina velkaantumisen vauhti hidastuu, ja velka suhteessa BKT:hen alenee.

Julkisen talouden ongelmat ovat rakenteellisia. Myönteisestä suhdannetilanteesta huolimatta julkinen talous jää edelleen alijäämäiseksi. Lisäksi väestön ikääntymisestä johtuen julkisessa taloudessa vallitsee pidemmällä aikavälillä merkittävä epätasapaino tulojen ja menojen välillä. Jotta julkinen talous olisi pitkällä aikavälillä kestävällä pohjalla ja eläke-, hoito- ja hoivamenojen kasvu pystyttäisiin rahoittamaan ilman julkista

taloutta vahvistavia toimia tai lisävelkaantumista, tulisi rahoitusaseman olla ensivuositikymmenen alussa selvästi ylijäämäinen.

Valtiontalouden alijäämä supistui viime vuonna 2016. Valtiontalouden tuloja kasvatti erityisesti verotulojen hyvä kasvu. Samaan aikaan meno-kehitys pysyi maltillisena. Vastaavanlainen kehitys jatkuu myös lähivuodet valtiontaloudessa. Myös paikallishallinnon alijäämä supistui vuonna 2016 ja samansuuntainen kehitys jatkuu vielä vuonna 2017. Paikallishallinnon alijäämä kääntyy jälleen kasvuun vuonna 2018, mutta Sote-uudistuksen myötä sosiaali- ja terveystalouden menopaineet kohdistuvat maakuntiin, mikä helpottaa paikallishallinnon taloutta vuodesta 2020 alkaen. Valtiohallinnon, paikallishallinnon sekä myöhemmin maakuntahallinnon yhteenlasketun alijäämän arvioidaan kuitenkin olevan ensivuositikymmenen alussa merkittävä.

Menoaste eli menojen suhde BKT:hen nousi vuonna 2014 korkeimmalle tasolleen tällä vuosituonnalla. Siitä lähtien se on laskenut tasaisesti mm. sopeutustoimien johdosta. Veroaste eli verojen ja veroluonteisten maksujen suhdetta BKT:hen laskee vuonna 2017 mm. kilpailukykysojimuksen maksuperustemuutokset ja veronkevennykset. Tulevina vuosina veroaste laskee jonkin verran myös siitä syystä, että monet veropohjat kasvavat hitaammin kuin BKT.

Julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ylitti hetkellisesti EU:n perussopimuksessa määritellyn kolmen prosentin rajan vuonna 2014. Tämän jälkeen alijäämä on painunut selkeästi rajan alle. Julkinen velka sen sijaan on noussut yli 60 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja pysyy rajan yläpuolella lähivuosina.

Kansantalouden tilinpidon mukainen valtiontalous on ollut jo kahdeksan vuotta alijäämäinen, joskin alijäämä on pienentynyt parin viime vuoden aikana. Talouskasvun nopeutumisen myötä alijäämä supistuu selvästi vuonna 2017 ja 2018. Alijäämistä ei silti päästä kokonaan eroon edes keskipitkällä aikavälillä.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu ja maakuntien perustaminen vuonna 2020 lisäävät valtion menoja ainakin alkuvaiheessa. Puolustusvoimien uudet hankinnat alkavat myös vaikuttaa valtion rahoitusasemaan heikentävästi erityisesti ensi vuosikymmenellä. Valtionvelan määrä ylitti 100 mrd. euroa viime vuonna. Koska budjetit ovat alijäämäisiä vuosikymmenen loppuun asti, valtion velkaantuminen jatkuu. Velkaantumisen vauhti kuitenkin hidastuu.

(Lähde: VM/ Taloudellinen katsaus)

KUVA 1 TALOUDELLISEN TILANTEEN TUNNUSLUKUJA

Yleinen taloudellinen tilanne (**VM:n ennuste 2017 - 2019)						
	2014	2015	2016	2017**	2018**	2019**
Bruttokansantuote mrd. euroa	205,0	210,0	216,0	224,0	232,0	241,0
Työttömyysaste, %	8,7	9,4	8,8	8,6	8,1	7,8
Ansiotasoindeksi, %	1,4	1,4	1,1	0,3	1,4	1,6
Kuluttajahintaindeksi, %	1,0	-0,2	0,4	0,9	1,5	1,5
Pitkä korko, 10v, %	1,5	0,7	0,4	0,5	0,9	1,4
Valtionvelka, % BKT:sta	46,3	47,6	47,5	47,7	47,5	46,9
Veroaste, % BKT:sta	43,9	44,0	44,1	43,2	42,2	41,8

1.1.3 Kuntatalouden tilanne

Kuntatalouden tilanteen tarkastelu pohjautuu valtion syksyllä 2017 julkaisemaan kuntatalousohjelmaan.

Tilastokeskuksen julkaisemien ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous (peruskunnat ja kuntayhtymät) vahvistui vuonna 2016. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli 3,4 miljardia euroa positiivinen vuonna 2016. Vuosikate vahvistui yli 700 milj. euroa edellisvuodesta. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Vuosikate vahvistui erityisesti asukasluvultaan suuremmissa kunnissa. Kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate sen sijaan heikkeni vuonna 2016 lähes 80 miljoonaa euroa. Syksyn 2016 kuntatalousohjelmassa tehtyyn ennusteeseen verrattuna kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli noin 200 miljoonaa euroa vahvempi.

Kuntatalouden vuosikatteen vahvistuminen johtui ensisijaisesti peruskuntien toimintamenojen matalasta 0,5 prosentin kasvusta. Toimintakatteen matalaa kasvua selittivät sekä kuntien omat sopeuttamistoimenpiteet, että kilpailukykysovimukseen liittyvät säästöt (mm. lomarahojen 30 prosentin leikkaus).

Kuntatalouden tilikauden tulos oli 1,07 miljardia euroa positiivinen, kun vuonna 2015 vastaava luku oli 360 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos parani siis selvästi edellisvuoteen verrattuna.

Kuntatalouden nettoinvestoinnit olivat vuonna 2016 hieman yli 3,2 miljardia euroa, josta peruskuntien osuus oli noin 2,4 miljardia euroa ja kuntayhtymien osuus noin 820 miljoonaa euroa. Vuoteen 2015 verrattuna investoinnit kasvoivat ainoastaan noin 20 miljoonaa euroa eli 0,7 prosenttia. Investointien varovaista kasvua selittää ennen kaikkea peruskuntien investointien lasku lähes 70 miljoonalla eurolla. Kuntayhtymien investoinnit sen sijaan kasvoivat edellisvuoteen verrattuna yli 90 miljoonalla eurolla. Kuntatalouden lainakanta (poistettu sisäiset lainat) kasvoi vuoden 2015 noin 17,3 miljardista eurosta noin 18,1 miljardiin euroon.

Manner-Suomen kuntien talous vahvistui vuonna 2016 edellisvuoteen verrattuna: kuntien rahoituksen riittävyys parani selvästi, lainakannan kasvu suhteellisesti hidastui ja toimintamenojen hillitty kasvu jatkui.

Kuntien vuosikate oli noin 2,7 miljardia euroa. Se riitti kattamaan poistot ja nettoinvestoinnit. Kuntien vuosikate parani noin 800 miljoonaa euroa vuodesta 2015. Vuosikate ei ole ollut näin korkealla nykyisen kirjanpito-käytännön aikana. Kuntakokoryhmittäin tarkasteltuna vuosikate parani varsinkin asukasluvultaan suuremmissa kunnissa. Eniten vuosikate parani yli 100 000 asukkaan ryhmässä (400 eurosta/asukas 620 euroon/asukas).

Kuntien lainakanta jatkoi kasvua edelleen, tosin edeltäviä vuosia rauhallisemmin. Lainakanta kasvoi noin 535 miljoonaa euroa eli 3,8 prosenttia noin 16,09 miljardiin euroon eli 2 939 euroon/asukas. Vuosina 2013–2015 kuntien lainakanta kasvoi yli 800 miljoonaa euroa vuodessa.

Kuntien rahavarat vahvistuivat hieman vuodesta 2015. Näin ollen kuntien nettovelan (lainakanta - rahavarat) suhteellinen kasvu hidastui.

Vaikka Manner-Suomen kuntien talous kokonaisuutena vahvistui vuonna 2016, on kuntien välillä edelleen suuria eroja. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin joka kolmannessa kunnassa (94 kuntaa). Myös negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä on kääntynyt lievään kasvuun. Vuonna 2016 negatiivisen vuosikatteen kuntia oli 14 (mukana on kuitenkin kaksi vuoden 2017 alussa lakannutta kuntaa), kun vuonna 2015 niitä oli 13 ja vuonna 2014 vain 10. Negatiivisen vuosikatteen kunnista 13 oli alle 6 000 asukkaan kuntaa ja yksi alle 10 000 asukkaan kunta. Kuntien yhteenlaskettu negatiivinen vuosikate oli vuonna 2016 noin -7,3 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2015 oli noin -7,0 miljoonaa euroa.

Vuonna 2015 voimaan tulleen kuntalain mukaan kuntien tulee kattaa vuoden 2015 taseen kertynyt alijäämä neljässä vuodessa tai jos sitä oli yli 500 euroa/asukas, niin kuudessa vuodessa.

Vuoden 2016 tilinpäätösten mukaan 36 kunnalla oli taseessa kertynyttä alijäämää ja näistä 30 kunnalla oli sitä myös vuonna 2015. Yhteensä 10 kunnalla oli alijäämää yli 500 euroa/asukas (15 kunnalla vuonna 2015).

Kireä taloustilanne on merkinnyt monissa kunnissa myös kunnallisverotuksen korotuksia, mutta kuntien veroprosenttien nousu on viime vuosina hidastunut. Tuloveroprosenttia nostettiin 98 kunnassa vuonna 2015 ja 45 kunnassa vuonna 2016. Maltillinen linja on jatkunut, sillä kunnista 46 nosti ja 12 alensi veroprosenttia vuodelle 2017.

Kuntalain uudistus vuonna 2015 velvoitti kaikkia kuntia tekemään konsernitilinpäätöksen vuodesta 2015 lähtien. Vuosi 2016 on näin ollen toinen tilinpäätös vuosi, josta on käytössä täydelliset konsernitilinpäätökset (tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase).

Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate oli noin 5,29 miljardia euroa eli 967 euroa/asukas, parannusta vuoteen 2015 oli lähes 850 000 euroa. Vuosikate oli kuitenkin negatiivinen viidellä kuntakonsernilla, kun

vuonna 2015 se oli kaikilla positiivinen. Vuosikate riitti 227 konsernilla poistojen ja 129 konsernilla nettoinvestointien kattamiseen. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli peräti 1,68 miljardia euroa positiivinen. Edellisten tilikausien yli-/alijäämät huomioden konserneilla oli yhteenlaskettuna taseeseen kertynyttä ylijäämää noin 10,81 miljardia euroa (1 974 euroa/asukas). Muutos on huomattava vuoteen 2014 verrattuna, sillä silloin ylijäämää oli 5,77 miljardia euroa (1 060 euroa/asukas).

Tilikausi oli alijäämäinen 67 kuntakonsernilla vuonna 2016. Tilinpäätöstietojen perusteella 44 konsernilla on taseessa kertynyttä alijäämää yhteensä noin 194,2 miljoonaa euroa. Sekä alijäämäisten konsernien määrä, että taseeseen kertyneen alijäämän määrä on kuitenkin laskenut selvästi, sillä vielä vuonna 2014 taseessa kertynyttä alijäämää oli 103 konsernilla yhteensä noin 771,7 miljoonaa euroa.

Myös kuntakonsernitarkastelussa korostuvat kuntien väliset ja etenkin kuntakokoryhmittäiset erot. Yli 100 000 asukkaan konsernien hallitseva asema on varsin selvä. Esimerkiksi konsernien vuosikatteesta noin 50 prosenttia, taseen kertyneestä ylijäämästä noin 67 prosenttia, lainakanasta lähes 50 prosenttia ja tilikauden tuloksesta noin 64 prosenttia tulee yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmästä.

Kuntakonsernit voivat vuodesta 2017 lukien päätyä arviointimenettelyyn. Vuosien 2015 ja 2016 tilinpäätöstietojen perusteella arviointimenettelyn tunnusluvut täyttäviä kuntakonserneja on neljä. Nämä kaikki kunnat tulevat menettelyyn taseeseen kertyneen alijäämän perusteella (alijäämä viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa/asukas ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa/asukas).

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa vuonna 2017 selvästi kevään kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Etenkin verotulojen odotetaan kasvavan aiemmin arvioitua paljon suotuisammin. Vuonna 2017 kuntataloutta vahvistaa toimintamenojen supistuminen, mikä on seurausta kilpailukykysojimuksen toimenpiteistä, kuntatyönantajan eläkemaksujen alentumisesta sekä kuntien omista ja hallituksen linjaamista sopeutustoimista.

Tilikauden tulos heikkenee kuitenkin jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantumisen saakka. Sote-uudistuksen myötä kuntatalouden tehtävät painottuvat jatkossa mm. koulutukseen, johon ei väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi kohdistu vastaavia menopaineita kuin sosiaali- ja terveystalouteen. Siksi kuntatalouden menopaine helpottuu vuodesta 2020 alkaen ja velkaantuminen hidastuu. Nettoinvestoinnit pysyvät lähivuosina korkealla tasolla. Jo käynnissä oleva vilkas sairaalarakentaminen kiihtyy, vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon investoinneista tuli luvanvaraisia yli vuosi sitten voimaan astuneen väliaikaisen lain nojalla.

Suomen talous on selvässä nousussa. BKT:n kasvu jatkuu myös seuraavina vuosina, tosin hivenen hidastuen. Hyvä talouskasvu ei kuitenkaan ratkaise julkisen talouden ongelmia. Työttömyysaste pysyy rakenteellisten tekijöiden takia melko korkeana, minkä vuoksi kuntien osaltaan rahoittamat työmarkkinatukimenot laskevat hyvin hitaasti. Lisäksi väestön ikärakenteen muutos lisää hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta ja siten kuntatalouden menopaineita. Myös kasvanut maahanmuutto on lisännyt kuntien tuottamien palvelujen tarvetta. Kuntatalouden tilikauden tuloksen arvioidaan heikkenevän vuodesta 2017, mikä on seurausta verotulojen vaatimattomasta kasvusta sekä valtionapujen leikkauksista.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuonna 2018 maltillisesti menopaineista huolimatta.

Myöskään kilpailukyky sopimuksen työajan pidennyksestä arvioituja säästöjä ei olla saavuttamassa – ainakaan aikaisemmin arvioidussa ajassa. Työajan pidennys tuo säästöä, jos henkilöstön määrää vähennetään sen ansiosta. Kilpailukyky sopimus pienentää kuntatalouden toimintamenoja, mutta alentaa myös kuntien verotuloja ja valtionosuuksia. Nettovaikutukseltaan sopimus on vuonna 2018 kuntataloutta heikentävä.

Kevään 2017 kehysriihessä päätetyn varhaiskasvatusmaksujen alentamisen arvioidaan laskevan varhaiskasvatusmaksuista saatavia tuloja ja lisäävän kuntatalouden toimintamenojen kasvua päivähoidon kysynnän kasvun vuoksi. Kaikkienensa uudistuksen on arvioitu heikentävän kuntataloutta noin 90 miljoonalla eurolla vuonna 2018. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta johtuva maksutuottojen lasku ja oletettu tuotantokustannusten kasvu kompensoidaan kunnille valtionosuuksien, yhteisöveron ja kiinteistöveron kautta 110 miljoonalla eurolla vuodesta 2018 alkaen, mikä merkitsee ensi vuodelle ylikompensaatiota.

Kuntatalouden nettoinvestointien arvioidaan pysyvät edelleen korkealla tasolla. Kuntien nykyisen rakennuskannan kunnossapito edellyttää edelleen mittavia korjausinvestointeja. Lisäksi sairaalarakentaminen jatkuu vilkkaana huolimatta vuoden 2016 kesällä voimaan astuneesta sote-investointeja koskevasta rajoituslaista.

Kuntatalouden tulot kehittyvät vuonna 2018 hyvin vaatimattomasti. Vuoden 2017 yhteisveron kasvu selittyi osaltaan kertaluonteisella vuotta 2016 koskeneella ennakontäydennysmaksulla, joka näkyi vuoden 2017 kassakertymässä. Sen vaikutus ei ulotu vuoteen 2018 saakka ja yhteisöverotuotot kääntyvät laskuun. Lisäksi kunnallisveron kehitys on jäämässä hyvin vaimeaksi ja kuntien saamat valtionavut laskevat hie-
man. Vuonna 2018 kustannustenjaon tarkistus laskee valtionosuuksia noin 180 miljoonalla eurolla.

(Lähde: VM/Kuntatalousohjelma)

1.1.3.1 Sote- ja maakuntauudistus

Hallituksen esityksen mukaan Suomeen muodostetaan 18 maakuntaa. Maakunnat olisivat julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilla on alueellaan itsehallinto. Uudet maakunnat olisivat alueeltaan nykyisiä maakuntia vastaavia eräin yksittäisiä kuntia koskevin poikkeuksin. Maakuntien ylin päättävä toimielin olisi vaaleilla valittava maakuntavaltuusto. Maakunnat hoitaisivat niille laissa säädettäviä tehtäviä. Keskeisiä tehtäviä olisivat sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimi. Lisäksi erikseen valmistellaan eräiden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen ja aluehallintovirastojen sekä maakuntien liittojen ja ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtäminen maakuntien vastuulle. Maakuntalaissa säädettäisiin niiden toimintaa, taloutta ja hallintoa koskevat säännökset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavalla lailla siirretäisiin kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu perustettaville maakunnille. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jäisi kuntien tehtäväksi, minkä lisäksi maakuntien pitäisi myös omassa toiminnassaan huolehtia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.

Maakuntien toiminta rahoitetaan pääosin valtion rahoituksella ja osaksi palvelujen käyttäjiltä perittävillä asiakasmaksuilla. Rahoituksesta säädettäisiin maakunnan rahoituslailla. Rahoitus määräytyisi laskennallisesti osin maakunnan asukasluvun ja osin palvelujen tarpeen ja olosuhdetekijöiden perusteella. Valtion rahoitus olisi maakunnille yleiskatteellista.

Rahoitusvastuun siirtyessä kunnilta valtiolle, on valtion tuloja lisättävä ja kuntien tuloja vastaavasti vähennettävä niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Tämän takia valtion verotuloja ehdotetaan kasvatettavaksi kiristämällä valtion ansiotuloverotusta. Jotta kokonaisveroaste ei kasvaisi, velvoitetaan kunnat alentamaan kunnallisveroa. Kunnallisveron vähennys olisi 12,47 prosenttiyksikköä kaikissa kunnissa. Myös kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennettaisiin ja valtion osuutta vastaavasti kasvatettaisiin. Kuntien valtionosuuksia ehdotetaan vähennettäväksi siirtyviä tehtäviä vastaavalta osalta ja tästä sekä kunnallisveron alentamisesta aiheutuvia muutoksia rajoitettaisiin valtionosuusjärjestelmään sisällytettävällä pysyvällä määräytymistekijällä ja valtionosuusjärjestelmämuutoksen tasauksella.

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluksessa oleva henkilöstö siirtyy ehdotuksen mukaan maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Sairaanhoidon piirien ja kehitysvammaisten erityishuoltopiirien kuntayhtymät ja maakuntien liitot sekä niiden omaisuus, vastuut ja velvoitteet siirtyvät maakunnille. Lisäksi kunnista siirtyisi maakunnille sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämiseen liittyvä irtain omaisuus. Omaisuussiiirroista ei suoritettaisi korvausta kunnille eikä kuntayhtymille.

Maakunnille perustetaan kolme valtakunnallista palvelukeskusta. Ne vastaavat maakuntien toimitilapalveluista, henkilöstö- ja taloushallinnosta sekä tietohallinto- ja tietojärjestelmäpalveluista.

Uudistukseen liittyen valmistellaan erikseen asiakkaan valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö sekä osana maakuntauudistusta muut maakuntien tehtäväksi siirtyvät ja säädettävät tehtävät. Niistä aiheutuvat muutostarpeet nyt ehdotettaviin lakeihin otetaan huomioon asianomaisten lakiesitysten yhteydessä.

Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen tavoitteena on myös vähentää julkisen talouden kestävyysvajetta. Esityksen mukaiset uudistukset mahdollistavat kustannusten kasvun hillinnän siten, että vuoteen 2030 mennessä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat vuositasolla 3 miljardia euroa alemmat kuin ne olisivat ilman uudistusta.

Esityksen mukaiset maakunnat perustettaisiin mahdollisimman pian lakien hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Ensi vaiheessa maakuntien väliaikaishallinto ja maakuntavaalien jälkeen valittujen maakuntavaltuustojen toiminnan käynnistymisen jälkeen maakunnat valmistelevat toiminnan organisoinnin sekä henkilöstö- ja omaisuussirrot yhdessä kuntien ja kuntayhtymien kanssa siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden erikseen säädettävien palvelujen ja tehtävien järjestämisvastuu siirtyisi maakunnille vuoden 2019 alusta.

(Lähde: Hallituksen esitys sote- ja maakuntauudistuksesta 2.3.2017)

Perustuslakivaliokunta antoi sote- ja maakuntauudistuksesta lausuntonsa 29.6.2017, jonka mukaan maakunnan palvelutuotannon yhtiöittämispakko ja laaja palvelujen valinnanvapaus esitys on ongelmallinen perustuslain tarkoittamien yhdenvertaisten palveluiden näkökulmasta. Lakiesitykseen sisältyntä rajoitetta kuntien ja maakuntien mahdollisuudesta tuottaa sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluita tulee myös uudelleen arvioida perustuslain takaamaan kunnallisen/maakunnallisen itsehallinnon näkökulmasta.

Lisäksi perustuslakivaliokunta näkee uudistuksiin liittyvissä omaisuusjärjestelyissä perustuslain kannalta ongelmallisia piirteitä. Valiokunnan mielestä maakunta- ja sote-esityksen voimaannpanolaissa tulee säädösperusteisesti varmistaa, että kunnan omaisuuteen liittyviin omaisuusjärjestelyihin lisätään kunnan itsehallinnon turvaava kompensaatiosääntely.

Sote- ja maakuntauudistuksen mahdollisia vaikutuksia Äänekosken kaupungin talouteen ja toimintaan

Sote- ja maakuntauudistus ei vaikuta vuoden 2018 talousarvioon, jos ei oteta huomioon valmistelutyöhön käytettävää työaikaa. Mikäli lakiesitykset hyväksytään ja Sote- ja maakuntauudistus astuu voimaan vuonna 2020, sillä on merkittäviä vaikutuksia Äänekosken kaupungin talouteen

ja toimintaan. Henkilöstömäärä tulee vähenemään noin 500 henkilötövuotta (50 %) ja toimintakate pienenee lähes 65 miljoonaa euroa (59 %). Kunnallisveron tuotto alenisi noin 34 miljoonaa euroa (54 %) ja valtionosuudet pienenisivät noin 28 miljoonaa euroa (67 %).

Kuntatalouden tasapainon muutos uudistuksessa

Uudistuksen voimaantulovuonna kunnan talouden tasapainon muutos rajataan noltaan eli tasapaino pysyy uudistusta edeltävällä tasolla. Voimaantulovuoden muutos on kuitenkin kaikille kunnille +7 €/asukas, mikä johtuu siitä, että maakunnat osallistuvat kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteerin rahoitukseen. Siirtymätasauksessa muutos rajataan +/- 25 €/asukas per vuosi. Viidentenä vuonna eli vuonna 2023 muutos on kumulatiivisesti enintään +/- 100 €/asukas, joka jää toistaiseksi pysyvänä voimaan. Alustavat valtionosuuslaskelmat osoittavat, että Äänekosken kaupunki tulisi häviämään uudistuksessa -100 euroa/asukas neljän vuoden siirtymäajan jälkeen.

Edellä mainitun lisäksi uusi kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä sisältää muutosrajoittimen, joka määrittelee kuntien peruspalveluiden valtionosuuksien määrän uudistuksen jälkeen. Muutosrajoitin tarkoittaa sitä, että mikäli kunnan sosiaali- ja terveystalouden kustannukset kasvavat vuosina 2018 ja 2019 enemmän kuin Suomen kunnissa keskimäärin, niin toimintakulujen kasvusta 60 prosenttia jää kunnan valtionosuuksien pysyväksi vähennykseksi vuodesta 2020 alkaen.

Muutosrajoittimen tavoitteena on hillitä kuntien sosiaali- ja terveystalveluiden "tarpeetonta" resursointia ennen järjestämis- ja rahoitusvastuun siirtoa maakunnille. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos Äänekosken kaupungin sosiaali- ja terveystoimen kustannukset kasvavat asukasta kohden +1,00 % enemmän kuin maassa keskimäärin vuosina 2018 - 2019, niin pysyvä valtionosuuksien vähenemä on - 649 000 euroa vuodessa 2020 alkaen. Jos toimintakulut pienenevät vastaavan määrän, niin pysyvä hyöty on + 649 000 miljoonaa euroa.

Äänekosken kaupungin tulee tavoitella, että sosiaali- ja terveystalveluiden kustannusten kasvu asukasta kohden on alhaisempi kuin maassa keskimäärin vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Alla olevassa kuvassa on esitetty uudistettu sote- ja maakuntauudistuksen aikataulu.

KUVA 2. SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUKSEN VALMISTELU JA AIKATAULU

SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUKSEN VALMISTELU JA TOTEUTUS

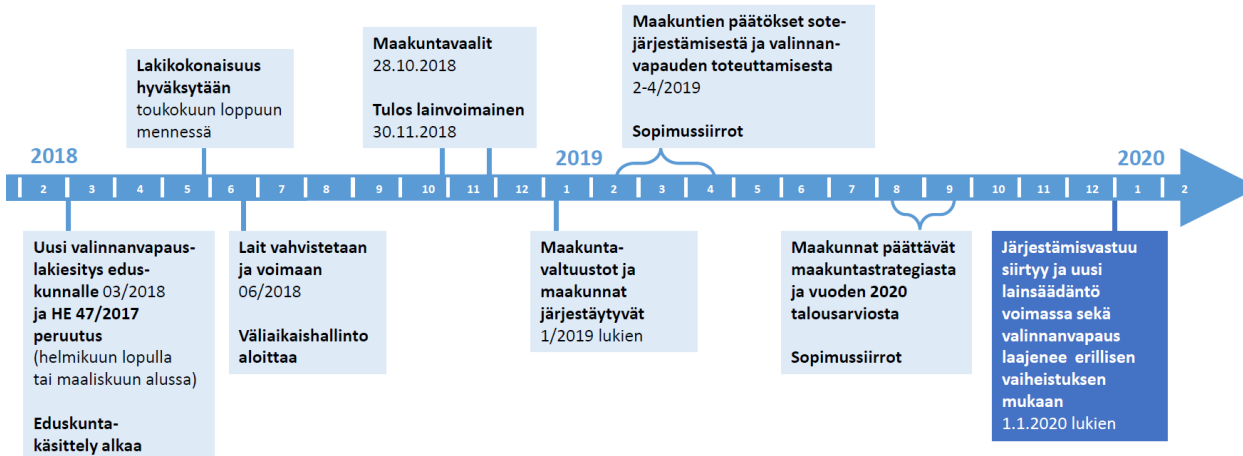
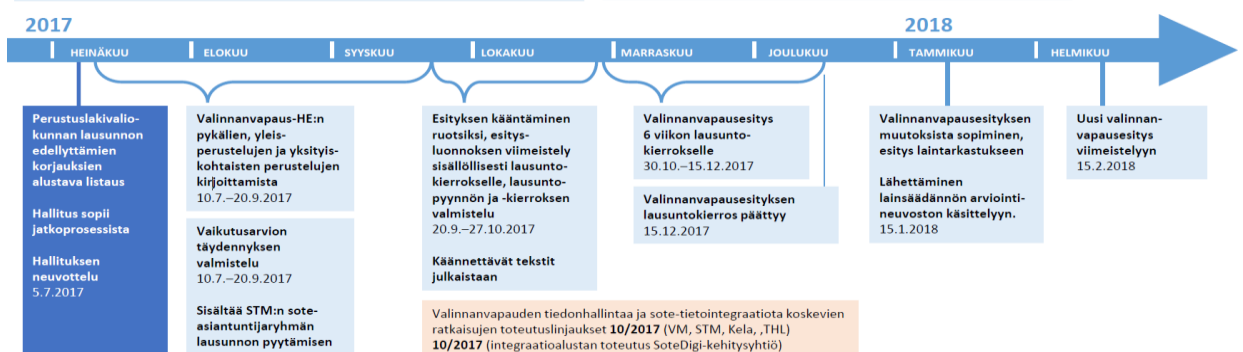
SUUNNITELTU AIKATAULU, VOIMAANTULO 1.1.2020

 HALLITUKSEN ESITYS 15/2017 (MAAKUNTA- JA SOTE-ESITYS)
 JA HALLITUKSEN ESITYKSEN 47/2017 KORVAAVA UUSI VALINNANVAPAUSLAKIESITYS
 KÄSITELLÄN YHDESSÄ EDUSKUNNASSA:

 Maakuntavaalit 10/2018 ja uudistusten voimaantulo 1.1.2020 lukien
 Valmistelun ja prosessin alustava aikataulu voisi olla seuraava: hyvän
 lainvalmistelun periaatteet huomioiden

PERIAATTEET

- hyvän lainvalmistelun periaatteiden noudattaminen
- perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 26/2017 vp. esitettyjen huomautusten mukaisten muutosten huolellinen toteuttaminen
- realistinen toteuttamisaikataulu ja toteuttamistapa
- maakunta- ja sote-esitys sekä valinnanvapausesitys muodostavat kokonaisuuden

1.1.3.2 Kilpailukyky sopimus

Kilpailukyky sopimus alentaa työnantajien sairausvakuutusmaksua vuosina 2017–2020. Lisäksi työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksurasi-tusta siirretään osittain työnantajilta palkansaajien maksettavaksi. Maksumuutosten työvoimakustannuksia alentava vaikutus nousee reiluun 400 miljoonaan euroon vuoden 2018 tasolla. Julkisen sektorin lomara-

hoja leikataan 30 prosentilla vuosina 2017–2019. Leikkauksen vaikutukset kuntatalouteen näkyivät jo vuonna 2016, sillä vuoden 2017 lomarahoja leikkaus koski lomanmääräytymisvuoden 1.4.2016–31.3.2017 lomarahoja, joista 75 prosenttia kohdistui kirjanpidossa suoriteperusteisesti jo vuodelle 2016.

Vuoden 2017 lomarahojen leikkauksen vaikutus huomioitiin kehitysurassa vuonna 2016 noin 230 miljoonaa ja vuonna 2017 noin 80 miljoonaa euroa toimintamenoja laskevana. Vastaavasti lomarahojen leikkauksen päättymisen näkyy toimintamenojen kasvuna jo vuonna 2019, sillä vuoden 2019 lomarahatkoskevat lomanmääräytymisvuotta 1.4.2018–31.3.2019.

Leikkauksen päättymisen kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja vuonna 2019 noin 230 miljoonalla eurolla ja vuonna 2020 noin 40 miljoonalla eurolla. Lomarahojen palautumisen toimintamenoja kasvattavasta vaikutuksesta vuonna 2020 noin 40 miljoonaa palautuu kuntatalouden sijasta maakuntatalouteen sote- ja maakuntauudistuksen vuoksi.

Vuosityöajan pidennys 24 tunnilla ei vaikuta suoraan kuntatalouden menoihin. Työajan pidennys kuitenkin pienentää työvoimatarvetta kuntataloudessa ja luo mahdollisuuden laskennallisesti enimmillään vajaan 250 miljoonan euron toimintameno säästöön. Toimintameno säästöt vaikuttavat myös kuntatalouden verotuloihin ja valtionosuuksiin, joten nettosäästö jää selvästi toimintameno säästöä pienemmäksi. Säästön toteutuminen edellyttää, että kunnissa päätetään erikseen hyödyntää työajan pitenemisen tuomaa mahdollisuutta säästöihin. Kuntaliiton touko-kesäkuussa 2017 kunnille ja kuntayhtymille tehdyn kyselyn tulosten perusteella työajan pidentämisen säästöpotentiaali on jäänyt realisoitumatta alun perin arvioidussa ajassa. Siksi vuosityöajan pidentämisestä aikaansaattavia henkilöstösäästöjä on siirretty kehitysurassa vuosilta 2017–2018 vuosille 2019–2020.

Kuntatalouden kehitysarviossa vuosityöajan pidentämisen vaikutukset perustuvat teknisiin oletuksiin. Kehitysarviossa on oletettu, että sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön osalta työajan pidentäminen realisoituu säästöiksi kolmen vuoden kuluessa eli vuosina 2017–2019. Työajan piteneminen hidastaa palvelutarpeen kasvusta aiheutuvaa sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvua, kun nykyinen henkilöstö voi tuottaa pidemmän työajan vuoksi aiempaa enemmän palveluja. Opetussektorin osalta laskelmassa on huomioitu, ettei työajan pidentäminen johda säästöihin. Muun henkilöstön osalta teknisenä oletuksena on, että työajan pitenemisen mahdollistama toimintameno säästö toteutuu vähitellen vuoteen 2020 mennessä. Säästöjen toteutumiseen liittyy epävarmuutta. Niiden toteutuminen edellyttää kunnissa eläköitymisen ja työvoiman vaihtuvuuden hyödyntämistä töiden uudelleenorganisoinnissa. Kevan tekemän arvion mukaan kunta-alalta jää lähivuosina eläkkeelle noin 16 000 henkilöä vuosittain.

Palkansaajien maksukorotukset, lomarahojen leikkaus ja työajan pidentämisestä syntyvät toimintamenosäästöt alentavat kuntatalouden verotuloja noin 500 miljoonalla eurolla vuoden 2018 tasolla. Lisäksi hallitus tukee sopimusta keventämällä palkansaajien ja eläkeläisten verotusta. Hallituksen päättämistä tuloveroperustemuutoksista aiheutuvat kuntien verotulojen menetykset kompensoidaan kuntien valtionosuuksissa.

Kilpailukyksopimuksesta syntyvät toimintamenosäästöt huomioidaan kuntien valtionosuuksissa. Talousarvioesityksessä lomarahojen leikkaukset ja työajan pitenemisestä aiheutuva potentiaalinen menosäästö huomioidaan valtionosuuksissa täysimääräisesti vuonna 2018. Sen sijaan työnantajamaksumuutoksista syntyviä henkilöstömenosäästöjä ei ole huomioitu valtionosuuksissa.

Ilman suotuisten työllisyysvaikutusten huomioimista kilpailukyksopimuksen vaikutus on lyhyellä aikavälillä julkista taloutta heikentävä. Vaikutus on kuntatalouden kehitysarviossa noin 100 miljoonaa euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2018. Pidemmällä aikavälillä kilpailukyksopimuksen suotuisat vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun hyödyttävät myös kuntataloutta.

1.1.3.3 Valtionosuudet

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ovat yhteensä 10,59 miljardia euroa vuonna 2018, ja ne lisääntyvät edellisestä vuodesta noin 0,1 prosenttia.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan noin 8 458 miljoonaa euroa, joka on noin 140 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2017 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuden vähenemiseen vaikuttavat eniten kilpailukyksopimukseen liittyvän vähennyksen kasvu 119 miljoonalla eurolla ja valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, joka vähentää valtionosuutta noin 177 miljoonaa euroa. Hallitusohjelman mukainen kuntien tehtävien vähentämisen arvioidaan alentavan kuntien menoja lähes 182 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen toimenpide on erikoissairaanhoidon alueellinen keskittäminen. Kuntien tehtäviä vähentävät toimenpiteet vähentävät valtionosuutta noin 46 miljoonaa euroa. Hallitusohjelman mukaisestikuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ei tehdä vuodelle 2018 indeksikorotusta.

Valtioneuvosto päätti valtion vuoden 2018 talousarvioesityksen täydentämisestä 16.11.2017. Täydentävään esitykseen sisältyi muutoksia kuntien valtionosuusrahoitukseen. Täydentävän esityksen myötä kuntien peruspalvelujen valtionosuus vuonna 2018 lisääntyy ennakkolaskelmiin verrattuna 109 miljoonaa euroa. Muutoksen jälkeen kunnan peruspalvelujen valtionosuus on 8 543 miljoonaa euroa. Peruspalvelujen valtion-

osuus vähenee noin 35 miljoonaa euroa vuodesta 2017. Lopulliset päätökset vuoden 2018 valtionosuusrahoituksesta tehdään joulukuun 2017 lopussa.

Valtionosuutta lisäävät eniten vuoden 2017 tasoon verrattuna kuntien verotulojen vähenemisen kompensatio, asukasluvun sekä laskentatekijöiden muutos sekä varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensatio. Hallitusohjelman mukaisina tehtävien lisäyksenä on otettu huomioon oppilas- ja opiskelijahuollon kehittäminen sekä perhehoidon kehittäminen.

Valtionosuusprosentti vuodelle 2018 on 25,34, ja siinä on lisäystä vuoden 2017 tasoon 0,11 prosenttiyksikköä ja kuntien omarahoitusosuus on 74,66 % valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto antoivat uuden laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi kesäkuussa 2017.

Laatusuosituksessa mm. yhdenmukaistetaan henkilöstön mitoittamista niin, että julkisia ja yksityisiä palveluntuottajia koskevat samat vaatimukset. Uuteen mitoittamiseen lasketaan mukaan joustavammin perusteiden iäkkäiden hoitoon ja huolenpitoon osallistuvaa henkilökuntaa, ja teknologisia ratkaisuja voidaan hyödyntää aiempaa paremmin. Kuntien menojen arvioidaan vähenevän 16,5 miljoonaa euroa, ja peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään vastaavasti 4,2 miljoonan euron vähennys.

Terveystieteidenhuoltolain muutos päivystysjärjestelmän uudistuksesta ja alueellisen erikoissairaanhoidon keskittämisestä tuli voimaan 1.1.2017 alkaen. Muutosten seurauksena kuntien menojen arvioidaan vähenevän 125 miljoonaa euroa vuonna 2018, mihin liittyy peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään 31,7 miljoonan euron vähennys.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia muutetaan ammatillisen koulutuksen reformiin liittyen siten, että siirrytään yhteen tutkinnon suorittamistapaan, jossa oppilas- ja opiskelijahuoltoon oikeutettuja ei ole mahdollista erotella nykyiseen tapaan, joten palveluihin oikeutettujen määrä kasvaa huomattavasti. Uusien psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämistä varten peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään 5,63 miljoonaa euroa.

Hallitusohjelmassa päätetyn mukaisesti perhehoidon kehittämiseen lähinnä ikäihmisten hoidossa kohdistetaan 5 miljoonan euron valtionosuuden lisäys vuonna 2018.

Aiemman kehyspäättöksen mukaisesti lääkemääräysten voimassaoloa on vuodesta 2017 alkaen pidennetty sosiaali- ja terveysministeriön asetuk-

sen muutoksen myötä yhdestä vuodesta kahteen vuoteen. Kuntien kustannusten arvioidaan vähenevän 3 miljoonaa euroa vuodessa, mihin liittyen valtionosuutta vähennetään 0,76 miljoonaa euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Vuodesta 2018 alkaen perusopetukseen valmistava opetus koskee vain oppivelvollisuusikäisiä. Kunnat voivat järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta, jossa on täysimääräinen valtionosuus. Oppivelvollisuuden ylittäneiden perusopetus uudistuu vuonna 2018, kun siihen yhdistetään luku- ja kirjoitustaidon opetus sekä perusopetukseen valmistava opetus. Samalla aikuisten perusopetuksen valtionosuus muuttuu täysimääräiseksi aineopetusta lukuun ottamatta.

Osana kuntien tehtävien vähentämistä koskevaa toimenpideohjelmaa lukiokoulutuksen taito- ja taideaineiden sekä terveystiedon opiskelu ei ole enää velvoittavaa niille opiskelijoille, jotka ennen täysi-ikäisyyttä aloittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän. Vuodesta 2018 alkaen rahoitus määräytyy sen mukaan, suoritetaanko lukio-opintoja nuorille tai aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan, eikä opiskelijan iällä ole enää vaikutusta rahoitukseen. Neljän pakollisen kurssin poistumisen johdosta todelliset kustannukset alenevat vaiheittain, josta johtuen kokonaisrahoitusta alennetaan siten, että vuonna 2018 säästö on 0,26 miljoonaa euroa.

Vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi tai ruotsi toisena kielenä -opetuksen ja muun opetuksen tukemiseen varattua rahoitusta lisätään 2 miljoonalla eurolla opetustarpeen kasvaessa. Valtionavustusta lisätään koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä näihin edellä mainittuihin liittyvään opetusryhmäkoon pienentämiseen ja koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistetaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, mikä toteutetaan hallituksen kärkihankkeena toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformin linjausten mukaisesti. Ammatilliseen koulutukseen kohdennettava valtion rahoitus muuttuu talousarvioperusteiseksi. Kunnilla säilyy omarahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoituksessa, mutta jatkossa kuntien rahoitusvastuuta ei jaotella enää ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen välillä. Kuntien rahoitusosuus määritellään suhteellisena osuutena talousarvioon otettavasta valtion määrärahasta laissa säädetyn kertoimen avulla siten, että kuntien rahoitusosuus on enintään vuoden 2017 tasossa.

Rahoitusjärjestelmään sisällytetään myös tutkintotavoitteisen työvoimakoulutuksen rahoitus ja osa tutkintoon johtamattoman työvoimakoulutuksen rahoituksesta, mistä kuntatalouteen kohdentuu arviolta noin 35 miljoonaa euroa. Lisäksi reformin toimeenpanoa tuetaan lisärahoituksella, josta kuntatalouteen kohdentuu arviolta noin 10 miljoonaa euroa.

Nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi ja osaamistarpeisiin vastaamiseksi ammatillisen koulutuksen tarjontaa lisätään 9,4 miljoonaa eurolla, mistä osa kohdistuu kuntiin. Työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen kohdennetun määräaikaisen lisärahoituksen poistumisesta aiheutuu vähennystä kuntatalouteen arviolta noin 12 miljoonaa euroa. Nuorten aikuisten osaamisohjelman asteittainen päättyminen alentaa kuntatalouteen kohdistuvaa rahoitusta arviolta 13 miljoonaa euroa.

1.1.3.4 Verotulot

Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen

Kunnallisvero

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään vuonna 2018 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus kuluttajahintaindeksin muutosta vastaavasti. Työn verotusta kevennetään yhteensä 300 miljoonalla eurolla, mistä kuntien osuus on 105 miljoonaa euroa. Tuloverolakiin lisätään säännös, jonka mukaan työntekijälle ei synny veronalaista tuloa työnantajan kustantamasta ja intressissä olevasta koulutuksesta. Toimenpiteellä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ansiotuloveron kertymään. Verovapaiden matkakustannusten korvausten maksamisessa sovellettavaa kahden vuoden tilapäisyyden aikarajaa pidennetään kolmeen vuoteen, toimenpiteellä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ansiotuloveron kertymään. Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti siten, että vuonna 2018 asuntolainan koroista on vähennyskelpoista 35 prosenttia. Määräaikaisen lapsivähennyksen voimassaolo päättyy vuoden 2017 lopussa. Yhteensä muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 26 miljoonalla eurolla vuonna 2018. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotulomenetykset kompensoidaan täysimääräisesti.

Kiinteistövero

Hallitus perui kiinteistöveroon kaavaillun korotuksen. Korotuksen perumista perusteltiin sillä, että ensi vuodelle asetetut tavoitteet kiinteistöveron tuotoksi on jo saavutettu. Eduskunnan valtiovarainvaliokunta sai hallituspuolueiden esityksen käsiteltäväksi, ja päätti esityksen mukaisesti, että vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentin alarajan korotuksesta luovutaan.

Kiinteistöveroprosenttien ylärajojen korotus pidetään kuitenkin edelleen voimassa.

Jos hallitus olisi pitänyt korotusehdotuksen voimassa, niin ensi vuoden alusta asuinrakennusten kiinteistöveroa olisi joutunut korottamaan 55 kuntaa ja maapohjan kiinteistöveroa 170 kuntaa.

Hallituksen alkuperäisessä esityksessä vakituisten asuinrakennusten alaraja olisi noussut 0,41 prosentista 0,45: een ja yleisen kiinteistöveron eli maapohjan alaraja 0,93:sta 1,03: een. Hallitus laski, että tämä olisi nostanut kuntien verotuloja 49 miljoonalla ensi vuonna ja 16 miljoonalla seuraavana vuonna.

Yhteisövero

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotetaan 60 miljoonaa euroa vuoden 2018 tasossa arvioituna korottamalla jako-osuutta 1,03 prosenttiyksiköllä vuodesta 2018 lähtien. Jako-osuuden korotus kompensoi osaltaan varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta aiheutuvaa tulomene- tystä kunnille. Varainsiirtovero poistetaan tietyissä yhtiömuodon muu- toksissa, minkä arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöverotuottoa noin 1 miljoonalla eurolla vuonna 2018.

(lähde: VM/Kuntatalousohjelma)

KUVA 3 VALTION VEROTULOENNUSTE 2016 - 2020

Kuntien verotulot vuosina 2016—2020, miljardia euroa (* VM:n ennuste)					
	2016	2017*	2018*	2019*	2020*
Kunnallisvero	18,9	18,8	18,9	19,5	20,2
Yhteisövero	1,5	1,9	1,9	1,9	2,0
Kiinteistövero	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0
Verotulot yht.	22,1	22,5	22,6	23,3	24,2

1.1.4 Taloudellinen tilanne Äänekoskella 2017 - 2020

Kaupungin talouskehitys on ollut muutaman viimeisen vuoden ajan nou- sujohteinen mm. uuden biotuotetehtaan sekä muun teollisuuden inves- tointien ja talouden positiivisen kehityksen seurauksena. Taseessa ker- tynyt ylijäämä oli vuoden 2016 tilinpäätöksessä 0,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 alkuperäinen talousarvio oli 2,8 miljoonaa euroa ylijäämäi- nen. Talousarviota on kuitenkin korjattu lisämäärärahoilla ja talousar- viomuutosten jälkeen talousarvio on noin 7,6 miljoonaa euroa ylijäämäi- nen. Viimeisimmän tulosennusteen mukaan vuoden 2017 tilinpäätös näyttäisi kuitenkin muodostuvan noin 6,0 miljoonaa euroa ylijää- mäiseksi. Ennusteessa merkittävimpinä budjetoitua parempaan tulok- seen vaikuttavia tekijöinä ovat verokertymät sekä satunnaiset kaavoit- tusvoitot.

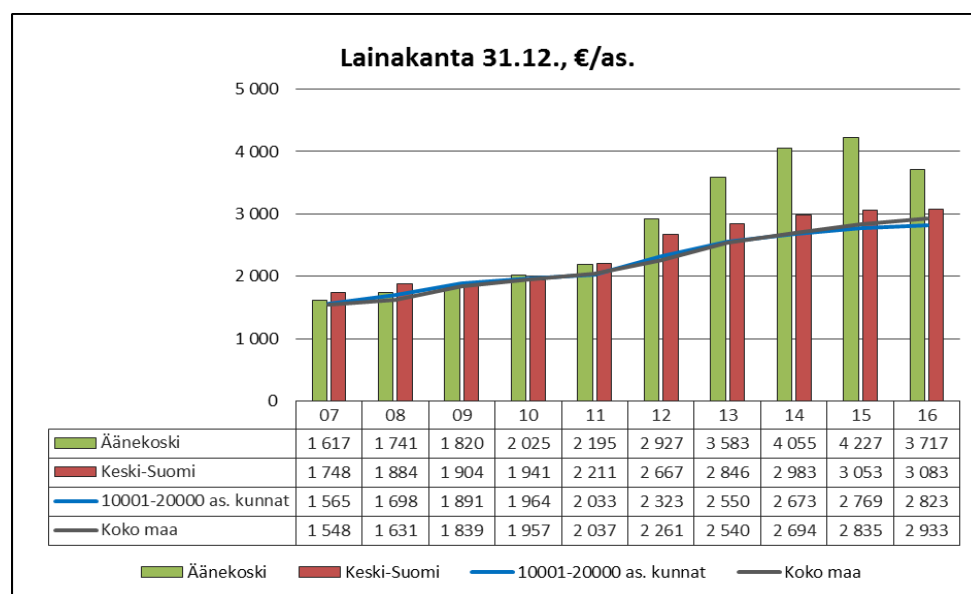
Taloudellisesti Äänekoskella menee todella hyvin nyt, mutta taloustilan- teen kehityksen ennustamiseen lähivuosina liittyy monia haasteita. Mi- ten kaavailtu Sote- ja maakuntauudistus tulee toteutumaan ja millaisia taloudellisia vaikutuksia ja riskejä siitä aiheutuu kaupungille.

Kaupunki on myös voimakkaasti panostanut mm. uusien terveiden kou- lujen rakentamiseen, kaavoittanut uusia asuin- ja teollisuustontteja ja käynnistänyt monia muita hankkeita kaupungin elinvoimaisuuden ja

asukkaiden viihtyvyyden parantamiseksi. Millaisia vaikutuksia tehdyillä toimenpiteillä saavutetaan, jää nähtäväksi muutoksen edistyessä.

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2016 tilinpäätöksessä 72,0 miljoonaa euroa (3.717 €/asukas). Lainakannan kasvun hillitsemiseksi on uusien koulurakennusten rahoitusmuotona käytetty kiinteistöleasingrahoitusta. Hankkeiden rahoittaminen kiinteistöleasingilla ei kasvata kaupungin velkamäärää, mutta rahoitusvastuu ja vaikutus kaupungin rahavaroihin on silti yhtä suuri. Leasingvelka ei ole kirjanpidon määritelmän mukaan velkaa, vaan vuokravastuuta.

KUVA 4 LAINAKANNAN KEHITYS VUOSINA 2007 - 2016

Vuosina 2018 - 2019 vuosikate ei riitä kattamaan investointeja, mutta vuonna 2020 vuosikate riittää investointeihin. Investointitason pitäisi olla vuosikatetta pienempi, jotta kaupungin velkaantuminen saataisiin katkaistua. Kaupunki on käyttänyt uusien kouluinvestointien rahoittamiseen leasingrahoitusta vuodesta 2015 alkaen. Koulujen valmistuessa leasingrahoituskulut tulevat lisäämään käyttötalousmenoja noin 1,4 miljoonaa euroa vuodessa.

Vuodelle 2018 on suunniteltu noin 15,3 miljoonan nettoinvestoinnit. Suunnitelmavuonna 2019 nettoinvestoinnit ovat 12,4 miljoonaa euroa ja 4,3 miljoonaa euroa vuonna 2020. Suunnitelman mukaisten poistojen ennustetaan olevan vuonna 2017 noin 7,6 miljoonaa euroa ja suunnitelmakauden lopulla 8,4 miljoonaa euroa. Lisäksi vuonna 2018 varaudutaan 0,7 miljoonan euron lisäpoistoihin.

Talousarviossa vuoden 2018 tavoitteeksi asetetaan 10,1 miljoonaa euron vuosikate, jolloin se kattaa poistoista noin 122 prosenttia. Vuosikateen riittävyydellä suhteessa poistoihin mitaten kaupungin tulorahoitus on tasapainossa vuonna 2018.

Kaupungin lainakanta kasvaa hieman vuonna 2018. Lainaa tulee olemaan vuoden 2018 lopussa noin 66,7 miljoonaa euroa, eli noin 3.500 euroa asukasta kohti. Vuosi 2018 on talousarvion mukaan noin 1,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Taloussuunnitelman (luku 6) mukaan kaupungin vuosikate kattaa poistot vuosina 2018 – 2020.

Vuosien 2019 - 2020 taloussuunnitelmassa asetetut vuosikatetavoitteet on mahdollista saavuttaa sillä edellytyksellä, että toimialat sitoutuvat suunnitelmassa esitettyihin indeksikorotuksiin ja talouskuriin. Myös verotulo- ja valtionosuusennusteiden pitävyys on ratkaisevassa asemassa taloussuunnitelman onnistumisen kannalta.

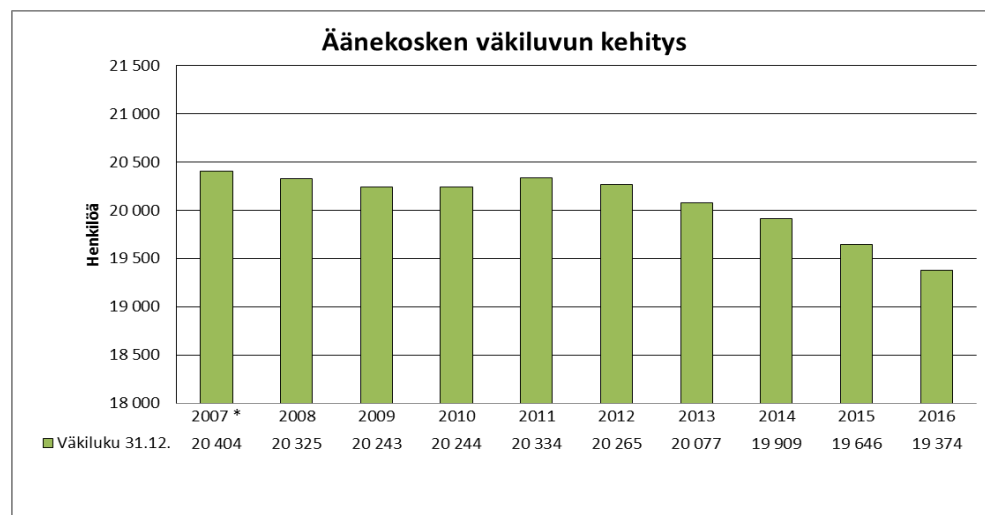
1.1.4.1 Väestö

Väkiluvun kehitys

Suomen virallinen väkiluku 31.12.2016 oli 5.503.297. Väkiluku kasvoi vuoden 2016 aikana yhteensä noin 16 tuhannella henkilöllä. Edellisten vuosien tapaan muuttovoitto ulkomailta oli luonnollista väestönkasvua voimakkaampaa.

Äänekosken väkiluku on laskenut 1.030 henkilöllä vuodesta 2007 vuoteen 2016. Kaupunki on käynnistänyt erillisen asukasluku nousuun -hankkeen, jonka tavoitteena on pysäyttää asukasluvun lasku ja kääntää se nousujohteiseksi. Hankkeen kustannusvaikutus on huomioitu vuoden 2018 talousarviossa.

KUVA 5 ÄÄNEKOSKEN VÄKILUVUN KEHITYS 2007 – 2016

Väestöennuste

Tilastokeskuksen väestöennusteiden (2017) mukaan koko maan väkiluvun kasvu jatkuu myös tulevaisuudessa. Valtakunnallisen väestökehityksen tyypillisimpiä piirteitä ovat väestön ikärakenteen vanheneminen. Äänekosken osalta ikärakenteen vanheneminen on merkittävää. Yli 65 –

vuotiaiden osuus vuonna 2016 oli 25 % ja vuonna 2040 se on jo 32 %. Samalla aikavälillä ennustetaan väestön vähenevän 6 %.

KUVA 6 ÄÄNEKOSKEN VÄESTÖENNUSTE 2016 – 2040 (TK)

Ikäryhmä	2016	2020	2030	2035	2040
-14	3 226	3 260	2 964	2 885	2 833
15 - 24	1 954	1 942	1 900	1 811	1 751
25 - 44	3 834	3 803	3 487	3 456	3 383
45 - 64	5 571	5 265	4 569	4 412	4 406
65 -	4 789	5 242	5 948	5 984	5 862
Yhteensä:	19 374	19 512	18 868	18 548	18 235

Väestöllinen huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten (0 - 14 v.) ja vanhusten (yli 65 v.) yhteenlaskettua määrää suhteessa työikäisten (15 - 64 v.) määrään. Koko maan väestöllisen huoltosuhteen suhdeluku on pysytellyt koko 2000 -luvun melko vakaana. Vuonna 2011 sataa työikäistä kohden Suomessa oli 53 ei-työikäistä. Pienimmät huoltosuhteen arvot ovat suurimmilla kaupunkiseuduilla ja suurimmat asukasluvultaan pienistä ja väestöltään vanhenevista kunnista. Vuonna 2016 koko maan huoltosuhde oli 59,1 eli yhtä työikäistä kohden oli noin 0,6 huollettavaa. Keski-Suomen maakunnassa väestöllinen huoltosuhde oli 61,6 vuonna 2016.

Äänekoskella väestöllisen huoltosuhde ennusteen mukaan on 73,6 vuonna 2018 ja vuonna 2040 sen ennustetaan olevan jo 91,1 eli jokaista työikäistä kohden olisi 1 huollettava. Tämä kehitys on todella huolestuttavaa ja tulee rasittamaan kaupungin taloutta tulevaisuudessa merkittävästi.

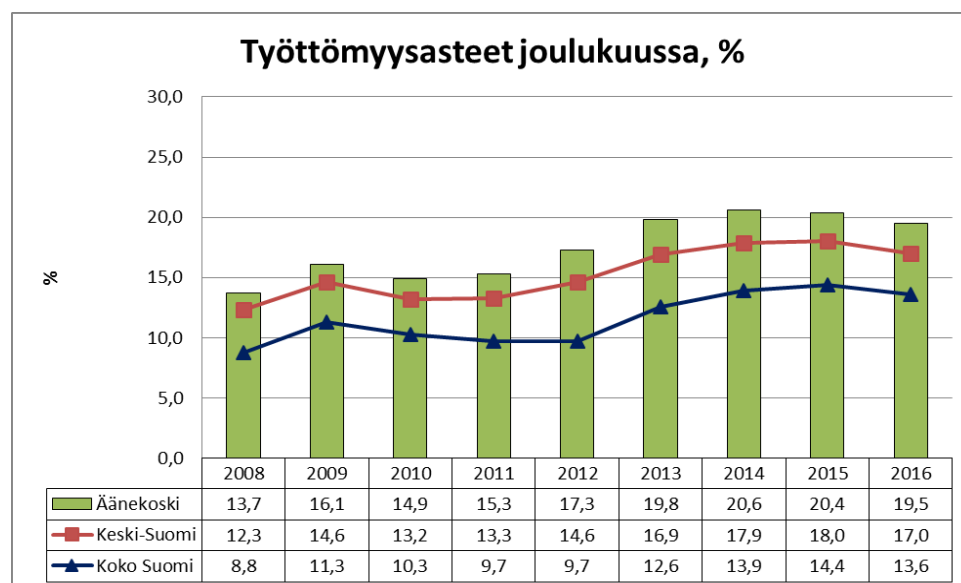
KUVA 7 VÄESTÖLLINEN HUOLTOSUHDE 2016 – 2040 (TK)

	2016	2017	2018	2020	2025	2030	2035	2040
Äänekoski	70,6	72,8	73,6	77,2	83,8	89,5	91,6	91,1
Koko maa	59,1	60,5	61,5	63,3	66,4	69,2	70,4	69,7

1.1.4.2 Työllisyys

Työttömyysaste on kääntynyt laskuun Äänekoskella vuodesta 2015 alkaen. 31.12.2016 tilanteen mukaan työttömyysaste Äänekoskella oli 19,5 %, kun koko maan työttömyysaste oli puolestaan 13,6 %. Äänekosken kaupunki on lisännyt mm. palkkatuella työllistämistä ja kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärät ovat kasvaneet. Hyvän talouskehityksen ja Keski-Suomeen syntyneiden uusien investointien vaikutuksena työllisyysluvut ovat parantuneet merkittävästi. Viimeisen ELY:n työllisyyskatsauksen (10/2017) mukaan työttömyysaste oli 13,6 %.

KUVA 8 TYÖTTÖMYYSASTEEN KEHITYS 2008 - 2016

1.2 Äänekosken kaupunkistrategia

Kuntalaki 37 §

1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain (410/2015) mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkä aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
- kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palveluvelvoitteet
- omistajapolitiikka
- henkilöstöpolitiikka
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös strategian toteutumisen arviointi ja seuranta.

Lisäksi kuntalain 110 §:ssä määritetään, että talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Äänekosken kaupunkistrategia

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 7.12.2015 kaupunkistrategian vuosille 2016 - 2021. Äänekosken kaupunkistrategia on kaupungin tärkein strategiatason asiakirja (päästrategia), jossa on koottuna yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet lähivuosiksi sekä pitkän aikavälin strateginen suunta.

Strategiaprosessissa on ollut olennaista saavuttaa yhteinen ymmärrys kaupungin strategisesta asemasta ja tahtotilasta: Mihin asioihin ja kehitystrendeihin Äänekoski pystyy omilla valinnoillaan reagoimaan ja vaikuttamaan, ja toisaalta, minkä tekijöiden suhteen kaupungin on oltava proaktiivinen.

Äänekosken kaupunginvaltuusto ohjaa kaupungin kehittämistä strategioilla. Strategiapäivityksen yhteydessä kaupungin strateginen toiminnan-ohjaus- ja johtamismalli laadittiin Balanced Score-card -mallin mukaiseksi (BSC, tasapainotettu mittaristo/tuloskortti). Balanced Scorecardin mallissa mittareita tuotetaan neljästä näkökulmasta, joista muodostuu ns. mittaristotaulukko eli tuloskorttikokonaisuus. Näkökulmat Äänekosken kaupungilla ovat: **asiakas, talous, prosessit sekä henkilöstö**. Asiakasnäkökulma ja taloudellinen näkökulma kuvaavat ulkoisia odotuksia, kun taas sisäisten prosessien ja henkilöstön näkökulmat kuvaavat sisäisiä valmiuksia. Tärkeää on, että näkökulmien taustalla vaikuttavat missio, visio ja arvot. Näkökulmille on määritelty strategiset päämäärät, kriittiset menestystekijät, mittarit, vastuutahot ja keskeisimmät toimenpiteet.

Äänekosken kaupungissa on asetettu koko kaupunkia ja koko strategia-kautta koskevat strategiset päämäärät näkökulmittain ja kullekin päämäärälle omat kriittiset menestystekijät (=strategiatavoitteet, strategiset valinnat). Kullekin menestystekijälle on määritelty mittari, jolla menestystekijän toteutumista mitataan. Mittarille annetaan nykyarvo (edellisen vuoden tilinpäätösarvo) sekä tavoitearvo (strategiakauden viimeinen vuosi). Mittareita voi olla useampi menestystekijää kohden.

Talousarvioprosessissa on määritelty vuosikohtaiset tavoitteet. Vuositavoitteita on asetettu seuraavasti:

- koko kaupunkiorganisaatiolle yhteisiä tavoitteita 1-2 kpl/strateginen päämäärä
- kullekin lautakunnalle 1-2 kpl/strateginen päämäärä
- kullekin vastuualueelle 1-2 kpl/strateginen päämäärä

Lautakunnat ovat laatineet strategian kanssa yhteen sovitettut lautakuntakohtaiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit koko strategiakaudelle sekä talousarvion yhteydessä talousarviovuotta koskevat sitovat tavoitteet.

Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätösten yhteydessä ja kaupunkistrategiaa uudistetaan/päivitetään valtuustokausittain.

Strategian toimeenpano-ohjelmat

Kaupunkistrategiaa täydentämään ja strategian toteuttamiseksi laaditaan erilliset kaupunkistrategian toimeenpano-ohjelmat, jotka yhdessä kaupungin strategian kanssa muodostavat yhtenäisen strategia-asiakirjan.

Strategian toimeenpano-ohjelmia on laadittu mm. seuraavista asiakokonaisuuksista:

- elinkeino- ja kilpailukykyohjelma
- työllisyysohjelma
- kaupunkirakennepohjelma
- markkinointiohjelma
- lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma
- investointiohjelma

Talousarviovuoden aikana laaditaan lisäksi seuraavat toimeenpano-ohjelmat:

- palveluohjelma
- kiinteistöohjelma
- ympäristöohjelma
- matkailuohjelma
- omistajapolitiikka
- henkilöstöohjelma
- asunto-ohjelma

Toimeenpano-ohjelmat on laadittu strategiakaudelle siten, että niissä huomioidaan kaupungin keskustan, keskeisten taajamien ja kylien kehittäminen ja ylläpito. Lisäksi ohjelmien laadinnassa on huomioitu ohjelmien keskinäiset riippuvuussuhteet. Lautakuntakohtaisten tavoitteiden että erillisten toimeenpano-ohjelmien on tuettava kaupunkistrategiassa asetettujen päämäärien toteuttamista.

1.3 Konsernitavoitteet

1.3.1 Yleistä

Kaupungin konserniyhteisöistä suurin vaikutus kaupungin omaan talouteen on **Ääneseudun Energia Oy**:llä. Yhtiön toiminta on vakaalla pohjalla ja taloussuunnitelman mukainen tuloutusarvio on perusteltu. Konsernin muilla yhteisöjen toiminnoilla ja niissä tapahtuvilla muutoksilla ei ole ennakoitavissa kaupungin talouteen merkittäviä talousvaikutuksia.

Kaupungin yleiset konsernitavoitteet

1. Konserniyhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista
2. Toimivan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toteuttaminen
3. Konsernin ja kaupunginhallituksen välisen omistajaohjauksen kehittäminen edelleen

1.3.2 Yhtiökohtaiset tavoitteet

1.3.2.1 Ääneseudun Asunnot Oy

1. Asuntojen käyttöastetavoite yli 90 %
2. Hoito- ja pääomakulut katetaan omalla tulorahoituksella siten, että lainojen nettolyhennykset ovat 0,8 – 1,6 milj. euroa
3. Lönnrothinkatu 1:n peruskorjaushankeen toteutus ja uuden peruskorjaushankkeen valmistelu.

1.3.2.2 Äänekosken Energia Oy

1. Liiketoiminnan voitto 1.700.000 euroa
2. Äänekosken kaupungille tuloutetaan vuoden 2018 aikana (osinko, lainan korot ja takauspalkkiot) yhteensä 1.500.000 euroa
3. Sähköstä yli 60 % tuotettu uusiutuvalla tuotannolla
4. Kaukolämmöstä yli 99,5 % tuotettu uusiutuvalla tuotannolla

1.3.2.3 Äänekosken Kiinteistöhoito Oy

1. Toiminnan tehostamistoimet, joilla saavutetaan 80.000 euron säästöt kaupungin tilapalveluiden ostoihin
2. Liikevoitto 4 % liikevaihdosta
3. Omistajalle osinkona 150.000 euroa vuoden 2018 tuloksesta
4. Työntekijöiden sairaspöissaolojen vähentäminen

1.3.2.4 Ääneseudun Kehitys Oy

Ääneseudun Kehitys Oy:n omistus siirtyi kokonaisuudessaan kaupungille vuoden vaihteen jälkeen 2017.

1. Yhtiön käynnistämien hankkeiden loppuunsaattaminen
2. Erikseen määrättyjen hankkeiden hallinta

1.3.2.5 Proavera Oy (Äänekosken Teollisuuskiinteistöt Oy)

Äänekosken Teollisuuskiinteistöt Oy muutti nimensä 9.6.2017 Proavera Oy:ksi.

1. Tarjota vuokratasoltaan kilpailukykyisiä liike-, toimisto- ja teollisuustiloja
2. Vuokrattavien tilojen käyttöaste 90 %
3. Epäkäytännöllisten tilojen myynti
4. Vuokratuotoilla katetaan kiinteistöjen hoito- ja pääomakulut
5. Vuokrausliiketoiminnan tulos positiivinen
6. Isännöinnin liiketoiminnan voitto 2- 3 %

1.3.2.6 Äänekosken Asumispalvelusäätiö

1. Positiivinen liiketoiminnan tulos
2. Tarjota äänekoskelaisille vanhuksille kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja
3. Vuokrattavien tilojen käyttöaste vähintään 95 %
4. Kattaa vuokratuloilla kiinteistöjen hoito- ja pääomakulut

1.3.2.7 Keitele-Museo Oy

1. Positiivinen liiketoiminnan tulos

1.3.2.8 Kiinteistöosakeyhtiö Konginkankaan Säästölipas

1. Hoito- ja pääomakulujen pysyminen kiinteistöyhtiössä kohtuullisena
2. Kaupungin hallinnassa olevien tilojen käyttöasteen nostaminen

1.3.2.9 Kiinteistöosakeyhtiö Suolahden Keskusraitti

1. Tilojen käyttöasteen pitäminen korkeana ja tyhjien tilojen aktiivinen vuokraaminen
2. Energiatalouden kehittäminen, säästökohteiden kartoitus ja käytön tehostaminen
3. Rakennusten kunnon ylläpito

1.3.2.10 SS-Jäähalli Oy

1. Positiivinen liiketoiminnan tulos

1.4 Talousarvion sitovuus

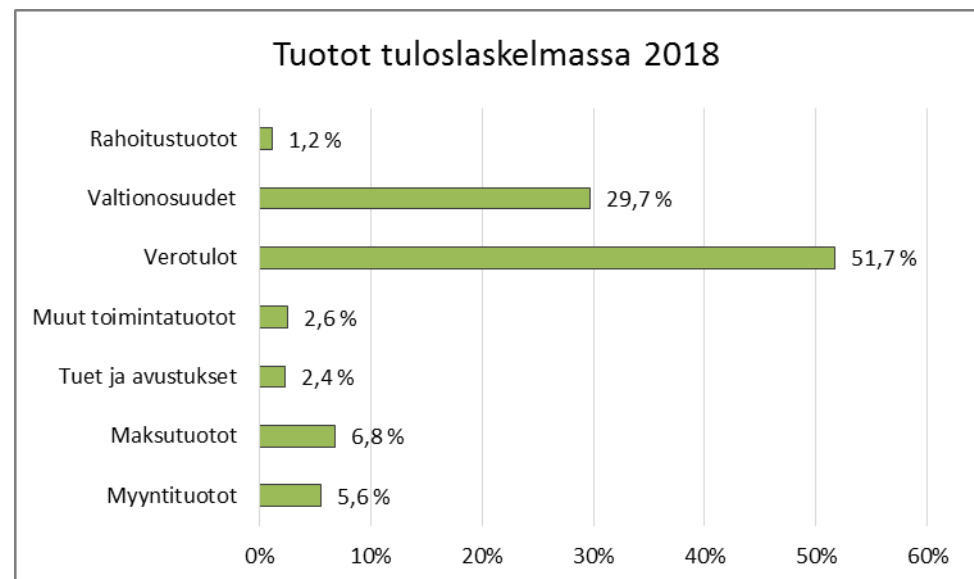
Vuoden 2018 talousarvio on valtuuston nähden sitova vastuualuetasolla (netto) sekä investoinnit ovat sitovia kohteittain.

2 TULOSLASKELMA

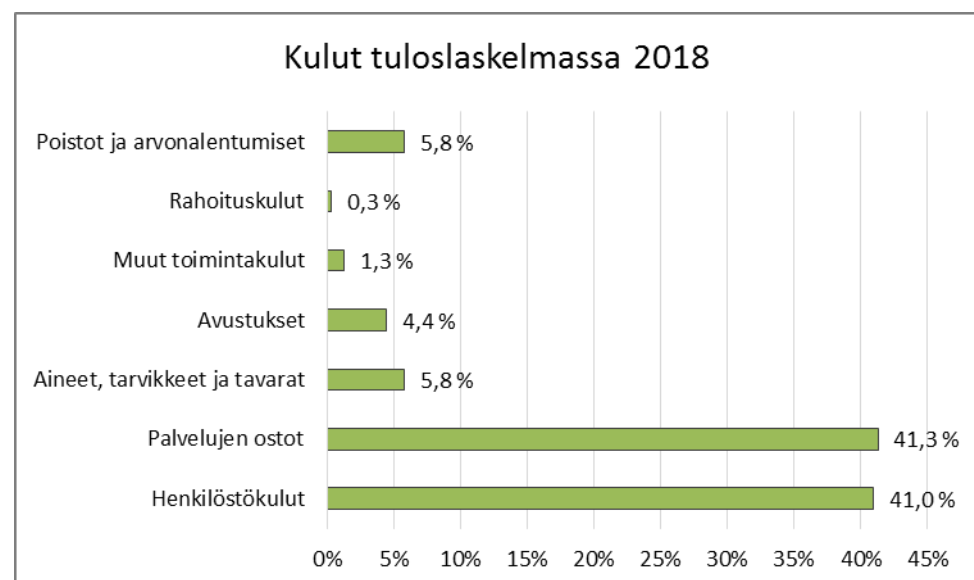
2.1 Yleistä tuloslaskelmasta

Tässä luvussa on esitetty Äänekosken kaupungin tuloslaskelma vuodelle 2018. **Taloussuunnitelma** vuosille 2019 – 2020 ja talouden vakauttamisen toimenpideohjelma vuoteen 2018 on esitetty luvussa 6.

KUVA 9 TUOTOT TULOSLASKELMASSA

KUVA 10 KULUT TULOSLASKELMASSA

KUVA 11 TULOSLASKELMA 2018, 1.000 €

TULOSLASKELMA, 1000 €

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos -% TA2018/TA2017	Muutos € TA2018/TA2017
Toimintatuotot					
Myyntituotot	8 503	7 995	8 122	1,6 %	127
Maksutuotot	9 829	9 952	9 869	-0,8 %	-83
Tuet ja avustukset	2 817	3 297	3 435	4,2 %	138
Muut toimintatuotot	4 169	3 236	3 735	15,4 %	499
Valmistus omaan käyttöön	10	0	0		
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-58 651	-58 355	-58 771	0,7 %	-416
Palvelujen ostot	-58 163	-58 005	-59 218	2,1 %	-1 213
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 579	-7 891	-8 278	4,9 %	-387
Avustukset	-7 705	-6 488	-6 363	-1,9 %	125
Muut toimintakulut	-1 852	-1 472	-1 834	24,6 %	-362
Toimintakate	-108 623	-107 730	-109 302	1,5 %	-1 572
Verotulot	74 434	72 283	75 084	3,9 %	2 801
Valtionosuudet	44 484	45 181	43 169	-4,5 %	-2 012
Rahoitustuotot ja -kulut					0
Korkotuotot	633	662	662	0,0 %	0
Muut rahoitustuotot	2 182	1 088	1 088	0,0 %	0
Korkokulut	-312	-660	-610	-7,6 %	50
Muut rahoituskulut	-34	0	0	0,0 %	0
Vuosikate	12 765	10 824	10 091	-6,8 %	-733
Poistot ja arvonalentumiset	-6 988	-8 000	-8 300	3,8 %	-300
Tilikauden tulos	5 777	2 824	1 791	-36,6 %	-1 033
Tilinpäätössiirrot	20	0	0	0,0 %	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 797	2 824	1 791	-36,6 %	-1 033

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
	TP 2016	TA 2017	TA 2018	
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	18,91	18,52	18,71	
Vuosikate / Poistot, %	182,67	135,30	121,58	
Vuosikate, euroa / asukas	659	559	528	
Asukasmäärä 31.12. (Ennuste)	19 374	19 374	19 100	

2.2 Toimintatuotot

Toimintatuotot sisältävät myynti-, maksu- ja muut toimintatuotot sekä saadut tuet ja avustukset. Toimintatuottojen arvioidaan kasvavan vuoden 2017 alkuperäisestä talousarviosta 0,7 miljoonalla eurolla (2,8 %).

Myyntituotot

Myyntituottoihin kirjataan tulot tavaroiden ja palveluiden myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset kattavaan hintaan. Myyntituottojen arvioidaan kasvavan 0,1 miljoonaa euroa (1,6 %).

Maksutuotot

Maksutuottoihin kirjataan asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyyn mukaan. Tällaisia ovat esim. sosiaalitoimen erilaiset sosiaalipalvelumaksut, suunnittelu- ja mittaus- ja rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut.

Maksutuottoihin on budjetoitu 0,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa.

Tuet ja avustukset

Tiliryhmään tuet ja avustukset kirjataan mm. saadut tuet ja avustukset valtiolta ja EU:lta. Tähän tuottoerään on arvioitu 4,2 %:n kasvu (0,1 miljoonaa euroa).

Muut toimintatuotot

Tiliryhmään muut toimintatuotot kirjataan toimintatuotot, jotka eivät kuulu yllä mainittuihin tiliryhmiin, tällaisia ovat mm. vuokratulot, pysyvien vastaavien myyntivoitot sekä kaavamuutosten luovutusvoitot. Muihin toimintatuottoihin on budjetoitu 0,5 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa johtuen pääasiassa pysyvien vastaavien myyntivoittojen kasvusta (0,3 miljoonaa euroa).

2.3 Toimintakulut

Henkilöstökulut

Henkilöstökuluihin kirjataan palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut (mm. eläkkeet sekä sairaus-, työttömyys- ja tapaturmavakuutusmaksut).

Henkilöstökulut kasvavat yhteensä noin 0,4 miljoonaa euroa (0,7 %). Palkat ja palkkiot kasvavat 1,0 miljoonaa euroa (2,2 %) ja työnantajan sivukulut vähenevät 0,6 miljoonaa euroa (-4,1 %). Henkilöstökuluihin on budjetoitu 1,5 %:n palkankorotus vuodelle 2018.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostoihin kirjataan sekä ulkoiset että sisäiset palvelujen ostot.

Palvelujen ostojen arvioidaan nousevan 1,2 miljoonaa euroa (2,1 %) vuoden 2017 tasosta. Suurimmat lisäykset kohdistuvat keskushallinnon elinvoimayksikön vastuualueelle (0,4 miljoonaa euroa) sekä muun toiminnan vastuualueelle (0,2 miljoonaa euroa). Teknisellä toimialalla palvelujen ostot kasvavat 0,3 miljoonaa euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin kirjataan mm. toimistotarvikkeet, kirjallisuus, lääkkeet, hoitotarvikkeet, lämmitys, sähkö, vesi, pienkalusto ja rakennusmateriaalit.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin budjetoidaan 2018 vuodelle 8,3 miljoonaa euroa, mikä on 0,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa. Kasvusta 0,2 miljoonaa euroa kohdistuu perusturvan terveyspalvelujen vastuualueelle.

Avustukset

Avustuksiin kirjataan Äänekosken kaupungin vuosittain myöntämät avustukset kotitalouksille ja yhteisöille.

Vuodelle 2018 budjetoidaan kotitalouksille myönnettäviin avustuksiin 3,8 miljoonaa euroa ja yhteisöille myönnettäviin avustuksiin 2,5 miljoonaa euroa. Yhteensä avustuksiin budjetoidaan 6,4 miljoonaa euroa, mikä on 0,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2017. Suurimman vähennyksen aiheuttaa lasten kotihoidon tuen vähennys -0,3 miljoonaa euroa.

Muut toimintakulut

Muihin toimintakuluihin kirjataan mm. vuokrat, vahingonkorvaukset, edustuskulut ja jäsenmaksut.

Muihin toimintakuluihin budjetoidaan 1,8 miljoonaa euroa vuodelle 2018, mikä on 0,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa. Suurimpana tekijänä kulujen kasvussa on uusien kouluhankkeiden valmistumisesta aiheutuvat leasingvuokrat (0,4 miljoonaa euroa).

2.4 Toimintakate

Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuoden 2018 toimintakatteen arvioidaan olevan -109,3 miljoonaa euroa, mikä on 1,6 miljoonaa euroa (-1,5 %) heikempi kuin 2017 talousarviossa.

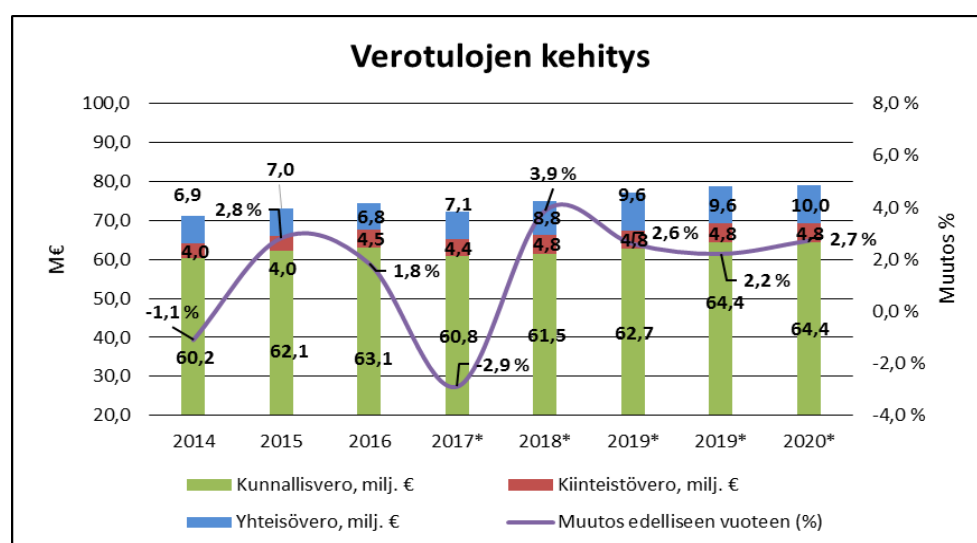
2.5 Verotulot

Verotuloennusteet vuosille 2018 – 2020 perustuvat Kuntaliiton loka-kuussa 2017 laatimaan veroennustekehikkoon sekä omaan arvioon verotulojen kehityksestä. Verotulojen ennustetaan kasvavan 3,9 % vuoden 2017 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

KUVA 12 VEROTULOJEN KEHITYS 2014 – 2020

Verotulot (* ennuste)
 Kunnallisvero, milj. €
 Yhteisövero, milj. €
 Kiinteistövero, milj. €
 Vertotulot yhteensä:

2014	2015	2016	2017*	2018*	2019*	2019*	2020*
60,2	62,1	63,1	60,8	61,5	62,7	64,4	64,4
6,9	7,0	6,8	7,1	8,8	9,6	9,6	10,0
4,0	4,0	4,5	4,4	4,8	4,8	4,8	4,8
71,1	73,1	74,4	72,3	75,1	77,0	78,7	79,1

Kunnallisvero

Äänekosken kaupungin veroprosentti vuodelle 2018 on 21,5 % eli sama kuin vuonna 2017. Äänekoskella vuoden 2018 kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 61,5 miljoonaa euroa, mikä on 0,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2017 alkuperäisessä talousarviossa on arvioitu. Vuodelle 2017 ennustetaan kuitenkin kertyvän kunnallisveron tuottoa n. 62,7 miljoonaa euroa, joten verrattuna siihen kunnallisveron tuotto laskee 1,2 miljoonaa euroa (-1,9 %) vuonna 2018.

Yhteisövero

Yhteisöveronsaajia ovat valtio ja kunnat. Kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2018 on 31,35 %, kun sen vuonna 2017 oli 30,34 %. Jako-osuuden kasvu johtuu varhaiskasvatuksen maksualennuksien kompensoinnista kunnille.

Talousarviossa kaupungin vuoden 2018 yhteisöveron määräksi on arvioitu 8,8 miljoonaa euroa, joka on 1,7 miljoonaa euroa enemmän, kuin vuonna 2017 arvioitu kertyvän.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2018 arvioidaan 4,8 miljoonaa euroa, mikä on 0,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2017. Kiinteistöveroprosenttien oletetaan pysyvän vuoden 2018 tasolla taloussuunnitelmavuosina 2019 - 2020.

2.6 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaan peruspalvelujen laskennallisia kustannuksia koskee yksi yhteinen ikäryhmitys. Ikäryhmitys on seuraava:

- 0-5-vuotiaat
- 6-vuotiaat
- 7-12-vuotiaat
- 13-15-vuotiaat
- 16-18-vuotiaat
- 19-64-vuotiaat
- 65-74-vuotiaat

- 75–84-vuotiaat
- yli 84-vuotiaat.

Järjestelmään sovelletaan ikäryhmituksen lisäksi seuraavia kriteereitä: sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Laskennallisen osan valtionosuus saadaan vähentämällä kuntakohtaisesta laskennallisten kustannusten yhteismäärästä kunnan omarahoitussuosuus, joka on kaikille kunnille asukasta kohti yhtä suuri.

Tämän lisäksi kunnalle myönnetään valtionosuutta lisäosien perusteella. Lisäosissa ei ole omarahoitussuosutta. Lisäosia ovat syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisuus. Nykyinen yleinen asukaskohtainen valtionosuus poistuu kuten myös erityisen harvan asutuksen, saaristokunnan ja saamelaisten kotiseutualueen kuntien lisäosat.

Laskennallisten kustannusten ja lisäosien perusteena ovat vuosittain vahvistettavat perushinnat ikäryhmille, kriteereille ja lisäosille. Laskennalliset kustannukset muodostuvat ikäryhmittäin: asukasluku x perushinta ja kriteereittäin: asukasluku x perushinta x kriteerin kerroin.

Sairastavuuskerroin lasketaan terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon osatekijöiden perusteella käyttäen seuraavia painoarvoja terveydenhuolto 59,67, vanhustenhuolto 27,44 ja sosiaalihuolto 12,89. Kunkin osatekijän painokertoimet lasketaan sairastavuuskertoimen perusteella, jonka pohjana ovat yleisimmät kansansairaudet. Peruspalvelujen valtionosuuden osana otetaan huomioon myös verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistukseen kuuluu viiden vuoden siirtymäkausi 2015 - 2019, jonka aikana valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta aiheutuvaa valtionosuuden muutosta tasataan. Vuonna 2018 muutos voi olla enintään +/- 260 euroa asukasta kohti.

Esimerkiksi kunnalta, joka vuoden 2014 tasolla tehtyjen siirtymätasauslaskelmien mukaan hyötyy 280 euroa asukasta kohden, valtionosuutta vähennetään 20 euroa asukasta kohti, jotta siirtymärajaus mukainen enintään + 260 euroa asukasta kohti toteutuu.

Merkittävimmät muutokset kuntien vuoden 2018 valtionosuusrahoituksessa johtuvat kilpailukykysovimuksesta (-118 miljoonaa euroa, -22 euroa/asukas) ja kustannustenjaon tarkistuksesta (-68 miljoonaa euroa). Veromenetysten kompensatio lisää valtionosuutta 131 miljoonaa euroa vuonna 2018.

Äänekosken kaupungin peruspalvelujen valtionosuus vuodelle 2018 on kuntaliiton 16.11. laskelmien mukaan 38.570.77 (39.018.876) euroa eli laskua vuoden 2017 valtionosuuksiin on noin 0,4 miljoonaa euroa (-1,1 %).

Verotulojen tasausjärjestelmä tasaa alle valtakunnan keskiarvon olevien kuntien verokertymää. Äänekosken kaupunki saa verotulojen tasausta noin 6,0 (7,2) miljoonaa euroa, eli verotulojen tasaus vähenee noin -1,2 miljoonaa euroa.

Yhden putken valtionosuuden ulkopuolelle jäävät opetusministeriössä edelleen päätettävät valtionosuudet, joista euromääräisesti merkittävin osa koostuu koulutuksen ylläpitäjille myönnettävästä yksikköhintarahoituksesta lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja ammatti-
korkeakoulutukseen. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetuksen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoitusta muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (mm. kansalaisopistot, musiikkioppilaitokset, teatterit, liikunta ja nuorisotyö). Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet Äänekoskelle vuonna 2018 ovat -1,4 miljoonaa euroa.

KUVA 13 VALTIONOSUUDET 2014 – 2018

	TP	TP	TA	TA	TA	Muutos	Muutos
	2014	2015	2016	2017	2018	1 000 €	%
Peruspalv. valtionosuus (pl. verotulojen tasaus)	39 574	39 239	40 966	39 019	38 571	-448	-1,1 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 343	6 128	7 121	7 212	6 029	-1 183	-16,4 %
Järjestelmämuutoksen tasaus	18	-2 445	-1 432	0	0	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-3 580	-2 533	-2 171	-1 642	-1 431	211	-12,9 %
Valtionosuudet yhteensä	40 355	40 389	44 484	44 589	43 169	-1 420	-3,2 %

Valtionosuudet ja leikkaukset/muutokset sekä kompensatiot huomioiden vuoden 2018 arvioidut valtionosuudet ovat yhteensä noin 43,2 miljoonaa euroa (-1,4 miljoonaa euroa, -3,2 %).

2.7 Rahoitustuotot ja -kulut

Korkotuotot

Korkotuottojen osuus vuoden 2018 talousarvioon suunnitellaan 0,7 miljoonaan euroon. Korkotuotot pysyvät vuoden 2017 talousarvion tasolla.

Muut rahoitustuotot

Muihin rahoitustuottoihin kirjataan mm. osinkotuotot, korvaukset jäännöspääomasta, verotilitysten korot ja viivästyskorkotulot.

Muihin rahoitustuottoihin budjetoidaan 1,1 miljoonaa euroa vuodelle 2018, mikä on yhtä paljon kuin vuoden 2017 talousarviossa.

Korkokulut

Korkokuluiksi vuodelle 2018 budjetoidaan 610 tuhatta euroa, mikä on 50 tuhatta euroa vähemmän verrattuna vuoden 2017 talousarvioon. Tällä hetkellä korot ovat hyvin alhaiset, mutta suunnittelukaudella korot tulevat nousemaan ja aiheuttavat korkokulujen nousemisen nykyiseltä

tasoltaan. Nousun ennustetaan ajoittuvan vuoden 2018- 2019 väliselle ajalle.

Muut rahoituskulut

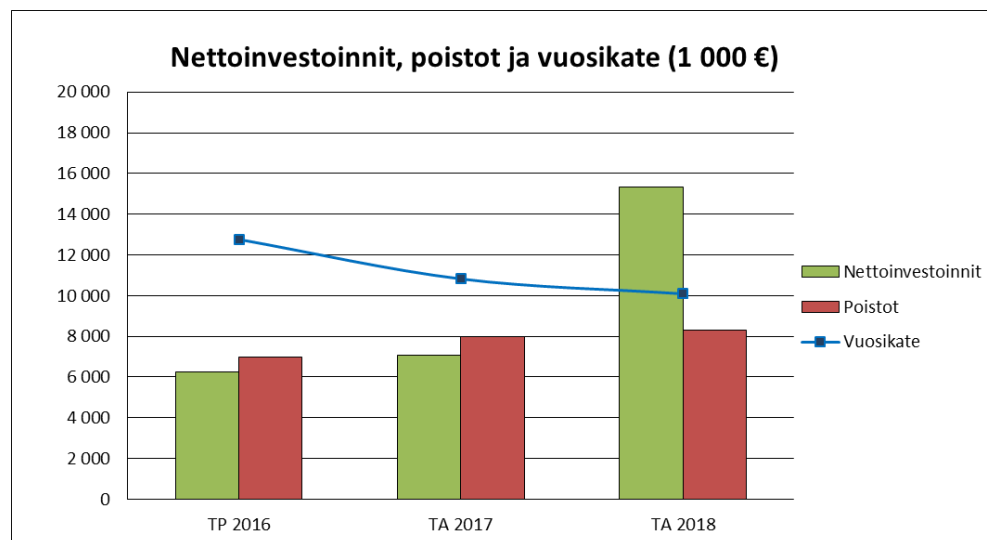
Muihin rahoituskuluihin kirjataan mm. maksetut viivästyskorot. Muihin rahoituskuluihin ei budjetoida määrärahaa vuodelle 2018.

2.8 Vuosikate

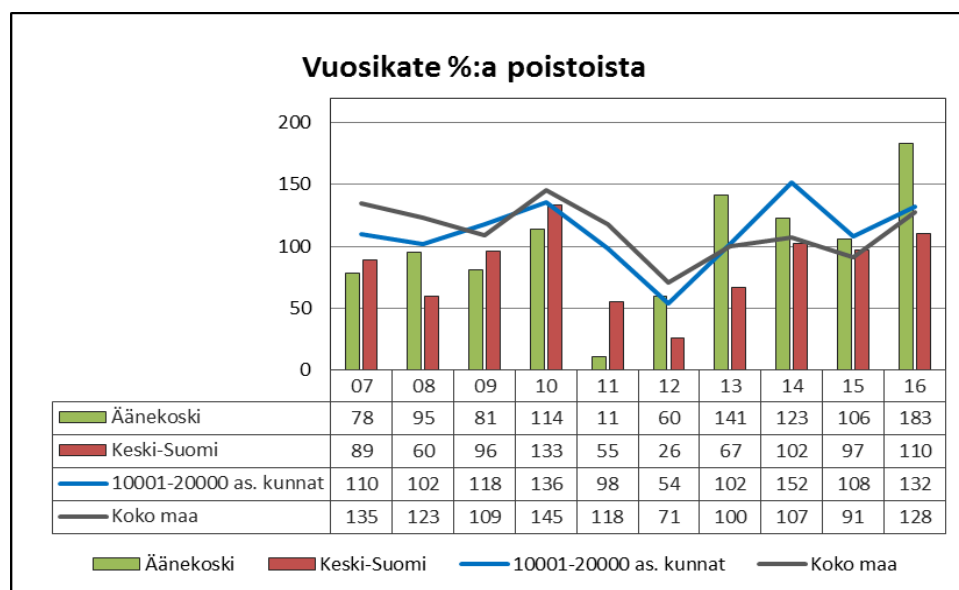
Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen, että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyys arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Suunnitelman mukaan Äänekosken talous hieman heikkenee vuonna 2018 ja vuosikate kattaa poistoista 122 %. Vuonna 2018 vuosikatteen ennustetaan olevan 10,1 miljoonaa euroa.

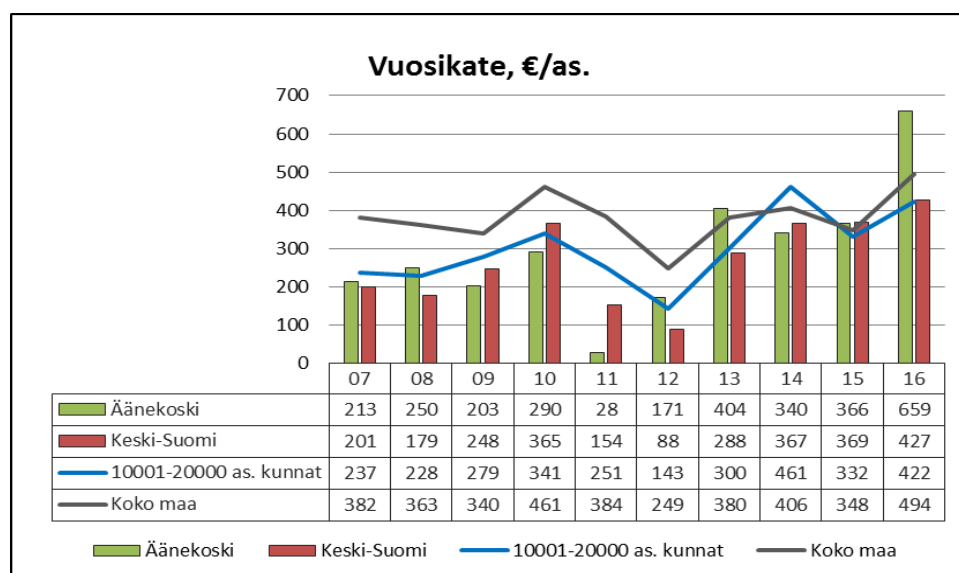
KUVA 14 VUOSIKATTEEN KEHITYS VERRATTUNA NETTOINVESTOINTEIHIN JA POISTOIHIN

KUVA 15 VUOSIKATTEEN KEHITYS, €/AS, 2007 - 2016

KUVA 16 VUOSIKATE %: A POISTOISTA KEHITYS 2007 - 2016

2.9 Poistot

Poisto tarkoittaa pitkävaikutteisen tuotannontekijän hankintamenon kirjaamista kuluiksi vaikutusaikanaan. Poistoaika ja poistoerät määritellään tuotannontekijän taloudellisen pitoajan mukaan. Poistoja tehdään tilikausittain ja poistot kirjataan kirjanpitoon.

Vuodelle 2018 suunnitelman mukaiset poistot ovat 7,6 miljoonaa euroa, eli 0,3 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2017 talousarviossa. Lisäksi vuonna 2018 varaudutaan 0,7 miljoonan euron lisäpoistoihin. Kaupunginvaltuuston vuonna 2015 tehdyn päätöksen mukaisesti, osa kaupungin

tulevista rakennusinvestoinneista rahoitetaan kiinteistöleasingrahoituksella, joten tästä syystä poistojen määrä kasvaa maltillisesti.

2.10 Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Vapaaehtoisten varausten ja rahastojen lisäyksiä voi pääsääntöisesti tehdä enintään tuloslaskelman erän *Tilikauden tulos* osoittaman ylijäämän verran. Talousarviossa tuloksen käsittelyerät ovat ohjeellisia, lopullisesti niistä päätetään tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Vuoden 2018 tilikauden tulokseksi ennakoidaan 1,8 miljoonan ylijäämää.

Kun huomioidaan vuoden 2016 tilinpäätöksessä kertynyt ylijäämä (0,3 miljoonaa euroa) ja vuoden 2017 ennustettu tulos (ylijäämää 6,0 miljoonaa euroa), on Äänekosken kaupungin kertynyt ylijäämä vuoden 2018 tilinpäätöksen jälkeen 8,1 miljoonaa euroa.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

KUVA 17 TULOSLASKELMA: LAUTAKUNTATASO

TULOSLASKELMA LAUTAKUNNITTAIN, 1000 €

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	Muutos TA2018/TA2017 %
Tarkastus				
Toimintatuotot	0	0	0	
Toimintakulut	-28	-32	-37	14,4 %
Toimintakate (netto)	-28	-32	-37	14,4 %
Keskushallinto				
Toimintatuotot	9 187	8 198	8 860	8,1 %
Toimintakulut	-14 758	-14 269	-15 281	7,1 %
Toimintakate (netto)	-5 572	-6 072	-6 422	5,8 %
Perusturva				
Toimintatuotot	10 764	11 192	11 233	0,4 %
Toimintakulut	-71 585	-70 824	-71 383	0,8 %
Toimintakate (netto)	-60 822	-59 632	-60 150	0,9 %
Kasvu ja oppiminen				
Toimintatuotot	1 904	1 795	1 528	-14,9 %
Toimintakulut	-28 930	-28 130	-28 041	-0,3 %
Toimintakate (netto)	-27 025	-26 334	-26 512	0,7 %
Tekninen				
Toimintatuotot	2 553	2 376	2 570	8,2 %
Toimintakulut	-12 359	-12 630	-13 320	5,5 %
Toimintakate (netto)	-9 806	-10 255	-10 750	4,8 %
Ympäristö				
Toimintatuotot	290	184	215	16,7 %
Toimintakulut	-2 374	-2 417	-2 384	-1,4 %
Toimintakate (netto)	-2 084	-2 233	-2 169	-2,9 %
Vapaa-aika				
Toimintatuotot	630	735	754	2,7 %
Toimintakulut	-3 916	-3 907	-4 017	2,8 %
Toimintakate (netto)	-3 286	-3 172	-3 262	2,8 %
Lautakunnat yhteensä:				
Toimintatuotot	25 328	24 479	25 160	2,8 %
Toimintakulut	-133 950	-132 210	-134 463	1,7 %
Toimintakate (netto)	-108 623	-107 730	-109 302	1,5 %
Toimintakate	-108 623	-107 730	-109 302	1,5 %
Verotulot	74 434	72 283	75 084	3,9 %
Valtionosuudet	44 484	45 181	43 169	-4,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	633	662	662	0,0 %
Muut rahoitustuotot	2 182	1 088	1 088	0,0 %
Korkokulut	-312	-660	-610	-7,6 %
Muut rahoituskulut	-34	0	0	
Vuosikate	12 765	10 824	10 091	-6,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 988	-8 000	-8 300	3,8 %
Tilikauden tulos	5 777	2 824	1 791	-36,6 %
Tilinpäätössiirrot	20	0	0	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 797	2 824	1 791	-36,6 %
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	-18,91	-18,52	-18,71	
Vuosikate / Poistot, %	182,67	135,30	121,58	
Vuosikate, euroa / asukas	659	551	528	
Asukasmäärä 31.12. (ennuste)	19 374	19 646	19 100	

3.1 Tulokortit (kaupunkiorganisaation yhteiset)

TULOKORTTI - ASIAKAS

Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Toimialojen asiakas- ja asukastyytyväisyyskysely						
	- Perusturva (ka. terveyspalvelut, sosiaalityö ja arjen tuki) Arvosteluasteikko 1-5	3,8	3,9	4,0	4,0	4,0	4,1
	- Kasvu- ja oppiminen (ka. perhepalvelut, opetuspalvelut ja nuorisopalvelut) Arvosteluasteikko 1-5	3,7	3,7	3,8	3,9	3,9	4,0
	- Tekninen (ka. rakentaminen, jätehuolto, katujen kunnossapito, puistot ja leikkipaikat, satamat ja veneily) Arvosteluasteikko 1-4	2,7	2,9	3,0	3,1	3,2	3,2
	- Vapaa-aika (ka. liikuntapalvelut, kirjasto, kulttuuripalvelut) arvosteluasteikko 1-4	3,0	3,2	3,3	3,5	3,6	3,6
	Kotona asuvat yli 75 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	90,0 %	91,0 %	92,0 %	93,0 %	94,0 %	95,0 %
	Sairastavuusindeksi, Kela	132,2	129	128	127	126	125
	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	1,7 %	1,6 %	1,5 %	1,5 %	1,4 %	1,3 %
	Perusopetuksen päättötodistuksen saaneiden määrä ikäluokasta.	99 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	Peruskoulun päättäneiden sijoittuminen toisen asteen koulutukseen, lisäopetukseen tai muuhun koulutukseen.	98 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	Oikea-aikainen ja riittävä tuki (kysely asiakkaat ja henkilöstö) Asteikko 1-5	3,8	3,8	3,9	4,0	4,0	4,0
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Kaikki: Palveluiden oikea-aikainen ja tehokas kohdentaminen. • Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. • Ennaltaehkäisevien ja kotiin vietävien palveluiden monipuolisuus, laatu, yksilöllisyys ja joustavuus. • Monialaisen työtavan vahvistaminen kaikilla vastuualueilla. • Peruspalvelujen järjestämistapojen monipuolistaminen • Teknologian entistä laajempi hyödyntäminen. • Lapsi- ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin edistäminen.							

TULOSKORTTI - ASIAKAS

Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Asukastytytyskysely järjestetään 2 vuoden välein tai vuosittain. (arvosteluasteikko 1 - 4) - Nuorison viihtyvyys - Kaikki asukkaat (otanta, ostopalvelu) Valtakunnallisten, maakunnallisten, SM-tasojen järjestettyjen tapahtumien määrä Rekisteröityjen harrastajien määrä - jalkapallo - koripallo - yleisurheilu - salibandy - jääkiekko - tanssi - musiikkiopisto (oppilaita yhteensä) Uimahallien kävijämäärä - kuvataidekoulu (oppilasmäärä) Kirjastot kirjaston käyntimäärä kirjaston lainat Kansalaisopisto - oppilasmäärä - oppituntien määrä Lähiliikuntapaikkasuunnitelma Suuret hankkeet - Monitoimihalli - Jäähalli - Äänemäen alueen kehittäminen - Museoiden keskittäminen ja kehittäminen - Suolahden Wanhan aseman alueen kehittäminen Ikäihmisten liikkuminen - Seniorikorttien lkm - Ohjatut liikuntaryhmät lkm Juniorien liikkuminen - Juniorikortit (alle 15 vuotiaille)	2,6 ei mitattu 6 tapahtumaa 1 969 378 217 149 145 127 440 520 90 000 38 190 000 264 000 2 901 13 562 Ei ole suunnitelmaa Ei ole Huonokuntoinen jäähalli Masterplan - suunnitelma tehty Ei kehityssuunnitelmaa Kaava ehdotusvaiheessa 454 35	2,8 tehään 2018 4 - 6 tapahtumaa 2 025 400 230 160 145 130 440 520 91 000 42 190 000 264 000 2 800 12 300 Tehdään suunnitelma Selvitys uudesta monitoimihallista Selvitys uudesta jäähallista sekä hankesuunnittelu Päätös toteutuksesta Laaditaan kehityssuunnitelma Laaditaan kehityssuunnitelma	3 3 4 - 6 tapahtumaa 2 215 450 230 170 145 250 450 520 91 000 45 193 000 265 000 2 800 11 800 Suunnitelma valmis Suunnitellaan Suunnitellaan ja toteutetaan Päätös toteutusvaihtoehdoista Toteutetaan suunnitelman mukaan	3,1 3,1 4 - 6 tapahtumaa 2 300 470 250 180 160 270 450 520 92 000 45 194 000 266 000 2 800 11 800 Toteutetaan, mahdollinen käyttöönotto Uusi jäähalli käytössä Toteutetaan suunnitelman mukaan Toteutetaan suunnitelman mukaan Toteutetaan suunnitelman mukaan	3,4 3,4 4 - 6 tapahtumaa 2 355 470 270 185 160 300 450 520 92 000 50 195 000 267 000 2 800 11 800 Monitoimihalli käytössä Uusi jäähalli käytössä Äänemäki monipuolisesti käytössä Museoiden tilaratkaisut tehty Toteutetaan suunnitelman mukaan	• Tavoitetaso 3,5 4 - 6 tapahtumaa 2 375 470 270 185 180 300 450 520 92 000 50 196 000 268 000 2 800 11 800 Monitoimihalli käytössä Uusi jäähalli käytössä Äänemäki monipuolisesti käytössä Museoiden tilaratkaisut tehty Toteutetaan suunnitelman mukaan 650 45 150
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Yhteistyö tapahtumajärjestäjien kanssa Kirjastojen tehokas markkinointi, tapahtumat, projektit lapsille ja senioreille, yhteisapalvelupisteet, itsepalveluaukiot Musiikkiopiston toimintojen keskittäminen Järjestöjen avustamisessa painotus nuorisotoiminnassa Poikkisektorinen työryhmä senioriliikunnan edistämiseen Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen Suunnitelma taajamien lähiliikuntapaikoista tehdään syksyllä 2018							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Viihtyisä ja vetovoimainen asuin- ja elinympäristö	Asukasluku Asukastytytyskysely - Kadut ja tiet - Puistot, leikkipaikat, torit, yleiset - Kaupunkikuva (siisteys) Luovutettujen omakotitonttien määrä Vapaa-ajan asuntojen lukumäärä	19 367 2,2 2,6 ei mitattu 9 2513	19 500 Järjetetään uusi kysely Järjetetään uusi kysely Järjetetään uusi kysely 11 2520	19 100 2,3 2,6 15 2525	19 120 2,4 2,6 18 2530	19 180 2,5 2,7 20 2535	19 200 2,6 2,8 20 2543
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Keskustan kehittämissuunnitelma • Onnistunut maankäyttö- ja kaavoituspolitiikka • Kaupunkiympäristön siisteyden ja yleisilmeen kohentaminen • Puistojen ja virkistysalueiden rakentaminen ja kunnossapito • Mökkiläisfoorumi • Hyvä arki asukkaalle kampanja							

TULOSKORTTI - ASIAKAS

Strateginen päämäärä		Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski					
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Kuntalaisten vaikuttamistilaisuudet						
	- Asukas- ja asiakasraadit	2	3	4	4	4	4
	- Kyläillat	5	3	3	3	3	3
	- Kyläparlamentin kokoontumiset	1	4	4	4	4	4
	Yhdistysten ja yhteisöjen EU-hankkeet						
	- läpimenneiden lkm	2	2	4	4	4	4
	Kuntalaisaloitteiden lukumäärä	4	1	3	3	3	3
	Vaikuttamistoimielinten toiminta (kokousten lkm)						
	- Nuorisovaltuusto	13	14	18	18	18	18
	- Vanhusneuvosto	4	4	4	4	4	4
	- Vammaisneuvosto	5	6	6	6	6	6
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Asukastilaisuuksien järjestäminen • Tehokas viestintä • Palautejärjestelmän käyttöönotto • Osallistuva budjetointi • Nuorisovaltuuston edustajat kaupungin toimielimiin • Hyödynnetään kirjastojen tarjoamat tietotekniset mahdollisuudet							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kilpailukykyinen elinkeinoympäristö ja erinomaiset elinkeinopalvelut	Yritysten tunnusluvut						
	- nettokasvu (lkm)	51	10	20	20	20	20
	Yhteisöveron tuotto M€	6,8	7,1	8,8	9,3	10	10
	Luovutettujen yritystonttien määrä	6	6	8	8	8	8
	Yritysneuvoja						
	- yrityskontaktien määrä	250	325	325	325	325	325
	Elinkeinoelämän hankkeet (lkm)	8	6	4	4	4	4
	Myönnettyt yritystuet (ELY)						
	- lkm	9	6	6	6	6	6
	- M€	1,7	4,0	3,0	3,0	3,0	3,0
	Yritystytyttöisyyskysely (asteikko 1-10)	6,5	7,5	8	8	8	8
	Työpaikkaomavaraisuusaste	104 %	105 %	105 %	105 %	105 %	106 %
	Työpaikkojen lkm	6984	7300	7300	7300	7300	7300
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Vetovoimaisten yritysalueiden rakentaminen • Säännöllinen ja toimiva yhteistyö yritysja • Markkinointiin ja tiedottamiseen panostaminen • Paikallisten yritysten ja kaupungin hankintayhteistyö • Matkailun hyödyntäminen ja huomiointi yhdessä elinkeinoelämän kanssa • Uusien yritysalueiden kaavoittaminen • Saavutettavuuden parantaminen							

TULOSKORTTI - ASIAKAS

Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Hyvien liikenneyhteyksien vahvistaminen	Asukastyytyväisyyskysely (asteikko 1-4)						
	- Katujen kunnossapito	2,2	Kysely toteutetaan	2,3	2,4	2,4	2,4
	- Liikennepalvelut		Kysely toteutetaan	2,8	2,9	3	3,1
	Katujen korjausvelka (M€)	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - Kaupungin katujen korjausvelka pidetään nykyisellä tasolla - Kunnan sisäisen joukkoliikenteen palvelutason määrittäminen ja liikenteen kehittäminen palvelutason linjausten mukaisesti - Äänesuuden liikennejärjestelmän kehittäminen siten, että se mahdollistaa yrityslogistiikan ja arkiliikkuksen hyvinvoinnin ja kasvun							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Työllisyyden edistäminen	Työttömyysprosentti (ka)	18,2 %	16,5 %	15,0 %	14,5 %	14,0 %	14,0 %
	Työttömyysprosentin ero Keski-Suomen kuntien keskiarvoon	2,4 %	1,9 %	1,0 %	0,8 %	0,3 %	Sama kuin Keski-Suomen ka
	Kaupungin toimenpiteissä olevat						
	- palkkatuki ka	60	80	100	100	100	100
	- kuntalaisä ka	30	70	30	35	40	50
	- kuntouttava työtoiminta ka	110	120	80	90	100	100
	Työmarkkinatuen kuntaosuus						
	- M€	1,8	1,2	1,4	1,2	1,1	1,1
	- henkilömäärä keskimäärin/kk	380	280	350	320	310	300
	Koulutustaso						
	- vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä	66,90 %		67,00 %	67,50 %	68,00 %	68,50 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - Palkkatuella työllistäminen (työmarkkinatuen kuntaosuus) - Kuntouttavan työtoiminnan lisääminen - Työllistämisuunnitelmien laatiminen - Kuntakokeilut - Työllistämishankkeet - Sosiaalinen yritys - Vaikuttavuusinvestoinnit							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Ympäristöystävällinen, energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki	Paikallisten energialähteiden käyttöaste (toteutus joka 3. vuosi)	81 %	81 %	81 %	85 %	85 %	85 %
	Uusiutuvien energiamuotojen ilmanlaatuindeksi (päivien lkm, jolloin huono tai erittäin huono)	79 %	79 %	79 %	90 %	90 %	90 %
	Uusinvestointien energiataloudellisuus	24	20	16	14	12	10
	Kaupungin kiinteistöjen	C	B	B	B	A	A
	- Sähkön kulutus kWh / m ²	99	94	93	93	92	92
	- Kaukolämmön kulutus (KWh / m ²)	174	195	174	174	173	173
	- Öljyn kulutus (l / m ²)	25	25	24	22	21	20
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - Kaupungin omat rakennusinvestoinnit toteutetaan ekologisesti kestäväällä tavalla - PEHC-metsäsertifiointiin liittyminen ja Metso-ohjelma - Suositaan ekologisia ratkaisuja hankinnoissa - Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumusten tekeminen - Liittyminen energiatehokkuusohjelmaan - Katujen puhdistaminen keväällä hallitusti - Vaihdetaan öljylämmityskohteiden lämmitystapa							

TULOSKORTTI - TALOUS

Strateginen päämäärä		Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	• Kertynyt yli/-alijäämä (M€)	0,3 M€ (2016 tilinpäätöksessä)	-4,5	7,5	9,1	10,8	10,8
	• Muut kriisikuntakriteerit	2/5 täyttyy (vuoden 2016 tilinpäätös)	2	2	1	1	1
	• Tuloveroprosentti (ero Keski-Suomen keskiarvoon)	Vuonna 2016: Äänekoski 21,5 %, Keski-Suomen keskiarvo 20,47 % (Erotus 1,03 prosenttiyksikköä)	1,0	1,0	0,8	0,6	0,5
	• Talousarvion toteuma (1.000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	7 400 t€	Toteuma +/- 300 t€	Toteuma +/- 300 t€	Toteuma +/- 300 t€	Toteuma +/- 300 t€	Toteuma +/- 300 t€
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
- Taloukskurin noudattaminen - Talouden vakauttamisen toimenpideohjelman noudattaminen - Investointien monimuotoisten rahoitusmuotojen käyttäminen (esim. kiinteistö-leasing) - Prosessien tehostaminen - Turhista kiinteistöistä luopuminen							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Strategisten investointien hallinta	• Vuosikate prosenttia nettoinvestoinneista (5 vuoden ka)	64 % (Vuoden 2016 tp)	50 %	60 %	70 %	80 %	• Yli 90 % (5 vuoden keskiarvo)
	• Vuosikate prosenttia poistoista (5 vuoden ka)	124 % (Vuoden 2016 tp)	100 %	120 %	125 %	125 %	• Yli 125 % (5 vuoden keskiarvo)
	• Yli 1,0 milj. euron investointien kustannusarvion pitävyys (%)	ylitys 40 %	Toteuma +/- 3 %	Toteuma +/- 3 %	Toteuma +/- 3 %	Toteuma +/- 3 %	Toteuma +/- 3 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
- Investointien suunnitteluprosessin kehittämisen tarkemmalle tasolle - Kiinteistöohjelman laadinta ja noudattaminen - Ennakoivien korjausten / huoltojen toteuttaminen							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Toimiva kuntakonserni ja omistajapolitiikka	• Omistajapolitiittisten linjausten toteutuminen yhtiöittäin	Konserniohjeessa omistajapolitiittisia linjauksia on tarkennettava.	Kyllä / Ei	Kyllä / Ei	Kyllä / Ei	Kyllä / Ei	Kyllä / Ei
	• Talousarviotavoitteiden toteutuminen yhtiöittäin	Ei	Kyllä / Ei	Kyllä / Ei	Kyllä / Ei	Kyllä / Ei	Kyllä / Ei
	• Konsernin lainakanta / asukas (€)	7 264 €/asukas, tp 2016	7 400	7 500	7 200	7 100	7 000
	• Kuntakonsernin kertyneet yli/-alijäämät asukasta kohden (€)	477 €/asukas, tp 2016	100	200	200	250	300
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
- Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamien tytäryhteisötavoitteiden seuranta ja toteutus - Konserniohjeen ajantasaistaminen - Konsernijohtoon ja -yhteisöjen tiivis vuorovaikutus - Omistajapolitiikan linjausten toteuttaminen - Yhtiöiden hallituksien asiantuntijuuden lisääminen							

TULOSKORTTI - PROSESSIT

Strateginen päämäärä							
Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytas (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: Prosessien toimivuus	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2
	Määritellyt prosessit kuvattu IMS (%)						
	- Ydin- ja avainprosessit	60 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	- Toimialakohtaiset aliprosessit	20 %	40 %	60 %	100 %	100 %	100 %
	Toimintakäsikirja	0 %	30 %	70 %	100 %	100 %	100 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
- toimintojen osittainen keskittäminen ja prosessien standardointi - parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto - vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytas (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Uuden teknologian hyödyntäminen	Henkilöstökysely (tyytyväisyys)						
	- raportointijärjestelmät	3,8	3,9	3,9	4,0	4,0	4,1
	- tietojärjestelmät ja ohjelmistot	3,7	3,7	3,8	3,9	3,9	4,0
	Sähköisten asiointipalvelujen käyttöönotto (lisäys)	Osittain käytössä	Esiselvitys ja tavoitetason määrittely	2	2	2	3
	Ohjelmistorobotiikan hyödyntäminen						
	- käyttöönnotot lkm			2	2	2	2
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
- sähköisen asiointialustan rakentaminen - robotiikan ja automatisaation lisääminen - sähköisten palveluiden lisääminen - henkilöstön osaamisen laajentaminen ja syventäminen							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytas (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden yhteistyön syventäminen	Itsearviointi						
	- Johtoryhmä ka (0-100)		65,4	66,0	70,0	75,0	75,0
	- Kaupunginhallitus	3,16	3,3	3,3	3,4	3,5	3,5
	- Valtuusto (sähköinen kysely)	ei ole tehty		Suoritetaan	3,3	3,4	3,5
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
- Suunnitelma yhteistyön syventämiseksi - Kysely - Työryhmät							

TULOSKORTTI - HENKILÖSTÖ

Strateginen päämäärä		Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitys- ja osaamiskeskustelujen toteutuminen	75 %	70 %	80 %	80 %	85 %	90 %
	Henkilöstökysely:						
	* osaaminen ja työolot	3,8	3,8	3,9	4,0	4,1	4,1
	* työyhteisön toimivuus	3,9	3,9	4,0	4,0	4,1	4,1
	* omat voimavarat	4	4,0	4,1	4,1	4,2	4,2
	Sairauspoissaolot (pv/htv)	16,7	13	15	15	14	13
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Henkilöstöresurssien käytön optimointi (henkilöstösuunnittelu, henkilöstön kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimusten ajantasaisuus jne) Osaamiskartoituksiin pohjautuvien koulutussuunnitelmien toteutuminen Työyhteisötaitojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja osallistavien menetelmien käyttö Palkitsemisen kehittäminen							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Toimiva johto ja esimiestyö	Henkilöstökysely: Johtamisosio	3,6	3,6	3,7	3,8	3,9	4,0
	Johdon itsearviointi (CAF)	Ei tehty	Tehty	Tehty	Tehty	Tehty	Tehty
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Suunnitelmallinen esimieskoulutus Valmentavan esimiestyön menetelmien systemaattinen käyttö Strategisen henkilöstötiedon tuottaminen johtamisen tueksi Ajantasaiset työyhteisön kehittämistoimenpiteet (henkilöstökyselyn pohjalta)							

KUVA 18 ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI: HENKILÖSTÖ
Koko Kaupunki

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	993,8 / 1019	1011,8 / 1035	1022,2 / 1040	1034,5 / 1037	1034,5 / 1037
Osa-aikaiset	31	35	30	30	30
Määräaikaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	44,5/46	32	27	25	25
Osa-aikaiset	5	4	4	4	4
Yhteensä					
Kokoaikaiset	1038,3 / 1065	1043,8 / 1067	1049,2 / 1067	1059,5/1062	1059,5/1062
Osa-aikaiset	36	39	34	34	34

3.2 Tarkastuslautakunta

3.2.1 Toiminta-ajatus

Kuntalain 121 § mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

3.2.2 Talousarvio 2018

KUVA 19 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TALOUSARVIO 2018

Tarkastuslautakunta	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	0	0	0	0 %
Toimintakulut	-28	-32	-37	14 %
Netto (toimintakate)	-28	-32	-37	14 %

Tarkastusyhtiönä valtuustokaudella toimii BDO Audiator Oy ja vastuullisena tilintarkastajana Jukka Vuorio.

3.3 Kaupunginhallitus

3.3.1 Toiminta-ajatus

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Kaupungin keskushallinnon (kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja sen alaisuudessa toimiva keskushallinto) perustehtävä on vastata siitä, että kaupunkiyhteisöllä on selkeä visio, toimintaa ohjaavat arvot ja niiden pohjalta laaditut strategian päälinjaukset.

3.3.2 Talousarvio 2018

KUVA 20 KAUPUNGINHALLITUS: TA2018

Kaupunginhallitus	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	9 187	8 198	8 860	8 %
Toimintakulut	-14 758	-14 269	-15 281	7 %
Netto (toimintakate)	-5 572	-6 072	-6 422	6 %

3.3.3 Henkilöstö

KUVA 21 KAUPUNGINHALLITUS: HENKILÖSTÖ

Keskushallinto (sis. ruokapalvelut)

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	101,1 / 105	114,1 / 118	114,6 / 117	111 / 113	111 / 113
Osa-aikaiset	5	6	5	5	5
Määräaikaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	0	5	5	4	4
Osa-aikaiset	1	0	1	1	1
Yhteensä					
Kokoaikaiset	101,1 / 105	119,1 / 123	119,6 / 122	115 / 117	115 / 117
Osa-aikaiset	6	6	6	6	6

3.3.4 Hallintopalvelut

3.3.4.1 Toiminta-ajatus

Hallintopalvelut vastuualueena sisältää mm. kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kansliatoiminnan, kunnallisverotuksen, velkaneuvonnan, historiikin, vuokra-asumispalveluiden, monistamon, vss -toiminnan ja vaalien kustannuspaikat.

3.3.4.2 Talousarvio 2018

KUVA 22 HALLINTOPALVELUT TALOUSARVIO 2018

3000210 Hallintopalvelut	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	73	30	101	237 %
Toimintakulut	-1 827	-1 877	-1 964	5 %
Netto (toimintakate)	-1 754	-1 847	-1 863	1 %

3.3.5 Talous- ja tietohallintopalvelut

3.3.5.1 Toiminta-ajatus

Vastuualue sisältää talous- ja tietohallinnon kustannuspaikat. Taloushallinnon kustannuspaikan toiminnan pääpaino on kaupungin taloushallintopalvelujen tuottamisessa. Keskeisimmät toiminta-alueet ovat yleisen talouskehityksen seuraaminen, kaupungin taloussuunnittelujärjestelmän kehittäminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, kirjanpito, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, maksuliikenne, kaupungin rahoitus ja riskien hallinta sekä kaupunkikonsernin kokonaistalous ja talousohjaus.

Kaupungin hankinta-asiantuntija ja laatu-asiantuntija on myös budjetoitu taloushallinnon kustannuspaikalle. Hankintatoimen keskeiset toiminta-alueet ovat kaupungin hankintatoimen kehittäminen ja seuranta, hankintalainsäädännön muutosten seuranta ja soveltaminen käytäntöön

sekä hankintojen suorittaminen kaupungin hankintasäännön mukaisesti. Laatu-asiantuntijan tehtävänä on kaupungin toimintaprosessien kuvaamisen koordinointi ja prosessien kehittäminen yhteistyössä toimialojen kanssa sekä toimintakäsikirjan laatiminen. Tietohallinnon kustannuspaikka hoitaa kaupungin toiminnan edellyttämät tietohallintopalvelut.

3.3.5.2 Talousarvio 2018

KUVA 23 TALOUSPALVELUT: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000220 Talous- ja tietohallintopalvelut				
Toimintatuotot	70	59	59	0 %
Toimintakulut	-810	-919	-1 002	9 %
Netto (toimintakate)	-740	-860	-943	10 %

3.3.6 Henkilöstöpalvelut

3.3.6.1 Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalveluiden perustehtävä on henkilöstöresurssien suunnittelu, tarkoituksenmukainen kohdentaminen ja kehittäminen sekä henkilöstöstrategian mukaisten toimintakäytäntöjen edistäminen.

Henkilöstöpalvelut vastuualueena sisältää palkkahallinnon, työmarkkinatoiminnan, työterveydenhuollon, työsuojelun ja muut henkilöstöpalvelut kustannuspaikat.

3.3.6.2 Talousarvio 2018

KUVA 24 HENKILÖSTÖPALVELUT: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000230 Henkilöstöpalvelut				
Toimintatuotot	225	190	274	44 %
Toimintakulut	-1 144	-1 159	-1 275	10 %
Netto (toimintakate)	-920	-969	-1 001	3 %

3.3.7 Elinvoimayksikkö

Elinvoimayksikkö muodostuu kahdesta tulosalueesta, jotka ovat: elinkeino ja kilpailukyky sekä työllisyys. Elinvoimayksikön runko muodostuu alue- ja kaupunkikehittämisestä, yrityspalveluista, sijoittumispalveluista, markkinoinnista, matkailusta, kansalaisaktivismista/osallistamisesta ja hankehallinnasta ja –neuvonnasta sekä työllisyyspalveluista. Elinvoimayksikkö on toiminut kaupungin hallinnossa vuoden 2017 alusta.

3.3.7.1 Toiminta-ajatus

Elinvoimayksikön päätehtävä on kaupunkistrategian toimeenpanosta vastaaminen elinkeino- ja aluekehittämisen sekä työllisyyspolitiikan osalta.

3.3.7.2 Talousarvio 2018

KUVA 25 ELINKEINOTOIMI: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000240 Elinvoimayksikkö				
Toimintatuotot	1 014	1 053	1 123	7 %
Toimintakulut	-5 123	-4 651	-5 059	9 %
Netto (toimintakate)	-4 108	-3 599	-3 936	9 %

Elinkeino- ja kilpailukyky

Äänekosken kaupungin muuttuessa nopeasti Kotakennään ja keskusta-alueen kehittämissuunnitelmien myötä elinvoimayksikössä panostetaan toimintaympäristön rakentamiseen ja kumppaneiden hakuun eri osaprojektien kautta.

Äänekosken taajamien vahvuuksien kehittäminen eri hankkeiden avulla lisääntyy. Asukkaita osallistetaan kehitystyöhön mukaan eri foorumeilla.

Yritysverkoston rakentuminen uuden biotuotetehtaan ympärille jatkuu ja tehostuu. Palveluverkostotarpeita tähän liittyen selvitetään.

Yritysneuvonnan osalta rakennetaan helpommin lähestyttävä ja verkostoiva yritys yhteisömalli.

Matkailutoimintaa kehitetään ja paketoitaan helpommin myytäväksi matkailunkehittämishankkeen avulla.

Kaupungin imagomarkkinointiin panostetaan enemmän asukas- ja yrityshenkutelevuuden lisäämiseksi.

Työllisyys

Vuoden 2018 aikana työllisyysyksikön toiminnassa tapahtuu muutoksia työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (Typ) ja kuntouttavan työtoiminnan siirtyessä perusturvaan aikuis- ja perhetyön tulosityksikköön. Muutoksella valmistaudutaan tulevaan sote- ja maakuntauudistukseen ja vahvistetaan heikommassa työllisyystilanteessa olevien työnhakijoiden palvelukokonaisuutta kaupungin sisällä.

Työllisyysyksikössä puolestaan jatketaan niiden toimenpiteiden kehittämistä, joiden avulla tuetaan työllistymistä yrityksiin ja kunnan omiin yksiköihin. Hanketoiminnan avulla kehitetään uusia toimintamalleja ja työpajatoiminnan kehittämistä jatketaan.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun toiminnan tavoitteena on monialaisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden työllistymisen esteiden tunnistaminen, ratkaisujen löytäminen ja tukeminen siirtymässä työmarkkinoille. Asiakaskriteerinä on yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneet työttömät työnhakijat tai alle 25 vuotiaat, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään 6 kk. Yli 25 vuotiaiden osalta yhtäjaksoista työttömyyttä tulee olla vähintään 12 kk. Käytännössä toiminta on painottunut vaikeimmassa työmarkkinatilanteessa ja pisimpään työttömänä olleisiin asiakkaisiin.

Alkuvuodesta 2018 aikana työllisyyttä edistävän monialaisen yhteispalvelun toiminnan siirtoa valmistellaan osaksi perusturvaan aikuissosiaalityön kokonaisuutta siten, että toiminta siirtyisi perusturvaan syyskuun alussa 2018. Työllisyysyksiköstä siirtyvien palveluohjaajien toimenkuvaa luodaan osana aikuissosiaalityön tiimiä siten, että ne muodostava toimivan kokonaisuuden. Siirtymä koskee kolmea työllisyysyksikön palveluohjaajaa, kahta monialaisen yhteispalvelun ja yhtä kuntouttavan työtoiminnan palveluohjaajaa.

Työpaja

Tällä hetkellä työpaja käsittää metalli- ja puuverstaan, starttipajan ja pesulan. Lisäksi pajan toimintana järjestetään kuntouttavan työtoiminnan ryhmätoimintaa.

Nuorten starttipajan yhtenä keskeisenä tavoitteena on nuorisotakuuseen vastaaminen. Asiakkaat ovat alle 29-vuotiaita vailla työtä tai opiskelupaikkaa olevia nuoria. Vuoden 2018 aikana yhteistyötä nuorisopalvelujen ja etsivän nuorisotyön kanssa jatketaan, samoin sosiaalityön, TE-toimiston ja oppilaitosten kanssa. Tärkeänä kehittämisen kohteena tulee olemaan myös maahanmuuttaja nuorten tarpeisiin vastaaminen. Vuoden 2018 tavoitteena on suunnitella nuorten työpajatoiminnan sisältöä, toimintaympäristöä ja sijaintia entistä paremmin nuorten tarpeita vastavaksi.

Metalli- ja puupajojen osalta vuoden 2018 aikana selvitetään eri toimintamallivaihtoehtoja ja lähdetään valmistelevaan toimintaa valitun vaihtoehdon suuntaan. Esillä on ollut mm. toiminnan yhtiöittäminen. Toimintamallista riippumatta työpajan toiminnan sisältöä suunnitellaan vuoden 2018 aikana myös sote- ja maakuntauudistuksen näkökulmasta.

Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttava työtoiminta on kunnan järjestämisvastuulla oleva sosiaali- huoltolain mukainen toimenpide. Toiminnan tarkoituksena on aktivoida pitkään työttömänä olleita henkilöitä takaisin työelämään tai mikäli työelämään paluu ei ole ajankohtaista etsiä muita jatkopolkuja. Elämänhal-

lintaan ja terveydentilaan liittyvät tekijät ovat enenevässä määrin asioita, joita selvitetään työtoiminnan aikana. Kuntotuttavaa työtoimintaa järjestetään sekä yksilö- että ryhmäkuntoutuksena. Järjestäviä tahoja ovat kaupungin työpaja ja muut kaupungin toimintayksiköt sekä järjestöt. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista suurin osa on myös työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (Typ) asiakkaita.

Kuntouttava työtoiminta on siirtymässä syykuun 2018 alussa osaksi aikuissosiaalityötä yhdessä työllisyyttä edistävänä monialaisen yhteispalvelun (Typ) kanssa.

Kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelut kilpailutetaan syksyn 2017 aikana ja uusi malli otetaan käyttöön alkuvuodesta 2018 (helmi- maaliskuussa).

Muu työllisyyden tuki

Vuonna 2018 muu työllisyyden kustannuspaikka sisältää kunta- ja oppisopimuslisät sekä mahdollisen kuntarahan hankkeisiin, joissa kaupunki on mukana (ei toteuttajana).

Kunta- ja oppisopimuslisän avulla tuetaan yrityksiä työllistämään äänekoskelaisia pitkäaikaistyöttömiä. Vuoden 2018 tavoitteena on suunnata ja markkinoida kunta- ja oppisopimuslisiä nykyistä enemmän yrityksille.

Välityömarkkinoiden rooli pitkäaikaistyöttömien työllistäjänä on vähentynyt ja vaikeutunut mm. palkkatukeen liittyvien lakimuutosten vuoksi. Järjestötoimijoille suunnatuista ns. suorista tuista luovutaan vuoden 2018 aikana sen jälkeen kun kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelusopimukset on tehty ja toiminta saatu käynnistettyä. Vuositasolla ostopalvelujen osuus on noin 200 000 euroa.

Työmarkkinatuen kuntaosuus

Yli 300 pv työttömänä olleiden passiivitukea saavien henkilöiden työmarkkinatuesta kunta maksaa 50 - 70 %.

Äänekoskella oli yli vuoden työttömänä olleita työttömiä työnhakijoita Keski-Suomen työllisyyskatsauksen mukaan (08/2017) 359. Pitkäaikaistyöttömien osuus on kääntynyt laskuun koko Suomessa samoin Äänekoskella. Kunnan maksaman työmarkkinatuen kuntaosuuden osalta lasku on vähäisempää, mutta laskua on euromääräisesti vuoden 2017 tapahtunut. Tavoitteena on pienentää kunnan maksuosuutta 1 450 000 euroon vuonna 2018.

Vuonna 2018 tavoitteena on saada mahdollisimman moni passiivituen piiristä aktiivitoimenpiteisiin: työkokeiluun, opiskelemaan, kuntouttavaan työtoimintaan tai palkkatuettuun työhön. Erityisesti nuorten kohdalla tavoitteena on tukea työllistymistä avoimille työmarkkinoille tai ammatillisen opintoihin.

Pisimpään työttömänä olleiden joukossa on paljon henkilöitä, joiden työkyky on selkeästi alentunut. Heidän ohjaaminen työttömien terveystarkastuksen kautta tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin, esim. sairauslomalle, kuntoutukseen tai eläkeselvittelyihin on tarkoituksenmukaista sekä työttömän itsensä, että kunnan näkökulmasta.

Oma työllistäminen

Palkkatuella työllistämistä kaupungin omiin yksiköihin jatketaan vuoden 2018 aikana. Tavoitteena on palkata 75 - 85 pitkäaikaistyötöntä kahdeksan kuukauden työsuhteisiin.

Kesätyöllistäminen

Vuonna 2018 varaudutaan työllistämään kaikki halukkaat peruskoulun päättävät nuoret kahden viikon työsuhteeseen. Vuonna 2017 näitä nuoria oli noin 200. 17 - 19-vuotiaita nuoria kaupunki työllistää entiseen tapaan noin 40. Lisäksi jatketaan 4 H-työllistämistoiminnan tukemista. Nuorten työllistymistä yrityksiin pyritään lisäämään suuntaamalla tukea enemmän yrityksille. Haasteena nuorten kesätyöllistämisessä on edelleen mielekkäiden työtehtävien ja -paikkojen löytäminen näin suurelle määrälle nuoria.

Työllisyyttä tukevat hankkeet

Äänekoski hakee työllisyyttä edistäviä ESR-hankkeita ja vahvistaa myös siten rooliaan vahvana toimijana työllisyyden edistäjänä. Äänekoski tekee hankeyhteistyötä naapurikuntien kanssa (Laukaa, Konnevesi). Meillä on olemassa Hohto-hanke jatkaa vuoden 2018 jatkuen vielä 2019 aikana. Lisäksi Äänekoski on hakenut toista ESR-hanketta Laukaan kanssa. Mikäli hanke saa myönteisen päätöksen alkaa se vuoden 2018 alussa. Hankkeessa tullaan tekemään tiivistä yhteistyötä yrittäjien kanssa. Tavoitteena on mm. löytää työpaikkoja kaupungin palkkatuella työllistämille henkilöille yrityksistä joko palkkatukijakson aikana tai välittömästi jakson jälkeen.

Äänekoski on myös mukana SIB-hankkeessa (Tulosperusteinen vaikutavuusinvestointi). Hankkeeseen osallistuu kuntia eri puolelta Suomea, myös Keski-Suomesta. Hankkeen valmistelijana on toiminut Sitra. Äänekoskella kohderyhmänä ovat TE-toimistoon työttömäksi työnhakijaksi kirjatut työnhakijat, takarajana alle 200 päivää työmarkkinatukea saaneet työttömät työnhakijat.

3.3.8 Maankäyttö

3.3.8.1 Toiminta-ajatus

- vastaa kaupungin ja sen eri osien kehittämisen perustana olevien maankäyttösuunnitelmien ja kaavojen laadinnasta

- luo edellytykset asumisen ja yritystoiminnan rakennushankkeille ideasuunnittelulla, sopimusmenettelyllä ja kaavoituksella
- vastaa maapolitiikasta ja osallistuu kaupunkiympäristön laadun kehittämiseen yhteistyössä teknisen ja ympäristötoimialan kanssa
- vastaa tonttien luovuttamisesta, kiinteistönmuodostuksesta ja mittaustehtävistä, kartta-asioista ja osoitteista sekä kaupungin maa- ja metsäomaisuudesta

Vuoden 2018 kaavoitusohjelmassa korostuu uusien työpaikka-alueiden kaavoittaminen näkyville paikoille VT4:n varrelle (Kotakennään asemakaava II ja Myllyrinne) sekä vanhojen asemakaavojen ajanmukaistaminen ja täydennyskaavoitus (Sumiaisten kirkonkylä, Liikuntapuisto/Äänekoski, Tallila/Suolahti). Myös uusia pientalotontteja suunnitellaan Kannelsuon asemakaavoituksen yhteydessä nelostien läheisyyteen.

Yleiskaavatasollakin painottuu valtatie merkitys: Hirvaskankaan-Koiviston osayleiskaavan tarkistus on tuomassa uusia asuntotontteja VT4:n tuntumaan suunnitteilla olevan Koiviston kyläkoulun läheisyyteen. Myös Äänekosken ydinkeskustan suunnitteluun panostamista jatketaan hankkekohtaisilla keskusta-asumista lisäävillä kaavamutoksilla. Lisäksi on tarkoitus laatia yleissuunnitelma kaupungin omistukseen siirtyneen Äänejärven ympäristön ranta-alueen ja tehdasalueen kulttuuriympäristön maankäytön visioimiseksi.

3.3.8.2 Talousarvio 2018

KUVA 26 MAANKÄYTTÖ: TA2018

3000260 Maankäyttö	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	2 389	1 427	1 911	34 %
Toimintakulut	-1 317	-926	-945	2 %
Netto (toimintakate)	1 072	500	966	93 %

Toimintakate vuodelle 2018 on arvioitu 93 % suuremmaksi kuin vuoden 2017 talousarviossa, johtuen tuottojen kasvusta.

3.3.9 Muu toiminta

3.3.9.1 Toiminta-ajatus

Muu toiminta sisältää vesiosuuskuntien avustamisen sekä toiminnan kehittämisen kustannuspaikat.

3.3.9.2 Talousarvio 2018

KUVA 27 MUU TOIMINTA: TA2018

3000270 Muu toiminta	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	3	0	0	0 %
Toimintakulut	0	-200	-450	125 %
Netto (toimintakate)	3	-200	-450	125 %

3.3.10 Tukipalvelut

3.3.10.1 Toiminta-ajatus

Äänekosken kaupungin ruokapalvelut tuottavat ravitsemussuosituksen mukaisia, laadukkaita, turvallisia, kasvatusta ja hoitoa tukevia ateriapalveluja asiakkaiden tarpeisiin. Ammattinsa osaava henkilökunta suunnittelee ja toteuttaa ateriat asiakaslähtöisesti, ajanmukaisilla laitteilla käyttämällä ensiluokkaisia sekä turvallisia elintarvikkeita. Elintarvikkeidemme kotimaisuus aste on korkea, esim. liha- ja leipomotuotteet sekä peruna 100 %. Pyrimme ruokalista- ja reseptiikkasuunnittelulla sekä elintarvikehankinnoilla panostamaan kuntalaisten hyvinvointiin ja ravitsemukseen. Hankinnoissamme on huomioitu myös kestävän kehityksen ja ympäristövastuullisuuden näkökulma (keskitetyt hankinnat).

3.3.10.2 Talousarvio 2018

KUVA 28 TUKIPALVELUT: TA2018

3000280 Tukipalvelut	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -%
				2018/2017
Toimintatuotot	5 413	5 440	5 392	-1 %
Toimintakulut	-4 538	-4 538	-4 587	1 %
Netto (toimintakate)	875	902	805	-11 %

3.3.10.3 Tulokortti

KUVA 29 TUKIPALVELUT: TULOKORTTI

Vastuualue:		Tukipalvelut						
Strateginen päämäärä		Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma		Asiakas						
Kriittinen menestystekijä		Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Hyvät ja toimivat peruspalvelut		Asiakastytyväisyyskyselyt	68 %	70 %	80 %	90 %	95 %	100 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:								
Asiakastytyväisyyskyselyjen uudistus								
Strateginen päämäärä		Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma		Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä		Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö		Henkilöstön työhyvinvointikysely	4,2	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5
Toimiva johto ja esimiestyö		Henkilöstön työhyvinvointikysely	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6	4,6
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:								
Kehityskeskustelut joka vuosi, sairauspoissaolojen seuranta, varhaisen tuen käyttö								
Ryhmäkehityskeskustelut, esimiespalaverit, säännölliset tapaamiset,henkilöstöpalaverit								
Strateginen päämäärä		Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma		Prosessi						
Kriittinen menestystekijä		Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Uuden teknologian hyödyntäminen		Tuotannonohjausjärjestelmä Jamix	50 %	60 %	80 %	100 %	100 %	100 %
Prosessien tehostaminen		IMS- prosessikuvaus	10 %	50 %	60 %	80 %	90 %	100 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:								
Ohjelman pohjatietojen tallentaminen, sisäisten asiakkaiden kouluttaminen, ruokapalveluhenkilöstön koulutus, ruokalistan kehitystyö								
Tehtäväkuvausten päivittäminen, tuotantomenetelmien kehittäminen								
Strateginen päämäärä		Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma		Talous						
Kriittinen menestystekijä		Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne		Talousarvion toteuma	Vuoden 2016 tilinpäätös	Toteuma +/- 2 %	Toteuma +/- 2 %	Toteuma +/- 2 %	Toteuma +/- 2 %	Toteuma +/- 2 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:								
Kilpailutetut hankinnat, sopimushankintoihin sitoutuminen, kuukausittainen talouden seuranta								
Koko henkilöstön taloudellinen toiminta, talousarviossa pysyminen								

3.4 Perusturvalautakunta

3.4.1 Toiminta-ajatus

Perusturvalautakunnan toimialaan kuuluu terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden järjestäminen.

3.4.2 Talousarvio 2018

KUVA 1 PERUSTURVALAUTAKUNTA: TA2018

Perusturvalautakunta	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	10 764	11 192	11 233	0 %
Toimintakulut	-71 585	-70 824	-71 383	1 %
Netto (toimintakate)	-60 822	-59 632	-60 150	1 %

3.4.3 Henkilöstö

KUVA 30 PERUSTURVALAUTAKUNTA: HENKILÖSTÖ

Perusturvalautakunta	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	439 / 445	445 / 450	452 / 454	457	457
Osa-aikaiset	12	15	11	11	11
Määräaikaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	22	4	3	2	2
Osa-aikaiset	1	3	2	2	2
Yhteensä					
Kokoaikaiset	461 / 467	449 / 454	455 / 457	459	459
Osa-aikaiset	13	18	13	13	13

3.4.4 Hallinto

KUVA 31 HALLINTO: TA2018

3000310 Hallinto	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	3	3	26	0 %
Toimintakulut	-443	-648	-673	4 %
Netto (toimintakate)	-441	-646	-648	0 %

3.4.5 Terveyspalvelut

3.4.5.1 Toiminta-ajatus

Terveyspalvelujen vastuualue koostuu kuudesta tulosalueesta, joita ovat terveyden huollon avohoitopalvelut, mielenterveys- ja päihdepoliklinikka, sairaala, suun terveydenhuolto, työterveyshuolto sekä yhteiset

palvelut. Vastuualueen budjetti sisältää myös kaikki erikoissairaanhoidon ostopalvelut, sairaanhoitopiiriltä ostettavat kuvantamisen, lääkehuollon, ensihoidon ja sairaankuljetuksen palvelut sekä Fimlab Laboratoriot Oy:ltä ostettavat klinisen laboratorion palvelut. Henkilöstöä vastuu-alueella on yhteensä noin 160.

3.4.5.2 Talousarvion perustelut

KUVA 32 TERVEYSPALVELUT: TA2018

3000320 Terveyspalvelut	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	2 996	2 984	3 014	1 %
Toimintakulut	-39 262	-38 551	-38 956	1 %
Netto (toimintakate)	-36 266	-35 568	-35 942	1 %

Terveyspalveluiden vastuualueelta varaudutaan osallistumaan maakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen suunnitteluun vuonna 2018.

Sähköistä asiointia ja teknologiaa hyödynnetään laajentamalla net-tiajanvarausta ja tekstiviestipalvelua. Potilastietojärjestelmä Mediatrin sovellutuksina Medinet- palvelun kautta kehitetään omahoidon seuran-taa ja sähköisiä lomakkeita.

Avohoitopalvelut jakautuvat listattujen potilaiden ja satunnaiskävijöi-den prosesseihin. Listattuja potilaita on noin 5 000 ja heille tarjotaan omahoitajan ja omalääkärin vastaanottoja. Satunnaiskävijöille vastaan-ottoja on tarjolla ajanvarauksella sille lääkärille tai hoitajalle, jolle no-peimmin pääsee. Päiväpolitoiminta tarjoaa ajanvarauksetonta hoitajave-toista vastaanottoa puolikiireellisille potilaille lääkärikonsultaatioiden tukemana.

Ensiapu toimii keskitetysti Äänekosken terveysasemalla kiireellistä hoi-toa tarvitseville potilaille joka päivä klo 8:00 – 18:00 ilman ajanvarausta. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa jatketaan hoitoprosessien kehittä-mistä sekä akuuttien että pitkäaikaisten potilaiden hoidoissa. Arkisin jat-kuu avoin ajanvaraukseton vastaanotto klo 9 – 11, jossa tehdään hoidon tarpeen arviointia. Potilaiden hoito ja kuntoutus toteutetaan oikea-aikai-sesti huomioiden potilaan tarpeet, hoidon porrasteisuus ja hoitoajan pi-tuus.

Terveyskeskussairaalan toiminnan tavoitteena on, että päivystyksistä, vastaanotoilta ja muista sairaaloista tuleville potilaille järjestetään jatko-hoitoa viiveettä. Terveys-keskussairaalan profiili on terveyskeskustasoi-nen akuutti hoito ja kuntoutus.

Suun terveydenhuolto järjestää kiireettömiä hammashoidon palveluja koko väestölle sekä päivystystä akuuteille potilaille. Lakisääteinen ham-

mashoito tarjotaan lapsille ja opiskelijoille. Erikoishammaslääkäripalveluja ostetaan tarpeen mukaan. Ilta- ja viikonloppupäivystyspalveluja järjestetään maakunnallisena yhteistyönä, yöpäivystys on ER-VA alueen toimipisteessä. Tavoitteena on tarjota laadukasta hoitoa ja pysyä lakisääteisissä rajoissa hoidon saatavuuden suhteen.

Työterveyshuolto tuottaa lakisääteisiä työterveyspalveluja yrityksille ja kaupungin työntekijöille. Suurelle osalle potilaista tuotetaan työnantajien kustantamia sairaanhoitopalveluja. Toiminnan painopisteenä on kehittää toiminnan prosesseja ja laatua.

Ensihoitopalvelut ja erikoissairaanhoito

Ensihoitopalvelujen järjestämisestä vastaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, joka laskuttaa kustannuksien maksusuudet kunnilta.

Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa pääosin Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, joka laskuttaa myös ns. kauttalaskutuksena suurimman osan muiden sairaaloiden tuottamista palveluista.

Menoihin sisältyy lisäksi oma määräraha kaupungin suoraan ostamiin erikoissairaan hoidon palveluihin sekä lakkautettujen kuntayhtymien eläkevakuutusmaksut.

Avohoitopalvelut

Tulosalueeseen kuuluvat lääkäreiden- ja hoitajien vastaanoton, päivystyksen, fysioterapian ja lääkinnällisen kuntoutuksen ja hoitotarvikejakelun tulosityksiköt.

Vastaanottopalvelut tarjotaan kuntalaisille keskitetysti uudelta terveysasemalta. Vastaanottopalvelut jakautuvat lista- ja satunnaiskävijöiden vastaanottoihin sekä ensiapuun. Uudessa toimintamallissa on huomioitu potilaslähtöisyys, tuottavuusohjelmat ja uuden terveyskeskuksen tilaratkaisut.

Listavastaanottojen toimintamalli perustuu omalääkäri – omahoitaja työpari – työskentelyyn, jossa potilaiden listaaminen työpareille tehdään potilastietojärjestelmän ja terveydenhuollon ammattihenkilön arvioinnin avulla. Listaamiskriteereinä käytetään pitkäaikaissairauden diagnooseja, runsasta ja toistuvaa terveyspalveluiden käyttöä ja korkeaa ikää. Listaamiskriteereiden mukaan noin 25 % väestöstä tarjotaan omalääkäri – omahoitaja palvelua. Listavastaanotoilta tarjotaan fysioterapeuttien ja diabeteshoitajan, sekä resepti- ja depressiohoitajan palveluita. Lääkäripalvelutarpeet neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä vanhuspalveluissa tarjotaan listatiimin toimintana.

Satunnaiskävijöiden vastaanotot jakautuvat ensiapulinjaan, päiväpoli - toimintaan sekä ajanvarausvastaanottoihin. Potilaat ohjataan lääkärille, hoitajalle tai fysioterapeutille hoidon tarpeen arvioinnin perusteella.

Päiväpolimalli otettiin käyttöön 9.1.2017. Päiväpolilla tarjotaan ajanvaruksetonta hoitajavetoista vastaanottoa klo 8 – 15. Toiminnan tavoitteena on lääkärikonsultaation avulla hoitaa potilaiden asiat yhdellä käynnillä mahdollisimman pitkälle. Satunnaiskävijöiden ajanvarausvastaanotot suunnataan todistusasioihin, pientoimenpiteisiin, sekä kontroleihin. Ensiapu toimii keskitetysti Äänekosken terveysasemalla kiireellistä hoitoa tarvitseville potilaille joka päivä klo 8.00–18.00 ilman ajanvarausta. Potilaat ohjataan ensiavun vastaanotoille hoidon tarpeen ja kiireellisyyden arvioinnin kautta.

Vastaanottokäyntejä kertyy listattujen ja satunnaiskävijöiden prosesseissa lääkäreille noin 16 000 ja hoitajille noin 30 000 ja fysioterapeuteille noin 5 400. Lisäksi fysioterapian vapaavuorolaisten kuntosalikäyntejä toteutuu noin 12 000. Lääkärin päiväpolikäyntejä tulee noin 8 000 ja ensiapukäyntejä noin 10 000.

Erityistutkimuksina tehdään tähystyksiä maha-suolikanavan alueelle sekä sydämen ultraääni- ja rasiustutkimuksia sekä holter- ja unipolygrafiatutkimuksia. Ortopedilääkärien vastaanotot toteutetaan ostopalveluina sairaanhoitopiiriltä. Geriatripalvelut ostetaan yksityiseltä palvelun tuottajalta.

Eri ammattiryhmien toiminta perustuu tiimityöhön - ja prosessiajatteluun. Tiimien toiminnan yhteinen ja tärkein tehtävä on vastuu potilaiden hoidon prosessien jatkuvuudesta ja palveluiden oikeanlaisesta kohdentumisesta.

Henkilöstö on jaettu listavastaanottojen ja satunnaiskävijöiden (myös ensiapu) hoidosta vastaaviin moniammatillisiin tiimeihin. Molemmissa tiimeissä on tiimivastaavat. Tiimit ovat riippuvaisia toisistaan, osa hoitohenkilökunnasta ja lääkäreistä toimivat molemmissa tiimeissä sovitusti ja tarvittaessa.

Listatiimissä on 8,5 sairaanhoitajaa /terveydenhoitajaa, 6 lähihoitajaa, 2 fysioterapeuttia, kuntohoitaja, toimintaterapeutti ja 2 tekstinkäsittelijää. Satunnaistiimissä tiimeillä on yksi yhteinen sairaanhoitajavarahenkilö. Tiimien ja fysioterapian toimintaa johtaa osastonhoitaja yhdessä apulaisosastonhoitajan kanssa. Tiimeissä toimivia lääkäreitä on 9.

Sähköistä asiointia ja teknologiaa hyödynnetään laajentamalla net-tiajanvarausta, sähköistä ilmoittautumista ja tekstiviestipalvelua. Potilastietojärjestelmä Mediatrin sovellutuksina Medinet -palvelun kautta kehitetään omahoitoseurantaa ja sähköisiä lomakkeita.

Potilas saa arkipäivisin virka-aikana yhteyden terveystaseman keskitettyyn ajanvaraukseen ja takaisinsoittopyyntöihin vastataan mahdollisimman pian saman päivän aikana.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tavoite on tuottaa avohoitopalveluja monipuolisesti, laadukkaasti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Palvelumme vastaa väestön keskeisiin mielenterveys- ja päihdehoidon avohoidon tarpeisiin.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut järjestää virka-ajalla arkisin päivystystoimintaa ja vastaa terveystasemissa ja muissa perusturvan toimintayksiköissä mielenterveys- ja päihdetyön konsultaatioista. Asiakkaan hoito ja kuntoutus toteutetaan oikeassa paikassa oikeaan aikaan huomioon ottaen asiakkaan tarpeet ja hoidon porrasteisuus sekä hoitoajan pituudet. Edelleen kehitetään moniammatillista työtä kotiin suuntautuvassa palvelussa huomioiden asiakkaiden verkostot ja eri hoitotahot, kehittämällä yhteistyötä perusturvan eri palveluiden välillä. Yhteistyötä tehdään sairaanhoitopiirin psykiatristen osastojen kanssa, siten että asiakas palaa sairaalahoidosta nopeasti takaisin omiin lähi- ja peruspalveluihin.

Tavoitteena on, että asiakas pystytään hoitamaan mahdollisimman pitkälle omissa lähi- ja peruspalveluissa. Hoidon alussa tehtäviä hoidontarpeiden arvioita tehostetaan ja kotiin tehtävä hoitotyö mahdollistetaan tekemällä yhteistyötä eri verkostojen kanssa, siten että painopiste työskenntelyssä on arkisin tapahtuvassa tehokkaassa ja tuloksellisessa mielenterveys- ja päihdetyössä.

Tulosityksikössämme on yksi erikoislääkärin vakanssi, jota on täytetty pääasiassa ostopalveluna. Hyvin todennäköistä on, että vuonna 2018 virka hoidetaan edelleen ainakin osittain ostopalveluna, joka on huomioitu TA-suunnittelussa vakinaisten lääkäreiden palkoissa, asiakaspalvelujen ostoissa muilta sekä työvoiman vuokrauksessa.

Yksikön budjettiin on sisällytetty myös kriisipäivystys Mobilen palvelun osto koko Äänekosken osalta 35 500 €.

Ammatillista osaamista vahvistetaan akuutti- ja päivystystyössä sekä kuntoutustyössä tehtävässä hoidontarpeen arvioimisessa ja hoitamisessa. Henkilöstön asiantuntijuuden kehittyminen ja työssä jaksaminen huomioidaan suunnitelmallisessa kouluttautumisessa, sekä säännöllisessä toiminnan kehittämiseen suuntautuvassa työnohjauksessa.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut vastaa myös päihdehuollon laitostuntoutuksen määrärahoista, joilla hankitaan lyhytaikaisia huumevieroitus- ja päihdekuntoutusjaksoja. Arvioidaan, että vuonna 2018 laitostuntou-

Hoitajamitoitus on 0,83. Akuuttiosaston toiminnan turvaamiseksi kaikkiin poissaoloihin on varattu sijaismäärärahat.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon tehtävänä on järjestää ja tuottaa Äänekosken kaupungin asukkaille suun terveydenhuollon palveluja omana toimintana. Toiminnassa painotetaan suusairauksien ennaltaehkäisyä ja kunta-laisten kannustamista omatoimiseen suun terveydestä huolehtimiseen.

Konginkankaan, Sumiaisten ja Suolahden taajamissa koululaisten lakisääteiset hammastarkastukset järjestetään liikuteltavan pop up -yksikön avulla vuoden 2018 alusta lähtien. Korjaava- ja muu hoito toteutetaan Äänekosken terveystieteiden hammashoitolassa.

Edellä mainitun lisäksi Suolahden yhtenäisperuskoulun vanhan osan saneerauksen yhteydessä selvitetään (30.6.2018 mennessä), voidaanko sinne varustaa hammashoidolle sopivat tilat varusteineen. Lisäksi laaditaan kustannuslaskelma toteutuksesta aikatauluineen ja mahdollisista taloudellisista vaikutuksista hammashuollon kokonaiskustannuksiin. Päätös toteutuksesta tehdään lisätalousarviomenettelyn mukaisesti.

Keskeiset palvelut:

Kiireettömät hammashoidon palvelut koko väestölle

Alle 18 -vuotiaille järjestetään lakisääteinen hammashoito opiskelijaterveydenhuollon ohjeistusta noudattaen. Yli 18 vuotiaiden kiireettömän hammashoidon järjestäminen hoitotakuun rajoissa omana toimintana. Hammaslääkärivakanssien täyttöaste keväällä 2017 on 6/9. Vakinaisten hammaslääkäreiden laskennallinen työpanos on kuitenkin 3,8 hammaslääkärinä, johtuen joidenkin hammaslääkäreiden osa-aikaisuudesta ja muista lakisääteisistä poissaoloista aktiivisuudessa. Tavoitteena on avoimien toimien täyttö vakinaisesti.

Mikäli työvoiman rekrytointi suoralla sopimuksella ei onnistu, ostetaan hammaslääkärityövoimaa Kuntahankintojen kautta. Palveluseteli jatkohoidon turvaamiseksi on käytössä. Ostopalveluista ja palvelusetelitoiminnasta koituvat kustannukset sisällytetään vuoden 2018 budjettiin.

Arkipäivystys klo 8-16

Toiminta vuodelle 2017 on kilpailutettu hyödyntäen Kuntahankintojen voimassa olevaa puitesopimusta henkilöstön rekrytoinnista. Vuoden 2018 osalta hyödynnetään Kuntahankintojen solmimaa puitesopimusta.

Ympäri vuorokautinen päivystys

1.1.2015 voimaan tullut STM:n asetus kiireellisen hoidon järjestämiseksi velvoittaa kuntia järjestämään palvelun (pois lukien yöpäivystys). Palvelu on järjestettävä arki-iltoina klo 16-21 ja viikonloppuina sekä arkipyhäinä klo 8-21 yhteistyössä muiden alueen kuntien kanssa. Öisin apua tarvitsevat potilaat ohjataan ERVA alueen toimipisteeseen.

Suun terveydenhuollon virka-ajan ulkopuolisesta päivystyspalvelusta on allekirjoitettu sopimus Keski-Suomen alueen kuntien kanssa 1.1.2017 alkaen. Tähän liittyvä kilpailutus toteutettiin 2017 loppuvuodesta. Kilpailutuksen perusteella toimijaksi valikoitui Coronaria Hoitoketju Oy. Sopimus on määräaikainen kaksi (2) vuotta, jonka jälkeen hankintasopimus jatku toistaiseksi voimassa olevan. Korvaus toimijalle on kapitaatioperusteinen ja suuruudeltaan 0,949 euroa/ vastuuväestöön kuuluva asukas.

Erikoishammaslääkäripalvelut

Tarpeellisiksi arvioidut palvelut (kirurgia, oikominen, muu vaativa hammashoito) järjestetään ostopalveluna vakiintuneiden sopimusten mukaisesti. Palveluiden tarve harkitaan kokonaistilanne huomioon ottaen.

Työterveyshuolto

Työterveyshuolto tuottaa terveydenhoitopalveluja kaupungin työntekijöille ja muille asiakasyrityksilleen. Palvelujen piirissä on n. 2 500 henkilöasiakasta. Näistä suurimmalle osalle tuotetaan myös työnantajien kustantamia sairaanhoitopalveluja. Paikka-kunnalla vuosille 2016 - 2017 ajoittunut teollisuusrakentaminen ei ole lisännyt palvelujen kysyntää. Työterveyshuollon lääkäriresurssien vaje on aiheuttanut yrityksissä sopimusten irtisanomisia.

Palvelut ja henkilöluvun mukainen perusmaksu laskutetaan asiakkaiden työnantajilta tavoitteena mahdollisimman täysimääräinen kulujen kattaminen. Hintoihin tehdään kustannusten nousua vastaava tarkistus vuoden vaihteessa.

Työterveyslääkärien muuhun terveyskeskustyöhön käyttämä työaika korvataan työterveysyksikölle sisäisellä laskutuksella. Samoin korvataan ns. kansanterveystyönä tehdyt vastaanotot ja terveydenhoitajien tekemät nuorten työttömien terveystarkastukset.

Vakanssien ollessa täytettyinä ja työterveyshuollon käytössä käyntimääräksi arvioidaan noin 7 500. Lisäksi merkittävä osa asiakkaiden palvelusta tapahtuu puhelimitse ja konsultaatioina. Laskutettavia puheluita ja konsultaatioita arvioidaan syntyvän työterveyshuollossa yhteensä noin 3 600 kpl. Lisäksi työterveyshenkilöstö tekee työpaikkaselvityksiä ym. toimintaa työpaikoilla noin 630 tuntia.

Toiminnan painopisteenä on työterveyshuoltotoiminnan kehittäminen siten, että asiakasvirta saadaan kasvuun. Laadukkailla palveluilla asiakkaiden työkykyä voidaan tukea entistä paremmin työuran eri vaiheissa. Osatyökykyisiä ja pitkien sairauslomien jälkeen työhön palaavia tuetaan selviytymään työssään sovittamalla yhteistyössä työpaikkojen kanssa työ, työolosuhteet vastaamaan henkilön työkykyä.

Terveydenhuollon johto ja yhteiset palvelut

Terveydenhuollon johto ja yhteiset palvelut sisältävät mm. sairaanhoitopiiriltä ostettavat röntgenpalvelut ja Fimlab Laboratoriot Oy:ltä ostettavat laboratoriopalvelut, joiden osuus yhteisten palveluiden menoista on noin 58 %. Lisäksi yhteisiin palveluihin on budjetoitu Äänekosken Kiinteistönhoito Oy:ltä ostettavat turvallisuuspalvelut sekä omana työnä tehtävät terveystieteiden johto, asiakirjahallinto ja sihteerityö, materiaalihallinto, välinehuolto, terveyden edistäminen (mm. joukkoseulonnat), potilas-asiamiestoiminta ja hoitotyön kehittäminen.

3.4.5.3 Tulokortti

KUVA 33 TERVEYSPALVELUT: TULOKORTTI

Vastuualue:	Terveyspalvelut						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoite 2021
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Asiakastytyytyväisyyskyselyt (kokonaisarvio)	4	4,2-4,3	4,2-4,3	4,3-4,4	4,4-4,5	4,5
	Lakisääteisten määräaikaisten toteutuminen	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	Valmiiden hoito- ja kuntoutumissuunnitelmien määrä listatuilla potilailla	5 %	50 %	40-50%	100 %	100 %	100 %
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Kitkalaskutuspäivien määrä	16	15	10-15	5-10	0	0
	Asiakastytyytyväisyyskysely/vaikutusmahdollisuudet	3,8	4,1	4	4,2	4,3	4,4
	Pidettyjen asiakasraatien määrä	0	1	1-2	2	2	2
	Potilasjärjestöjen sovitut tapaamiset (kpl-määrä)	1-3	5	3-5	4-6	4-6	5-10
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Toimintamallien jatkuva arviointi ja kehittäminen sekä terveyspalveluiden kehittämisprojektin toimeenpano ja seuranta. Suunnitelmallisuuden lisääminen hoidon eri vaiheissa: hoito- ja kuntoutumissuunnitelmien laadinta yhteistyössä asiakkaiden kanssa, varhainen tuki, systemaattiset toimintakykykartoitukset ja kotiutussuunnitelmat sairaalan potilaille. Terminaalivaiheessa oleville potilaille laaditaan saattohoitosuunnitelma.							
Asiakas- ja sidosryhmäkyselyjen toteuttaminen säännöllisesti, kokemusasiantuntijoiden ja potilasjärjestöjen edustajien mukanaolo kehittämissuunnitelmien laatimisessa, asiakasraatien järjestäminen, asiakaspalutteen nopea käsittely ja analysointi ja korjaavien toimenpiteiden tekeminen.							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoite 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Tyhy-kysely: Osaamisen arviointi säännöllisesti		3,3	3,3	3,4	3,4	3,5
	Kehityskeskustelun tarpeita vastaavuus	3,1		3,3	3,4	3,4	3,5
		3,1					
	Tyhy-kysely: Työtyytyväisyys	3,6	3,8	3,8	3,9	3,9	4
Toimiva johto ja esimiestyö	Tyhy/Palautteen saaminen esimieheltä	3,1	3,2	3,2	3,3	3,4	3,4
	Tyhy/ Tytytyväisyys työyhteisön johtamistapaan	3,2	3,4	3,4	3,5	3,5	3,6
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Tyhy-kyselyn tulosten hyödyntäminen ja toiminnan kehittäminen erityisesti niiden arviointialueiden osalta, joiden tulos on kaupungin keskiarvoa heikompi. Henkilöstön koulutus- ja kehittämistarpeiden arviointi mm. kehityskeskusteluja hyödyntäen sekä osaamiskartoituksia hyödyntämällä. Esimiesten johtamiskoulutus ja työhyvinvointikorttikoulutukseen osallistuminen.							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoite 2021
Prosessien tehostaminen	Kuvattujen alaproessin määrä %:na	10 %	40 %	40 %	60 %	100 %	100 %
	Prosessien yhteensovittaminen sidosryhmien kanssa	15 %	25 %	25 %	50 %	100 %	100 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Prosessikuvaukset tehdään IMS-järjestelmään (keskeiset prosessit kuvattu/ niitä tarvittaessa korjataan). Kuvataan myös alaprosesseja. Toimintaa kehitettäessä arvioidaan muutoksen aiheuttamat kustannusvaikutukset suhteessa kohonneeseen laatuun mahdollisimman perusteellisesti.							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoite 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion toteuma	100 %	100+-1%	100+-1%	100+/-0,5%	100+/-0,5%	100+/-0,5%
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Talousarvion laadinta realistiseksi huomioiden asiakkaiden tarpeet. Talousarvion noudattaminen. Reagoiminen talousarvion ennakoituihin ylitykseen välittömästi, kun arvio ylityksestä olemassa. Palvelutarjonnan suhteuttaminen resursseihin.							

3.4.6 Sosiaalityö

3.4.6.1 Toiminta-ajatus

Sosiaalityön vastuualue käsittää aikuis- ja perhesosiaalityön, toimeentulotuen, lastensuojelun sekä lastenvalvojan palvelukokonaisuudet. Lisäksi vastuualueella hoidetaan kotouttamiseen liittyviä tehtäviä. Vastuu-

alueen palveluille on yhteistä syrjäytymisen ehkäisyn, lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin, sosiaalisen kuntoutumisen, oman elämänhallinnan, työllistymisen sekä itsenäisen selviytymisen tavoitteet.

3.4.6.2 Talousarvion perustelut

KUVA 34 SOSIAALITYÖ: TA2018

3000330 Sosiaalityö	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -%
				2018/2017
Toimintatuotot	1 570	2 059	2 189	6 %
Toimintakulut	-5 825	-5 743	-5 785	1 %
Netto (toimintakate)	-4 255	-3 684	-3 596	-2 %

Sosiaalityö

Sosiaalityö on ja on ollut monella tapaa muutoksessa. Soteen valmistautuminen, vuoden 2015 sosiaalihuoltolain soveltaminen, Kela -yhteistyö toimeentulotuen osalta sekä kotouttamispalvelujen kehittäminen näkyvät työn muutoksessa myös tulevana vuonna.

Sosiaalityön ja elinvoimayksikön yhteistyö ja työnjaon tarkastelu on tärkeää. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden problematiikka vaatii hyvää ja toimivaa yhteistyötä työelämään kuntoutumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen alueilla. Valmistellaan Typ-toiminnan ja kuntouttavan työtoiminnan siirto elinvoimayksiköstä perusturvaan siten, että tavoiteaikataulu on 1.9.2018 alkaen.

Kaupunki ottaa käyttöön sosiaalisen luototuksen. Sosiaalisen luototuksen tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää ihmisen itsenäistä suoriutumista. Ohjeistus käyttöön otolle laaditaan siten, että päätös sosiaalisen luototuksen mallista ja käyttöönotosta tehdään viimeistään 30.6.2018 ja käyttöönotto olisi viimeistään 1.9.2018.

Aikuis- ja perhesosiaalityö

Aikuis- ja perhesosiaalityön palvelut kohdentuvat erityisesti pitkäaikaistyöttömien, lapsiperheitten ja eri tavoin syrjäytymisvaarassa olevien kuntalaisten tukeen ja auttamiseen. Ikäihmisten mm. muistisairauksista johtuvat pulmat oman talouden hoidossa ja edunvalvonnan odotusajat lisäävät välitystilien tarvetta.

Aikuis- ja perhesosiaalityön asiakasmääräksi arvioidaan 800 asiakasta, sisältäen sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnin, asiakassuunnitelmat ja palvelujen järjestämisen, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, olosuhdeselvitykset, nuorten jälkihuollon sekä työttömyyteen liittyvät tehtävät. Sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa keskeistä on asiakkaan neuvonta ja ohjaus, asiakasprosessin hallinta, palvelutarpeen arviointi sekä asiakassuunnitelmien laadinta ja seuranta. Asiakkaille on

nimettävä oma työntekijä. Erityisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan oma työntekijä tulee olla sosiaalityöntekijä.

Työn sisällössä tapahtuneiden muutosten vuoksi myös henkilöstössä tapahtuu muutoksia. Vuonna 2017 päättyi määräaikaisen etuussihteerin tehtävä ja vuoden 2018 alusta eläköitymisen kautta vapautuva neuvonnan toimistosihteerin vakanssi lakkautetaan. Sosiaalitoimiston neuvontaa ja ohjausta kehitetään muuttamalla etuussihteerin virka palveluohjaajan viraksi ja yhdistämällä nykyisen neuvonnan tehtävät tähän virkaan.

Henkilöstömuutosten jälkeen aikuis- ja perhesosiaalityön tiimiin kuuluu neljä sosiaalityöntekijää, palveluohjaaja, etuussihteerin sekä toimistosihteerin. Toimistosihteerin tehtävät kohdentuvat koko sosiaalityön vastuualueelle. Sosiaalitoimistot ovat Äänekoskella ja Suolahdessa. Asiakkaista 18 – 24 vuotiaille nuorille on oma sosiaalityöntekijä, joka työskentelee 2 päivää viikossa Suolahdessa ja 3 päivää Äänekoskella.

Kehittämistyöhön saadaan tukea osallistumalla valtakunnalliseen ProSos -hankkeeseen. Hankkeessa kehitetään mm. monialaista palvelutarpeen arviointia ja sosiaalityön työmenetelmiä.

Aikuis- ja perhesosiaalityöntekijät osallistuvat edelleen tarvittaessa lastensuojelun työparityöhön, yhteistyöhön Typin kanssa sekä toimivat lastenvalvojan työpareina käräjäoikeudelle annettavissa olosuhdeselvityksissä. Yli 18-vuotiaat lastensuojelun jälki-huoltoonnuoret ovat nuorten sosiaalityöntekijän asiakkaina. Nuorten sosiaalityössä pyritään lisäämään matalan kynnyksen palvelua: tällä ryhmällä on paljon tarvetta saada tukea elämänhallintaan ja asioiden hoitoon.

Etuuskäsittelyssä hoidetaan edelleen kunnalle jääviä toimeentulotukeen liittyviä tehtäviä ja välitystilejä. Välitystilien tavoitteena on talouden tasapainottaminen ja asiakkaiden oman elämänhallinnan tukeminen. Vuonna 2018 varaudutaan 80 - 100 välitystilin hoitoon vuositasolla.

Toimeentulotuki

Toimeentulotuesta täydentävän ja ehkäisevän tuen rahoitus ja myöntäminen on kuntien tehtävänä. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea haetaan Kelalta perustoimeentulotuen yhteydessä ja Kela siirtää hakemukset sähköisesti kuntiin käsiteltäväksi. Ehkäisevää ja täydentävää toimeentulotukea voi hakea myös suoraan kunnasta, mutta se edellyttää, että perustoimeentulotuesta on jo päätös.

Täydentävä toimeentulotuki kohdennetaan erityisesti tilanteisiin, joissa voidaan tukea kuntoutumista, työllistymistä tai opiskelua, sekä lapsiperheiden tukeen ehkäisevänä lastensuojeluna. Täydentävässä toimeentulotuessa varaudutaan vuoden 2017 tasoon. Samoin Ehkäisevän toimeentulotuen määräraha on vuoden 2017 tasossa.

Lastensuojelu

Lastensuojelun sosiaalityössä työskentelevät johtava sosiaalityöntekijä, neljä sosiaalityöntekijää ja palveluohjaaja. Lastensuojeluun kohdentuu noin 40 % sosiaalityön johtajan työpanoksesta. Työntekijöistä yksi sosiaalityöntekijä ja palveluohjaaja tekevät palvelutarpeen arviointia ja muut työntekijät toimivat lapsen asioista vastaavana sosiaalityöntekijänä sekä avo- että sijaishuollossa. Lastensuojelun johtavalla sosiaalityöntekijällä on asiakastyön koordinaatiovastuu ja hän toimii tiimin vetäjänä. Lastensuojelun erityisenä haasteena on ollut vaikeus rekrytoida sosiaalityöntekijöitä.

Lastensuojeluilmoituksesta käynnistyviä palvelutarpeen arvioinnin työprosesseja arvioidaan vuositason tehtävän 300 lapselle, näistä arviolta 100 tapauksessa ei käynnisty lastensuojelun asiakkuutta. Lastensuojeluilmoituksia arvioidaan tulevan vuoden 2017 tason mukaisesti noin 500 kpl vuoden aikana.

Lastensuojelun avohuollon toiminnoissa varaudutaan siihen, että palveluja tarvitsee vuoden aikana 220 lasta. Yhtäaikaisia avohuollon asiakkaita arvioidaan olevan 140 lasta. Avohuollon toimintatapoja, tukimuotoja sekä ennaltaehkäisevää työtä peruspalveluissa tulee vahvistaa ja siten vähentää sijaishuollon tarvetta. Tähän toimintaan tähtää edelleen lastensuojelun kokonaisrakenteen kehittäminen.

Lastensuojelun perhehoito on lain mukaan ensisijainen sijaishuollon järjestämistapa. Lastensuojelulain mukaan lastensuojelun laitoshuoltoa järjestetään vain, jos lapsen sijaishuoltoa ei voida järjestää lapsen edun mukaisesti riittävien tukitoimien avulla perhehoidossa tai muualla. Lastensuojelun perhehoidon laajuus arvioidaan olevan vuoden 2017 tasossa ja hoitovuorokausissa varaudutaan 30 lapsen kokovuotista hoitoa vastaavaan hoitopäivien määrään. Uudet sijoitukset voidaan kattaa osittain poistuman kautta. Sijaishuollon tukeen ja seurantaan kohdennetaan työpanosta Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön palvelujen lisäksi omasta lastensuojelun perhetyön yksiköstä. Lastensuojelun perhehoidossa on valmisteltu maakunnallista toimintaohjetta, minkä johdosta varaudutaan hoitopalkkioiden tasokorotukseen.

Lastensuojelun laitoshoidon kustannuspaikka käsittää ammatilliset perhekodit ja lastensuojelulaitokset. Lastensuojelun laitoshoidon järjestetään ostopalveluina ja varaudutaan 15 koko vuoden kestävästä sijoituksesta vastaavaan hoitopäivien määrään. Vuonna 2018 poikkeuksellisen moni pitkäaikaisessa sijoituksessa oleva ja huostaan otettu nuori tulee täysikäiseksi. Tämä edellyttää erityistä huomiota jälkihuollon järjestämiseen. Ostopalveluissa tavoitteena on, että vähintään puolet sijoituksista on ammatillisissa perhekodeissa. Riskiä määrärahan ylittymiseen tuo lastensuojelun sijaishuollon ennakoimattomuus ja erityisesti nuorten sijaishuollon erityistarpeet, jotka lisäävät kustannuksia. Kustannuspaikan

menoarviota on pienennetty, mutta määrärahaa on lisätty jälkihuollon tuessa.

Perhekuntoutuksessa talousarvion puitteissa varaudutaan yhden perheen 4 kuukauden laitospalveluun perhekuntoutukseen ja kolmen perheen omassa kodissa tapahtuvaan avokuntoutukseen.

Ensikotipalvelut hankitaan ostopalveluna. Ensikotijaksot kohdentuvat vauva- ja pikkulapsiperheisiin tilanteissa, joissa vanhemmuuden tuen lisäksi tarvitaan seuranta- ja arviointia ja perhekuntoutusta. Varaudutaan 240 ensikodin hoitopäivään.

Perhetyön yksikkö

Perhetyön palvelut ovat keskeinen osa sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja ja lastensuojelun avohuoltoa. Vuonna 2018 yksikön palvelut kohdennetaan lastensuojelun tehostettuun perhetyöhön sekä sosiaalihuoltolain mukaiseen perhetyöhön. Lisäksi perhetyön yksikkö vastaa lakisääteisistä tapaamispalveluista, tukee sijaishuoltoa ja huolehtii 18- 20 vuotiaitten jälkihuoltonuorten lähiohjauksesta sekä sosiaalihuoltolain mukaisesta alle 25 vuotiaitten nuorten perhetyöstä.

Osana soteen valmistautumista ja maakunnallista yhteistyötä kehitetään perhetyön palvelujen tuotteistamista. Toiminnallisesti perhetyön tulee olla kokonaisuus, jotta palvelut kohdentuvat oikein ja myös matalan kynnyksen periaatteella. Perhepalvelujen järjestämä neuvolan perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat yhteistyökumppaneina osa perheiden palvelukokonaisuutta.

Perhetyön yksikössä varaudutaan 280 asiakasperheen palveluihin. Yksikössä työskentelee esimies ja seitsemän perhetyöntekijää. Tavoitteena on lisätä työn tavoitteellisuutta ja tehostaa perhetyön prosessia ja näin lisätä työn vaikuttavuutta. Perhetyöntekijät osallistuvat edelleen tarvittaessa palvelutarpeen arviointiin sosiaalityöntekijän työpareina.

Sosiaalityö on mukana perhekeskusrakenteen kehittämisessä, josta vetovastuu on kasvun ja oppimisen toimialalla. Perhekeskuskoordinaattorin työpanos kokoaa verkoston toimijoita ja perheille jo olemassa olevia palveluita yhteen.

Sosiaalipäivystys

Lakisääteinen sosiaalipäivystys hankitaan edelleen virka-ajan ulkopuolella Jyväskylän kaupungin päivystysyksiköltä ja lastensuojelun etupäivystys Kriisikeskus Mobilelta. Virka-aikainen päivystys hoidetaan omana toimintana siten, että sosiaalityöntekijät päivystävät puhelinta virka-ajalla viikkovuoroissa. Omaan päivystyspuhelimeen tulevat Häken, poliisin, Mobilen ja sosiaalipäivystysyksikön yhteydenotot. Virka-ajan ulkopuolella varaudutaan n. 80 päivystysasiakkaan palvelujen järjestämiseen.

Lastenvalvoja

Lastenvalvojan tehtäviin kuuluvat isyyden vahvistaminen sekä lasten huoltoa, tapaamista, asumista ja elatusta koskevien sopimusten vahvistaminen. Lastenvalvoja toimii yhteistyössä perhetyön yksikön tapaamispalvelujen kanssa.

Kotouttaminen

Äänekoski on päättänyt 30 kuntapaikan järjestämisestä oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille. Kotouttamisen palveluissa työskentelee määräaikainen palveluohjaaja, lisäksi 20 % sosiaalityön johtajan työpäloksesta on kohdennettu kotouttamiseen. Vuonna 2018 varaudutaan järjestämään ostopalveluna perheryhmäkotitoiminta 21 nuorelle Perheryhmäkoti Fenderissä sekä tukiasumista ja lastensuojelua. Valtio korvaa kotouttamisen kustannukset laskennallisen korvauksen ja erityispalvelujen korvauksien kautta.

3.4.6.3 Tulokortti

KUVA 35 SOSIAALITYÖ: TULOSKORTTI

Vastuualue:	Sosiaalityö						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	asikastytyväisyykselyt ka lakisääteisten määräaikaisten toteutuminen % sij.huollossa olevia lapsia % 0-17 vuotiaista	3,8 100,00 1,50	4 100,00 1,60	4 100,00 1,50	4 100,00 1,50	4 100 1,50	4,1 100 1,40
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: suunnitelmalliset ja oikea-aikaiset palvelut, seuranta ja arviointi ennaltaehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut ensisijaisia asiakkaan osallisuuden lisääminen monialainen työtapo							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Tyhy-kyselyn tulokset vastuualueen ka osaaminen ja työolot osion ka Työyhteisön toimivuus osion ka Johtaminen osion ka	4 4,00 4,10 4,00	3,95 3,95 4,00 3,95	4,00 4 4,1 4,1	4 4 4,1 4,1	4 4 4,2 4,2	4 4 4,2 4,2
Toimiva johto ja esimiestyö	Johtamiskoulutuksen määrä esimiehillä %	80	80	100	100		100
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: TYHY-kyselyn tulosten perusteella nostettujen kehittämiskohteiden vaatimien toimenpiteiden toteutus Henkilöstön osaamisen/ erityisen osaamisen monipuolinen ja yksikkörajat ylittävä hyödyntäminen Fyysisen toimintaympäristön toimivuus ja terveet tilat , jotka mahdollistavat ja tukevat yhdessä toimimista Henkilöstön tiimityön vahvistaminen ja tukeminen							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	prosessikuvausten määrä % keskeisistä työtehtävistä henkilöstökysely prosessien toimivuudesta ka	80,00 3,9	100,00 4	100,00 4	100,00 4	100,00 4	100,00 4
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: IMS-kuvaukset on tehty kaikkien keskeisten prosessien osalta ja ne pidetään ajantasalla hyvät työkäytännöt on tunnistettu ja käytössä IMS- prosessikuvaus on käytössä työhön perehdyttämisessä							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	talousarvion toteutuminen % alkup.talousarviosta	99 %	100 +/- 1%	100 +/- 1%	100 +/- 1%	100+/-0,5%	100+/-0,5%
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: talousarvion noudattaminen palvelujen oikea-aikaisuus ja oikea porrastus							

3.4.7 Arjen tuki

3.4.7.1 Toiminta-ajatus

Arjen tuen vastuualueelle on sijoitettu vammaispalvelut, mielenterveys- ja päihdetyön asumispalvelut sekä ikäihmisten palvelut. Arjen tuen toimintoja kehitetään asiakkaiden tarpeiden mukaan painottaen ennaltaehkäisevää toimintakykyä tukevaa toimintaa kaikilla osa-alueilla ja samalla kevennetään palvelurakennetta.

Toiminnan painopistealue on ennaltaehkäisevässä ja toimintakykyä ylläpitävässä toiminnassa ja sen kehittämisessä ensisijaisesti avopalveluiden toimintana. Henkilöstöresursseja kohdennetaan ensisijaisesti ennaltaehkäiseviin ja kotiin meneviin palveluihin ja vielä osin niihin yksiköihin, joissa on henkilöstövajetta suosituksiin nähden. Ostopalveluita supistetaan edelleen palveluasumisen osalta. Vammaispalveluissa laitoshoidtoa käytetään vain lääkityksen arviointitilanteissa. Ympäri vuorokautisen hoidon paikkojen vähentämistä jatketaan vähitellen samalla kun ennaltaehkäisevää toimintaa ja kotihoitoa kehitetään.

Omia tehostetun palveluasumisen paikkoja muutetaan vuoden 2018 aikana 6 tehostetun kotihoidon paikoiksi Tukipuun palvelutalossa ja rakennemuutos saadaan Tukipuussa valmiiksi vuoden 2018 aikana. Suolahden palvelukeskuksessa sijaitsevasta Ruskovillan yksiköstä vähenee asukkaita hoidontarpeesta johtuen sekä luonnollisen poistuman kautta. Toiminta lakkautetaan kokonaan, kun asukasmäärä laskee alle kuuden. Ruskovillan toimintojen vähentymisestä vapautuvat henkilöstöresurssit suunnataan ennaltaehkäisevään ja kotona asumista tukevaan toimintaan sekä turvaamaan ympärivuorokautisen yksikön suositusten mukaista henkilöstömitoitusta.

Vanhustenhuollon henkilöstömäärän lisäystarve arvioidaan uudestaan keväällä 2018, samalla selvitetään Ruskovillan tulevaisuus.

Työ- ja päivätoimintaa monipuolistetaan ja ryhmätoiminnan tarjontaa lisätään niin, että toiminta on laaja-alaista ja yhteistyö arjen tuen sisällä toimii yksilöllisesti, asiakkaan tarpeita vastaavalla tavalla. Ulospäin suuntautuvaa työtoimintaa pyritään laajentamaan työpajan kanssa yhteistyössä sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien että vammaisten osalta.

Vuoden 2018 aikana saadaan maakuntaan yhtenäinen toimintakyvyn mittaristo, jolla arvioidaan asiakkaiden toimintakykyä monipuolisesti. Tämän mittariston tarkoituksenmukaista käyttöä opetellaan ja juurrutetaan osana Arjen tuen toimintaa vuoden 2018 aikana. Mittaristo toimii päätöksenteon tukena palveluiden myöntämisessä ja oikea-aikaisen ja tarkoituksenmukaisen palvelun kohdentamisessa. Lisäksi mittaristoa hyödynnetään asiakkaan toimintakykyä tukevan toiminnan suunnittelussa ja kuntoutuksessa. Tämä tuo myös kustannustehokkuutta ja vähentää päällekkäisiä toimintoja organisaation sisällä.

Toiminnoissa korostetaan moniammatillista yhteistyötä ja toiminnan suunnittelua, jotta saadaan kustannustehokkaita palveluita. Arjen tuen alueen henkilöstörakennetta muutetaan palvelurakennetta vastaavaksi. Kaikissa palveluissa korostetaan asiakkaan omia voimavaroja ja kannustetaan toimintakyvyn ylläpitämiseen.

3.4.7.2 Talousarvion perustelut

KUVA 36 ARJEN TUKI: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000340 Arjen tuki				
Toimintatuotot	6 195	6 147	6 005	-2 %
Toimintakulut	-26 055	-25 882	-25 969	0 %
Netto (toimintakate)	-19 860	-19 735	-19 965	1 %

Asiakkuuksien hallinta

Asiakkuuksien hallinnan tulosalue sisältää vanhus-, mielenterveys-, päihde- ja vammaisasiakkaiden palveluohjauksen ja koordinoinnin sekä Arjen tuen sosiaalityön. Lakisääteisiä määräaikoja palvelutarpeen arvioinnissa ei ole pystytty kaikilta osin täyttämään ja tähän kiinnitetään erityistä huomiota vuoden 2018 aikana. Erityisesti omaishoidon tukea hakevien asiakkaiden palvelutarpeen kartoitus on saattanut viivästyä.

Vastuualueelle on budjetoitu omaishoito, kotihoitoon kuuluvat tukipalvelut sekä osto-palveluna ja palvelusetelinä toteutettu kotihoito, vanhus-, vammais- ja mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden laitos-, asumis- ja perhehoitopalveluiden ostopalvelut ja kuljetuspalvelut sekä vammaisten muu avustaminen mm. henkilökohtainen apu.

Vuonna 2018 ostopalveluita tullaan edelleen karsimaan ja uusien palveluiden hankkimisessa käytetään harkintaa sekä hinta- ja laatuvertailua. Palveluasumisen tarpeen arvioinnissa otetaan myös vaihtoehtoisesti käyttöön tukiasuminen, ryhmäasuminen, perhehoitopalvelut. Omaishoidon sijaisvapaiden käytössä pyritään ensisijaisesti käyttämään toimeksiantosopimuksia ja lyhytaikaista perhehoitoa.

Omaishoidon tuen piirissä yli 65-vuotiaita on noin 130 asiakasta. Alle 65-vuotiaiden omaishoidon asiakkaita on noin 50. Määrällisesti vuodelle 2018 on varauduttu kasvattamaan omaishoidon tuen saajien määrää muutamalla asiakkaalla sekä yli 65-vuotiaiden osalta, että alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen saajien osalta, koska määrärahaa on jouduttu jonottamaan edellisinä vuosina ja ikäihmisten määrällinen kasvu aiheuttaa painetta lisätä määrärahaa. Heidän selviytymistään kotiin tuetaan sekä rahallisesti, että kotiin vietävinä palveluina. Omaishoitajien työn tukemiseen kohdennetaan vammaispalvelun hoitajan ja omaishoidon lomittajan työpanosta. Osa-aikainen omaishoidon lomittajan toimi muutetaan kokoaikaiseksi. Omaishoidon lakisääteisten vapaiden pitäminen on mahdollista sekä kaupungin omissa yksiköissä lyhytaikaispaikoilla, mutta kuitenkin ensisijaisesti perhehoidossa ja sijaishoitajan turvin kotona.

Ostopalveluina ikäihmisille ympärivuorokautista palveluasumista käytetään vain kotikuntamuutoissa. Perhehoitoa hankitaan ikäihmisille 1-2 pitkäaikaiselle perhehoidon asiakkaalle. Palvelusetelillä hankitaan

vuonna 2018 aikana 5-9 ikäihmisen ympärivuorokautinen hoito. Vammaispalveluissa perhehoitoa on käytössä 26 asiakkaalle. Kotikuntamuuttajista Äänekoski maksaa viidelle asiakkaalle ja vastaavasti Äänekoskella on viisi kotikuntamuuttajaa, joista Äänekoski laskuttaa entistä kotikuntaa. Vammaispalvelussa ostetaan pitkäaikaista asumispalvelua 46 asiakkaalle ja lyhytaikaista asumispalvelua kahdeksalle asiakkaalle. Laitoshoitoa vammaispalveluissa ostetaan lääkitysarviointijaksoja varten noin 1-2 asiakkaalle. Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelua ostetaan 33 asiakkaalle, joista 16 on ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Ympärivuoroakutista päihdeasumispalvelua ostetaan kolmelle asiakkaalle.

Ostopalveluihin sisältyy mm. vaikeavammaisten ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut yhteensä noin 300 asiakkaalle, ensisijaisesti suositaan yhteiskuljetuksia ja senioriliikennettä. Asiakkaiden määrä on hieman laskenut edellisestä vuodesta, mutta kustannuksia nostaa vaikeavammaisten opiskelut ja työskentely pitkissä matkoissa, joihin käytetään vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluita. Vaikeavammaisten sekä sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelukustannuksien hillitseminen edellyttää joukko- ja senioriliikenteen hyvää toteutusta ja lisääntyvää käyttöä sekä aikaisempaa tarkempaa palveluiden myöntämisen kriteeristön noudattamista ja palveluiden säännöllistä tarkistamista.

Ostopalveluiden budjetti sisältää myös vanhusten kotihoitoon liittyvät tukipalvelut mm. kotiin vietävät ateriapalvelut, jotka tuottaa pääosin kaupungin omat ateriapalveluyksiköt osittain palvelut ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Tukipalveluissa palvelumuotona on myös siivouspalvelun palvelusetelin käyttö, joka on tulosidonnainen.

Vammaispalvelussa kustannuspainetta tuo henkilökohtaisen avun asiakasmäärän kasvu sekä nuoret ja itsenäistyvät vammaispalveluasiakkaat, joiden muuttoa pois kotoa on tuettava. Etenkin autististen nuorten muutostilanteisiin liittyy usein kalliimpien palveluiden tarvetta. Tavoitteena on hillitä kustannusten kasvua kohdentamalla vammaispalvelun hoitajan työpanosta omana toimintana järjestetyn henkilökohtaisen avun toteutukseen, erityisesti niillä asiakkailla, joilla avun tarve on vähäisempää. Lisäksi vammaispalveluiden kuntoutusohjauksen työpanosta tarkastellaan ja tukiasumistoimintaa tehostetaan. Työnjakoa kotihoidon kanssa on kehitetty ja edelleen etsitään yhteistyömuotoja mm. yö partion avulla tukemaan tukiasumista.

Palvelutuotanto

Laitos- ja asumispalvelut

Palvelutuotanto sisältää omat laitos- ja palveluasumisen yksiköt, toimintakyvyn tuen yksiköt sekä kotihoidon.

Omia vanhusten laitospalveluyksiköitä on Piilolan palvelukeskuksesta Hoivala ja Muistola sekä Suolahden palvelukeskuksessa Tupasvilla, joissa on yhteensä 63 pitkäaikaisen laitoshoidon paikkaa. Vanhusten ympärivuorokautisissa palveluasumisyksiköissä on 136 paikkaa vuonna 2018, kun Tukipuun rakennemuutos on saatu valmiiksi. Ympärivuorokautisesti valvottuja ikäihmisten asumispalvelupaikkoja on kaikissa Äänekosken taajamissa.

Vammaispalvelussa määrääkaisesti 2017 työskennellyt kuntoutusohjaaja toimi täytetään vakinaisesti, samoin esitetään vammaispalveluissa Kalevan-kodilla työskentelevien ohjaajan ja hoitajien toimet kokoaikaisesti. Vammaispalveluiden lisävakanssit kohdennetaan tukiasumiseen omissa kodeissa, jotta palvelurakenteen keventämistä voidaan toteuttaa ja tukiasumista voidaan lisätä.

Omissa yksiköissä osaamista lisätään koulutuksella ja työssä oppimisella sekä henkilöstörakenteessa tapahtuvilla ratkaisulla. Kotihoidon yöpartion toimintaa kehitetään edelleen ja tavoitteena on saada yöpartiosta tukea muihinkin asiakasryhmiin kuin ikäihmisiin. Lisäksi on aloitettu entistä tiiviimpi yhteistyö terveystoimen ja arjen tuen laitoshoidon ja palveluasumisen yksiköiden kanssa, jotta raskaan palvelun piirissä olevien asiakkaiden hoito voitaisiin entistä paremmin turvata omassa yksikössään eikä terveyskeskuksen vuodeosastoa kuormitettaisi lyhyillä siirroilla elämän loppuvaiheessa. Ympärivuorokautisen hoidon turvaamiseksi sairaanhoidollista työpanosta tullaan tarvitsemaan entistä enemmän ja yhteistyötä lääkäritoiminnan kanssa tehostamaan. Tämän vuoksi Arjen tukeen perustetaan 0,5 terveyskeskuslääkärin virka lääkäriyöpanoksen saamiseksi. Kaikissa yksiköissä panostetaan asiakkaiden toimintakyvyn tukemiseen, kuntoutukseen ja elämän mielekkyyden säilymiseen.

Toimintakyvyn tuki

Toimintakyvyn tuki sisältää toimintakyvyn ylläpitoa edistävät ja kuntoutusta antavat yksiköt sekä avotoiminnan.

Kuntolan 12 lyhytaikaista asiakaspaikkaa suunnataan enenevästi kuntouttaviin arviointijaksoihin ja Niittywillan 10 paikkaa toimintakykyä tukevaan, säännöllisesti toistuviin lyhytaikaisiin jaksoihin, jotka tukevat kotona asumista. Arjen tuen lyhytaikaispaikkojen käyttöä suunnataan entistä enemmän sairaalasta kotiutuville ja arviointijaksoja tarvitseville asiakkaille. Molempien yksiköiden toimintaa pyritään kehittämään entistä tavoitteellisemmin toimintakykyä tukevalla ja kuntouttavalla työotteella. Yhteistyötä kotihoidon ja yksiköiden välillä lisätään, jotta asiakkaille voidaan suunnitella kotona asumista tukevat tavoitteet myös lyhytaikaisjaksoille.

Tavoitteena on saada asiakas mahdollisimman nopeasti ja turvallisesti siirtymään kotiin sairaalajakson jälkeen, mikäli hän tarvitsee jakson toi-

mintakyvyn arviointia varten. Paikoilla turvataan riittävän pitkä arki-kuntoutumisen mahdollisuus. Omaishoidon lakisääteisiä vapaita hoide-taan mahdollisuuksien mukaan enenevässä määrin lyhytaikaisessa per-hehoidossa.

Mielenterveyskuntoutujien asumisyksikkö Tukipilarissa on yhteensä 12 paikkaa ja niistä osa on tarkoitettu pitkäaikaisille asukkaille ja osa lyhyt-aikaishoitoa tarvitseville. Tukipilari on avohoitoa, jossa ei ole yöhoitoa, vain tarvittavat säännölliset yökäynnit tuotetaan oman yöpartion turvin ja turvahälytyspalvelu yöaikaan ostetaan yksityiseltä palvelun tuotta-jalta. Tavoitteena asumisyksiköllä on toteuttaa asukkaiden yksilöllistä ohjausta ja kuntoutusta niin, että asiakkaat kotiutuisivat omaan ko-ttiin/ryhmäasumiseen mahdollisuuksien mukaan tarvittaessa tukipalve-luiden turvin.

Mielenterveys- päihdepalveluasiakkaiden ryhmätoiminta ja ko-tona asuminen

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden palveluita tuotetaan sekä asumis-, tukiasumis- että kotiin annettavina palveluina. Tukiasumisen tiimin toi-mintaa on kehitetty ja tehostettu. Palvelurakennetta on saatu käänty-mään yhä enemmän kotona asumista tukevaksi. Tukiasumisen tiimi toi-mii myös viikonloppuisin ja iltaisin, jonka avulla pystytään entistä pa-remmin tukemaan mt- ja päihdeasiakkaiden kotona asumista. Kotihoi-don tukemisen lisäksi asiakkailta on mahdollisuus ryhmätoimintaan, jota tehdään yhteistyössä muiden alueella toimivien järjestöjen kanssa.

Kalevankodin ryhmäasunto on suunnattu seitsemälle kehitysvammai-selle vakitukselle asukkaalle. Yksikössä on varattu huone tilapäiseen asu-miseen ja asumiskokeiluihin ja se hoitaa myös kuuden asukkaan tukiasu-misen palvelut (erilliset asunnot lähiympäristössä). Kalevankodin, toi-mintakeskuksen ja kuntoutusohjauksen henkilöstön yhteiskäyttöä ja toi-minnallista yhteistyötä jatketaan.

Seniorikeskukset toimivat suuremmissa taajamissa, Äänekoskella vii-tenä ja Suolahdessa kolmena päivänä viikossa, Konginkankaan ja Sumi-aisten toimintaa kehitetään asiakkaiden tarpeita vastaavaksi ja toimin-nan sisältöjä monipuolistetaan myös yhä enemmän kotihoitoa tukevaksi ja tavoitteellisemmaksi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Seniorikeskuksissa jatkuvat myös seniorineuvolan toiminta ja tämä toi-minta jatkuu kaikissa taajamissa, myös Sumiaisissa ja Konginkankaalla sekä Suolahdessa kaksi kertaa viikossa. Seniorineuvola toimintaa kehite-tään ja se pyrkii vastaamaan osaltaan myös supistettuun terveyspalvelu-toimintaan Sumiaisten, Suolahden ja Konginkankaan osalta. Seniorineu-volatoiminnan työntekijät jatkavat omaishoitajien ja 70-vuotiaiden ter-veystarkastuksia vuonna 2018 sekä suorittavat hyvinvointia tukevat ko-tikäynnit 80 -vuotta täyttävillä kuntalaisilla.

Seniorikeskuksen toimintaa tehostetaan myös muistiosaamisen lisäämisellä ja muistiasiakkaille suunnattujen ryhmätoimintojen kehittämällä. Äänekoski lähtee mukaan maakunnalliseen muistikuntoutuksen kehittämiseen kukoistava kotihoito -hankkeen kautta.

Toimintakeskuksen päivä- ja työtoiminta suuntautuu vaikeavammaisten päivätoimintaan ja kotona selviytymistä tukevien taitojen ylläpitoon. Sisältö muokataan vastaamaan ajan henkeä ja asiakkaiden tarpeita ja toimintakykyä tukevaksi.

Ulospäin suuntaavaa toimintaa ja avosuojatyötä kehitetään yhteistyössä työpajan kanssa. Vammaispalvelun kuntoutusohjauksessa työpanos kohdentuu edelleen vammaisten lasten ja perheitten ohjaukseen ja arjen tukeen sekä aikuisten kehitysvammaisten itsenäisen asumisen tukemiseen.

Kotihoito

Kotihoidon säännöllisen palvelun piirissä on noin 500 asiakasta ympäri kaupunkia. Kotihoidon erilaisten tukipalveluiden piirissä on noin 800 - 900 asiakasta. Tukipalveluja ovat mm. turvapuhelin-, aterial-, vaatehuolto- kauppa- ja asiointipalvelut.

Äänekoskella ollaan vahvasti mukana maakunnallisessa kukoistava kotihoito -hankkeessa, joka kestää vuoden 2018 loppuun saakka. Hanke on hallituksen kärkihanke. Hankkeen avulla luodaan yhtenäinen maakunnallinen toimintamalli kotihoitoon ja kehitetään ympärivuorokautista kotihoitoa koko maakunnan alueelle. Hankkeen avulla yhtenäistetään sekä palveluohjauksen prosessit, että luodaan maakuntaan yhtenäiset palveluiden myöntämisen kriteerit. Lisäksi kotihoidon sisältöjä ja toimintamalleja kehitetään koko maakunnan alueella yhtenäiseksi sekä laadullisesti että kaikilta sisällöllisiltä osa-alueiltaan. Kotihoidossa suoraan asiakastyöaikaa pyritään lisäämään, jotta työaika kohdentuisi entistä paremmin suoraan asiakkaille. Kotihoito toimii ympärivuorokautisesti ja tämä mahdollistaa entistä pidempään kotona asumisen ja ympärivuorokautisesta asumisesta aiheutuvien kustannusten vähenemistä ja hallintaa.

Kotihoidon resursseja ohjataan entistä tehokkaammin asiakkaalle annettavaan aikaan. Vuoden 2018 tavoitteena on saada toiminnanohjausjärjestelmän avulla kohdennettua kotihoidon henkilöstön resursseja tasapuolisesti kaikille alueille ja saada asiakastyöaika hoitajilla 60 % kokonaistyöajasta ja sairaanhoitajilla 40 % kokonaistyöajasta. Henkilöstön oikeaa kohdentamista varten kehitetään vuonna 2018 aikana kotihoitoon liikkuvan hoitajan pooli, jonka turvin henkilöstön liikkuvuus eri tajaamien alueella mahdollistuu paremmin ja resurssien kohdentaminen helpottuu. Kotihoidon henkilöstön osaamista lisätään koulutuksella. Henkilöstöresursseihin kotihoitoon vuodelle 2018 lisätään kaksi uutta

vakinaista hoitajan tointa ja yksi määräaikainen hoitaja. Lisäksi perustetaan uusi toimintaterapeutin toimi. Siirtymällä kotihoidon osalta annosjakeluun vuonna 2018 vapautetaan kaksi henkilötyövuotta asiakastyöhön. Vapautuva asiakastyöaika kohdistuu pääsääntöisesti sairaanhoitajiin.

Vuonna 2015 syyskuun alusta on käynnistynyt Arjen tuen alueella varahenkilöstöpankki, jossa on 24 työntekijää + yksi vastaava ohjaaja esimiehenä. Tällä henkilöstöllä on pyritty turvaamaan sijaisten saantia yksiköihin ja sitä kautta lisäämään asiakasturvallisuutta ja vapauttamaan esimiesten työaika kehittämissuunnitelmaan ja työhyvinvoinnista huolehtimiseen. Rekrytoinnin kehittämistä Arjen tuen vastuualueella on kehitetty ja yhdenmukaistettu keskittämällä rekrytointeja varahenkilöstön vastaavalle ohjaajalle. Myös sijaisrekrytointia on laajennettu varahenkilöstön vastaavalle ohjaajalle ja tavoitteena on, että varahenkilöstön vastaava ohjaaja siirtyy vuonna 2018 aikana kotihoidon liikkuvan hoitajapoolin esimieheksi.

Kotihoidossa asiakkaaksi tulovaiheessa käynnistyy kotikuntoutus, jonka toiminnan odotetaan vähentävän kotihoidon säännöllisen palvelun tarvetta ja pitkittävän raskaampiin palveluihin siirtymistä. Kotikuntoutusta toteutetaan sekä yksilöohjauksella että ryhmätoimintana. Ryhmätoimintaa tullaan lisäämään vuonna 2018 aikana perustamalla mm. taloyhtiöihin liikuntaryhmiä.

3.4.7.3 Tulokortti

KUVA 37 ARJEN TUKI: TULOKORTTI

Vastuualue:	Arjen tuki						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrä	91,0 %	91,0 %	92,0 %	93,0 %	94,0 %	95,0 %
	Laitoshoidossa olevien yli 75-vuotiaiden määrä	2,57 %	2,5 %	2,0 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
	Tehostetussa palveluasumisessa olevien yli 75-vuotiaiden määrä	6,27 %	6,5 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %	5,5 %
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Asiakastytyytyväisyyskyselyn tulokset: keskiarvo kokonaisluodesta.	4	3,9	4	4	4	4,1
	Toteutuneet asiakasraadit, kpl	1	1	2	4	4	4
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Palvelujen oikea-aikainen kohdentaminen asiakasohjauksella, asiakkaan osallistaminen, painopiste kuntoutuksessa, ennaltaehkäisevissä palveluissa ja varhaisen tuen palveluissa.							
Ennaltaehkäisevien palvelujen ja kotiin menevien palvelujen monimuotoisuus, laatu ja yksilöllisyys.							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Suosittelun mukaiset henkilöstömitoitukset yksiköissä, mitoituskriteeri ympäri vuorokauden yksiköissä min. 0,5 tt/as.	0,40-0,65	0,42-0,65	0,42-0,65	0,5-0,65	0,5-0,65	0,5-0,65
	Työhyvinvointikysely, osaaminen ja työolot	3,5	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0
	Työhyvinvointikysely, työyhteisön toimivuus	3,8	3,8	3,8	3,9	4,0	4,0
	Kotihoidossa asiakastyöaika % kokonaistyöajasta	40-60 %	60 %	60 %	60 %	60 %	60 %
	Sairauspoissaolot / tt	18,7	16,8	16,8	15,8	14,8	13,8
Toimiva johto ja esimiestyö	työhyvinvointikysely, johtaminen	3,2	3,4	3,4	3,5	3,6	3,7
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Yksiköissä tehty suunnitelmat mitoitukseen pääsemiseksi, minimimitoitus tehostetussa palveluasumisessa 0,5							
Kotihoidossa asiakastyöajan seuranta toiminnanohjausjärjestelmällä ja sen avulla työajan kohdentaminen tasapuolisesti ja tavoitetasolle.							
Rekrytointiosaamisen vahvistaminen ja perehdytyskysen suunnitelmallinen toteutuminen. Mind map käytössä osana perehdytystä.							
Yhteistyön tehostaminen työterveyshuollon kanssa ja varhaisen tuen toimintamallin tehokkaampi käyttö. Johtamisalueiden uudelleen arviointi ja johtamisosaamisen vahvistaminen tavoitteena työhyvinvoinnin lisääminen.							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	Kotihoidon kattavuus yli 75-vuotiaiden osuudesta	19,8 %	12,3 %	19,8 %	19,8 %	19,8 %	19,8 %
	Kotikuntoutuksen asiakasmäärä	400	225	460	470	480	490
	Lakisääteisten määräaikaisten toteutuminen: %-osuus	99,8	100	100	100	100	100
	Varahenkilöstön käyttöaste %-osuus	92	92,5	94,0	95,0	96,0	97,0
Uuden teknologian hyödyntäminen	Uusien teknologiaratkaisujen pilotointi ja kokeilu	20	30	30	40	50	50
	sekä käyttöönotto, laitteiden määrä						
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Asiakas- ja palveluprosessikuvaukset käytössä osana IMS-järjestelmää, yhtenäinen palvelusuunnitelmaprosessi, Kotihoidon mobiilijärjestelmä optimaalisesti käytössä ja toimintaa uudistetaan kokoistava kotihoito -hankkeen mukaisesti.							
Yhteistyötä kotihoidon, terveystoimen, sosiaalitoimen ja arjen tuen välillä syvennetään edelleen.							
Teknologian mahdollisuuksia otetaan pilotoitina käyttöön ja kokeilujen jälkeen osaksi toimintaa, mikäli ne todetaan hyödyllisiksi.							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion toteutuminen % suunnitellusta talousarviosta	100 %	100 + - 1 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	Käyttöasteet ka:						
	- Laitoshoito	98,4	100	99,9	99,9	99,9	99,9
	- Tehostettu palveluasuminen	97,2	98	98	99	99	99
	- Tavallinen palveluasuminen	96	98	98	99	99	99
	- Lyhytaikaishoito	99,9	100	100	100	100	100
	Tukiasuminen suoriteprosentti	78,3	98	92	95	99	99
	Seniorikeskus + päivätoiminta suoriteprosentti	100	98	100	100	100	100
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Ennaltaehkäisevän työn ja toimintakykyä lisäävän toiminnan ja työn lisääminen kaikilla osa-alueilla.							
Palvelurakenteen keventäminen, prosessien toimivuuden arviointi ja tehostaminen, talouden seuranta kuukausittain ja poikkeamiin aktiivinen puuttuminen.							

3.5 Kasvun ja oppimisen lautakunta

3.5.1 Toiminta-ajatus

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa lasten ja perheiden palveluista, opetuspalveluista ja nuorisopalveluista.

3.5.2 Talousarvio 2018

KUVA 2 KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA: TA2018

Kasvu ja oppiminen	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	1 904	1 795	1 528	-15 %
Toimintakulut	-28 930	-28 130	-28 041	0 %
Netto (toimintakate)	-27 025	-26 334	-26 512	1 %

3.5.3 Henkilöstö

KUVA 39 KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA: HENKILÖSTÖ

Kasvun ja oppimisen lautakunta

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	390,1 / 405	390,1 / 403	394,1/406	406	406
Osa-aikaiset	14	14	14	14	14
Määräaikaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	19	19	15	15	15
Osa-aikaiset	3	1	1	1	1
Yhteensä					
Kokoaikaiset	409,1 / 424	409,1 / 422	409,1/421	421	421
Osa-aikaiset	17	15	15	15	15

3.5.4 Lasten ja perheiden palvelut

3.5.4.1 Toiminta-ajatus

Lasten ja perheiden palveluiden perustehtävänä on lasten, nuorten ja heidän perheidensä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta ja neuvolatoimintaa sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa.

Painopisteenä perustehtävän toteuttamisessa on ennaltaehkäisevä toiminta, varhainen tuki ja kuntoutus moniammatillista asiantuntijuutta hyödyntäen.

3.5.4.2 Talousarvion perustelut

KUVA 40 LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT: TA2018

3000410 Lasten ja perheiden palvelut	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	1 250	1 310	1 024	-22 %
Toimintakulut	-10 239	-10 483	-10 173	-3 %
Netto (toimintakate)	-8 988	-9 174	-9 149	0 %

Paikkamäärät päiväkodeittain (ei mukana pelkän esiopetuksen paikkoja)	Paikkoja
Alkulan päiväkotiki 54 paikkaa	54
Kellosepän päiväkotiki (54 /21 esiopetuspaikkaa)	54/75
Katvelan päiväkotiki 75 paikkaa	75
Tiitelän päiväkotiki 21 paikkaa	21
Konginkankaan päiväkotiki 21 paikkaa	21
Mikonpuiston päiväkotiki	121
Teken päiväkotiki = v. 2018 Koulunmäen päiväkotiki	96
Piilolan päiväkotiki	42
Karhunlähteen päiväkotiki	87
Yhteensä	568 / 589

Vuodelle 2018 päivähoito- ja esiopetustoimintaa suunnitellaan seuraavasti:

Talousarvion tekovaiheessa syys-lokakuussa 2017 (18.9.2017) lasten määrä päivähoidossa ja esiopetuksessa on yhteensä 725 lasta, edellisenä vuonna vastaavana aikana palveluiden piirissä oli 770 lasta.

Päivähoidolle tyypillinen ilmiö on lapsimäärän suuri vaihtelu vuoden aikana. Aikaisempien vuosien kokemuksella hoidossa voi olla jopa sata lasta enemmän kevättalvella alkusyksyn määriin verrattuna.

Osa vanhemmista on valinnut lapsilleen 10 tai 15 päivän sopimuksen koko kuukauden hoitopäivien sijaan. Muutokset työllisyystilanteessa sekä lomautukset vaikeuttavat päivähoitopaikkojen optimaalista käyttöä ja vaikuttavat myös varhaiskasvatuspalveluista saatavaan tuloon. Lisäksi varhaiskasvatuslaki velvoittaa toimimaan siten, että yli 3-vuotiaiden ryhmässä ei saa ylittää 21 lapsen yhtäaikaista paikallaoloa. Alle 3-vuotiaiden ryhmässä voi olla samaan aikaan paikalla enintään 12 lasta.

Päiväkotitoiminta

Päiväkotihoidossa (osa- ja kokopäivähoito) oli syyskuun lopulla yhteensä 664 lasta. Vuotta aiemmin vastaava luku oli 700 lasta.

Karhunlähteen päiväkodissa on 84 paikkaa. Lasten toimitilat on peruskorjattu, ja kesällä-syksyllä 2017 myös päiväkodin keittiö peruskorjattiin. Päiväkodin piha-aluetta muutetaan vastaamaan 1-5-vuotiaiden liikumisen osaamistarpeita (leikkitelineen muuttaminen Lappsetin toimesta turvallisemmaksi, hämähäkkikeinun ja pienen kiipeilytelineen siirtäminen pihalle).

Piilolan päiväkodissa on 42 paikkaa 2-5 -vuotiaille lapsille. Päiväkoti toimii terveysaseman vieressä ja siellä työskentelee 6 pedagogia. Piha-alueen kunnostamiseksi on tehty suunnitelma.

Konginkankaan päiväkodissa on 21 kokopäivähoitopaikkaa (2)3-6 -vuotiaille lapsille sekä esiopetusryhmä, jonka toimintaympäristö on koulun tiloissa. Päiväkoti toimii perhepäivähoidon varahoitopaikkana. Henkilöstöä on kaksi lastentarhanopettajaa ja kaksi päivähoitajaa. Perhepäivähoidon vähenemisen vuoksi päiväkotiin on otettu kaikki ne lapset, joille ei ole luontevaa kulkea huoltajien työmatkalla varahoitoyksikköön Äänekoskelle. Konginkankaan päiväkotiin joudutaan palkkaamaan lisää henkilökuntaa uuden ryhmän muodostamiseksi ja toimintoja on mietittävä yhdessä perusopetuksen kanssa, jotta kaikki varhaiskasvatusta tarvitsevat lapset saavat varhaiskasvatustaan mukaista opetusta, hoitoa ja kasvatusta. Päiväkoti on avoinna tarpeen mukaan arkisin 5.40–17. Talousarviossa perhepäivähoitajan toimi muutetaan lastentarhanopettajan toimeksi ja täytetään vakinaisesti keväällä 2018. Toimitilat eivät ole ajanmukaiset ja toimintavuoden 2018 aikana ratkaistaan, miten Konginkankaan päiväkodintilat tuleviksi vuosiksi rakennetaan turvallisiksi ja terveiksi.

Teken päiväkotiin keskitettiin kaikki Äänekosken taajaman esikoululaiset elokuussa 2017. Päiväkodissa on viisi kokopäiväryhmää kokopäiväisille esikoululaisille ja kaksi ryhmää pelkkää esiopetusta käyville lapsille. Erityislastentarhanopettajat konsultoivat eri päivähoitoyksiköitä erikseen sovitun jaottelun perusteella.

Alkulan päiväkodissa on 54 paikkaa, joista 12 on 1-3 -vuotiaille. Pihassa olevassa bänditilassa toimii maanantaiaamuisin avoin päiväkotiseurakunnan ja kaupungin yhteistyönä. Päiväkodissa toimii metsäesikoulu-ryhmä.

Katvelan päiväkodissa on 75 paikkaa, joista 12 on 1-3 -vuotiaille ja 63 paikkaa 3-6 -vuotiaille. Kellosepän päiväkotia on avattu Katvelan päiväkodin viereen. Päiväkodit toimivat yhtenä yksikkönä. Kellosepässä on tilat pidennetyn aukiolon ryhmille (pienet ja isot), tuettu ryhmä ja erillinen esiopetusryhmä. Päiväkoti on avoinna tarpeen mukaan arkisin klo 5.30 - 22.30 välisenä aikana.

Tiitelän päiväkodissa on 21 paikkaa 3-6 -vuotiaille ja esiopetus. Lapsimäärä Tiitelässä vaihtelee ja välillä myös alle 3 -vuotiaita on otettu hoitoon päiväkotiin, koska taajamassa ei ole perhepäivähoitoa tarjolla. Alle 3-vuotiaiden vaatima henkilöstöresurssi on yksi aikuinen neljää lasta kohti. Henkilöstöä päiväkodissa on kaksi lastentarhanopettajaa ja kaksi päivähoitajaa. 1-2 -vuotiaiden hoitaminen vaatii toiminnan eriyttämistä ja ruokahuollon järjestäminen lasten hoidon ohessa on erittäin työlästä. Päiväkotiin palkataan lisäresurssia tarpeen mukaan. Päiväkodissa pyritään vastaamaan laajeneviin aukiolotarpeisiin resurssien puitteissa.

Mikonpuiston päiväkodin paikkaluku on 121, joista alle 3 -vuotiaille 30 hoitopaikkaa (12 paikkaa päivähoitoa ja 18 paikkaa ympärivuorokautista hoitoa tarvitseville) ja yli 3-vuotiaiden ympärivuorokautiselle vuorohoidolle 28 paikkaa. Lisäksi päiväkodissa toimii perhepäivähoidon varahoito. Päiväkodissa työskentelee 25 pedagogia sekä kaksi päivähoitajaa varahoitoyksikössä sekä tukipalveluhenkilöstö. Ympärivuorokautinen hoito on lisääntynyt ja vuorohoitoryhmissä on lapsia kirjoilla lähes kaksinkertainen määrä kutakin hoitopaikkaa kohti. Mikonpuiston päiväkoti on varahenkilönä toimivan päivähoitajan ”kotipesä”.

Päiväkotihoido/ostopalvelut

Perhepalvelujohtajan päätöksellä ostopalveluja voidaan käyttää tarvittaessa. Kunnalliset hoitopaikat täytetään aina ensin. Lautakunnassa on määritelty kriteerit, joiden mukaan tehdään yhteistyötä mm. päiväkoti Käden Jäljen kanssa. Äänekosken taajamaan Ääneniemien asuntoalueelle valmistuu vuoden 2018 alussa yksityinen päiväkoti Vipellys.

Perhepäivähoito

Perhepäivähoidossa on aktiivituössä 15 kotona työskentelevää hoitajaa syyskuussa 2017 ja hoitopaikkoja 60. Syyskuussa 2017 perhepäivähoidon (hoitajan kotona hoidettavat lapset 60 ja varahoitoyksikkö 4) on si-
joitettu 64 lasta, edellisenä vuonna 73.

Esiopetus

Toimintakaudella 2017–2018 esiopetuksessa on 227 lasta, edellisenä vuonna lapsia oli 221. Ennusteen mukaan toimintakaudella 2018–2019 esiopetuksessa tulee olemaan 218 lasta.

Päiväkotien (Teke, Tiitelä, Katvela, Kelloseppä ja Alkula) antama esiopetus on tarkoitettu niille lapsille, jotka tarvitsevat päivähoitoa esiopetuksen lisäksi.

Erillisiä esiopetuspaikkoja on Hietaman koululla, Suolahden taajamassa Kellosepän päiväkodissa ja Tekellä tarpeen mukaan yksi tai kaksi eri ryhmää.

Perusopetus

Toimintakaudella 2017–2018 päiväkodeissa on yhteensä neljä perusopetuksen kirjoilla olevaa lasta, joille on myönnetty pidennetty oppivelvollisuus. Näiden lasten kustannukset laskutetaan perusopetukselta.

Kerhotoiminta

Kerhotoimintaa on laajennettu Äänekoskella ja toimintaa on viitenä päivänä viikossa. Toiminnassa on mukana 25–30 lasta. Kerhotoiminnassa työskentelee lastentarhanopettaja ja määräaikainen, osa-aikainen päivähoitaja. Vuonna 2017–2018 yhteistä avointa päiväkotitoimintaa seurakunnan kanssa jatketaan Suolahdessa Alkulassa.

Lapsiperheiden kotipalvelu

Talousarvioon vuodelle 2018 on varattu kolmelle työntekijälle toimintarahat lapsiperheiden kotipalveluun. Uuden kolmannen kodinhoitajan toimi täytetään keväällä.

Perhekeskuskoordinaattori-hanke

Toiminta on suunniteltu vuosille 2017–2018. Toimintaa hoidetaan kaupungin saaman perinnön varoilla. Vuonna 2018 hankkeen varoilla jatketaan perhekeskustoiminnan kehittämistä. Perhekeskustoiminnan tarkoituksena on tarjota monipuolista matalankynnyksen palvelua perheille. Toimintamuotoina voivat olla esimerkiksi avoin päiväkotitoiminta, leikkipuistotoiminta sekä erilaiset tapahtumat.

Neuvola- ja terapiapalvelut

Neuvola- ja terapiapalvelut käsittää perhesuunnittelu-, äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan, neuvolan perhetyön, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä lasten puhe- ja toimintaterapian. Toiminnan painopiste on ennaltaehkäisevässä, varhaisen tuen työssä. Menetelmällisiä sisältöjä kehitetään valtakunnallisten suositusten mukaisesti huomioiden moniammatillinen tuen kolmiportaisuus. Henkilöstön koulutuksessa painopisteenä on lasten, nuorten ja lapsiperheiden varhaisen tuen, ennaltaehkäisevän mielenterveyshuollon ja uusien toimintamallien käyttöönoton edellyttämisen osaamisen vahvistaminen.

Äitiysneuvola vastaa raskaana olevien naisten terveydenhoidosta raskauden, synnytyksen ja lapsivuoteen aikana. Raskauden aikana lasta odottavan äidin ja sikiön terveyttä ja perheen hyvinvointia seurataan säännöllisten määräaikaistarkastusten avulla. Odottaville äideille tarjotaan mahdollisuus valtakunnallisen seulontaohjelman mukaisesti raskaudenaikaiseen sikiön kromosomi- ja rakennepoikkeavuuksien seurantaan erikoissairaanhoidossa. Riskiraskauksien seuranta toteutetaan sairaanhoitopiirin ohjeistaman hoitokäytännön mukaisesti, yksilöllistä terveys- ja tarkastusohjelmaa noudattaen. Ensimmäistä lasta odottaville perheille

järjestetään moniammatillisesti toteutettua perhevalmennusta. Terveystieteiden hoitajan suorittama kotikäynti tarjotaan kaikille vastasyntyneille perheille. Vuosittain Äänekoskella syntyy noin 160 lasta. Äitiysneuvolakäyntejä arvioidaan toteutuvan 2500.

Äitiysneuvoloiden yhteydessä toimivat perhesuunnitteluneuvolat antavat seksuaaliterveyden edistämiseen, perhesuunnitteluun ja raskauden ehkäisymenetelmien valintaan liittyvää neuvontaa ja vastaanottopalveluita. Perhesuunnitteluneuvolan ilmaisjakelu toteutetaan vuonna 2016 päivitetyn paikallisen toimintakäytännön mukaisesti. Perhesuunnitteluneuvolakäyntejä arvioidaan toteutuvan 900.

Ehkäisyneuvolassa otetaan käyttöön alle 25-vuotiaiden maksuton ehkäisy.

Lastenneuvolapalveluiden piiriin kuuluvat kaikki alle kouluikäiset lapset. Toimintaan sisältyy laaja-alainen terveysneuvonta, lasten määräaikaistarkastukset ja seulontatutkimukset sekä moniammatillinen verkostotyö. Normaalin neuvolaseurannan aikana lapsella on viisi lääkärintarkastusta, näistä laajoina terveystarkastuksina järjestetään neljän kuukauden, 18 kuukauden ja 4 -vuotiaiden terveystarkastukset. Lapsen neurologista kehitystä arvioiva LENE -tutkimus tehdään kaikille 3-6 -vuotiaille lapsille. Lastenneuvolat toteuttavat valtakunnallisen yleisen rokotusohjelman mukaiset lasten rokotukset, tarvittavat lasten muut vapaaehtoiset rokotukset sekä 6-35 kuukauden ikäisille lapsille suunnatut maksuttomat influenssarokotukset. Lastenneuvolakäyntejä arvioidaan toteutuvan 3 700.

Neuvolan perhetyön tavoitteena on perheiden elämänhallinnan ja omien voimavarojen käyttöönoton tukeminen sekä arjessa selviytymisen vahvistaminen. Työmuotoina ovat vanhempien ohjaus ja neuvonta, kotikäynnit ja vertaisryhmätoiminta.

Kouluterveydenhuoltotoimintaan sisältyy perusopetusta antavien koulujen oppilaiden terveyden edistäminen ja seuranta, sairauksien ehkäisy, oppilashuollollinen yhteistyö sekä osallistuminen kouluyhteisön terveellisyden ja turvallisuuden valvontaan ja edistämiseen. Toiminnan painopiste on ennaltaehkäisyssä. Määräaikaistarkastukset toteutetaan kaikille vuosiluokille. Laajat terveystarkastukset tehdään peruskoulun ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla oleville oppilaille. Kodin ja kouluterveydenhuollon yhteistyötä vahvistetaan järjestämällä viidennen luokan sekä seitsemännelle luokalle tulevien oppilaiden terveystarkastukset pääosin kesällä perhetapaamisina terveydenhoitajien vastaanotoilla. Laajoissa terveystarkastuksissa on käytössä valtakunnallisesti hyväksytyt, oppilaille ja vanhemmille suunnatut terveystarkastuksen esitieto- ja terveystarkastuslomakkeet. Kahdeksannen luokan laajassa terveystarkastuksessa käytetään myös Adsume -nuorten päihdemittaria

sekä nuorille suunnattua BDI-13 mielialakyselyä. Kouluterveydenhuollon palvelujen piirissä on noin 2200 oppilasta. Vastaanottokäyntejä arvioidaan toteutuvan 7600.

Opiskeluterveydenhuollon palvelujen piiriin kuuluu noin 1 460 toisen asteen oppilaitoksen opiskelijaa. Toiminnan painopistealueena on opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen ja sairauksien ehkäisy sekä opiskelijahuollollinen yhteistyö. Opiskelijoiden sairaanhoitopalveluihin sisältyy kansanterveystarkoitukset tarkoittavat palvelut mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö, seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto.

Opintonsa aloittavien nuorisoasteen opiskelijoiden terveystarkastukset toteutetaan terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotolla ensimmäisen tai toisen lukuvuoden aikana. Äänekoskelaisten toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevien poikien puolustusvoimien ennakkotarkastukset toteutetaan opiskeluterveydenhuollossa 2. lukuvuoden kevään aikana. Opiskeluterveydenhuollossa on käytössä Adsume -nuorten päihdemitari ja AUDIT - kysely, mielialakysely tai masennusseula tehdään tarvittaessa. Opiskeluterveydenhuoltokäyntejä arvioidaan toteutuvan 2 600.

Puheterapia kohdentuu pääasiassa alle kouluikäisiin lapsiin. Aikuisväestön osuus on kahdeksan prosenttia, keskeisimpiä asiakasryhmiä ovat äänihäiriöiset sekä neurologiset potilaat. Kehitysvammaisten tutkimukset ja kuntoutuksen suunnittelu hoidetaan omana työnä. Yhteistyö lasten perheiden, neuvoloiden, päivähoidon ja koulujen erityisopettajien kanssa on tiivistä. Puheterapeutti osallistuu myös kouluvalmiuden arviointiin ja lasten kuntoutustyöryhmän toimintaan. Puheterapiassa on kahden puheterapeutin tointa, puheterapiakäyntejä arvioidaan toteutuvan 1300.

Toimintaterapiaan sisältyy lapsen toimintaterapiatarpeen arviointi, lapsen ja hänen lähipiirinsä ohjaus ja neuvonta sekä yhteistyö lapsen vanhempien ja hänen hoitoonsa osallistuvien eri tahojen kanssa. Toimintaterapeutti tekee suosituksia lääkinnällisestä kuntoutuksesta, osallistuu kouluvalmiuden arviointiin ja lasten kuntoutustyöryhmän toimintaan. Toimintaan sisältyvät tarvittaessa myös konsultaatiokäynnit päiväkodeissa ja kouluissa. Toimintaterapian henkilöstönä on yksi osa-aikainen (50 %) puheterapeutti. Vastaanottokäyntejä arvioidaan kertyvän 200.

Perheneuvola

Perheneuvola vastaa erityistason kasvatus- ja perheneuvolapalveluiden antamisesta Äänekosken ja Konneveden alueilla. Työntekijöinä perheneuvolassa on kaksi psykologia, sosiaalityöntekijä ja 0,5 toimistos sihteeri. Lisäksi käytössä on yksityisen lastenpsykiatriin palvelut joka toinen kuukausi. Perheneuvolaan ilmoittautuu vuosittain noin 170 - 180 asiakasta ja perheenjäsenet mukaan lukien asiakkaita käy vuositasona vajaat 400. Perheneuvola palvelee 0 - 13 v. ikäisten lasten perheitä. Yhteistyötä teh-

dään tarvittaessa kaikkien niiden toimijoiden kanssa, jotka ovat asiakas-perheiden kanssa tekemisissä. Pienistä resursseista johtuen kaikkiin mahdollisiin yhteistyötarpeisiin ei voida vastata.

Perheneuvola hankkii tarvittavat omaan vastuualueeseen liittyvät perustellut jatkotutkimus ja -kuntoutuspalvelut ostopalveluina. Lapsiperheiden tarvitsemien palveluketjujen kehittämisessä ollaan mukana.

3.5.4.3 Tulokortti

KUVA 41 PERHEPALVELUT: TULOSKORTTI

Vastuualue:	Perhepalvelut						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Toimialojen asiakastytyytyväisyyskysely						
	Palvelujen riittävyys ja saatavuus	4,5	4,5	4,6	4,6	4,6	4,6
	Huoltajien ja henkilökunnan välinen yhteistyö	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6	4,6
	Turvallisuus	4,4	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5
	Vaikutusmahdollisuus ja osallisuus	4	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2
	Lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5
	Oikea-aikainen ja riittävä tuki (kysely asiakkaat ja henkilöstö)		4,3	4,4			
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Kuntalaisten vaikuttamistilaisuudet						
	Perhepalveluiden asiakasraati	0 (kokoonontumiskertoja vuodessa)	2	2	2	2	2
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Palveluiden oikea-aikainen ja tehokas kohdentaminen. • Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. • Monialaisen työtavan vahvistaminen • Teknologian entistä laajempi hyödyntäminen. • Lapsi- ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin edistäminen. • Osallisuuden lisääminen • Uuden opetussuunnitelman mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen							
Perhepalveluiden asiakasraatin perustaminen ja toiminnan tavoitteiden määrittäminen							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitys- ja osaamiskeskustelujen toteutuminen	76 %	76 %	78 %	83 %	87 %	90 %
	Henkilöstökysely:						
							3,7
							3,6
							3,8
	* osaaminen ja työolot	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
	* työyhteisön toimivuus	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
	* omat voimavarat	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
	Sairauspoissaolot (pv/tt/v)	13	13	11	12	11	10
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Henkilöstöresurssien käytön optimointi (henkilöstösuunnittelu, henkilöstön kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimusten ajantasaisuus jne) Osaamiskartoituksiin pohjautuvien koulutussuunnitelmien toteutuminen Työyhteisötaitojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja osallistavien menetelmien käyttö Palkitsemisen kehittäminen Työyksikkö kohtaisten tavoitteiden asettaminen.							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Toimiva johto ja esimiestyö	Henkilöstökysely: Johtamisosio	4,0	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Suunnitelmallinen esimieskoulutus Valmentavan esimiestyön menetelmien systemaattinen käyttö Strategisen henkilöstötiedon tuottaminen johtamisen tueksi Ajantasaiset työyhteisön kehittämistoimenpiteet (henkilöstökyselyn pohjalta) Johtamista arvostavan ilmapiirin rakentaminen.							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessit						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: Prosessien toimivuus	4,0	4,0	4,1	4,1	4,1	4,2
	Määritellyt prosessit kuvattu IMS (%)						
	- Ydin- ja avainprosessit	0 %	80 %	80 %	100 %	100 %	100 %
	- Toimialakohtaiset aliprosessit	0 %	60 %	70 %	80 %	100 %	100 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - toimintojen osittainen keskittäminen ja prosessien standardointi - parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto - vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Uuden teknologian hyödyntäminen	Henkilöstökysely (tyytyväisyys)						
	- raportointijärjestelmät	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2
	- tietojärjestelmät ja ohjelmistot	4,0	4,0	4,1	4,2	4,2	4,2
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - sähköisen asiointialustan rakentaminen - uusien tietojärjestelmien hankkiminen (asianhallinta, ERP) - sähköisten palveluiden lisääminen - osaamistason lisääminen							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne							
	• Talousarvion toteuma (1.000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	+24 t€ (Vuoden 2016 tilinpäätös)	Toteuma +/- 26 t€	Toteuma +/- 26 t€	Toteuma +/- 26 t€	Toteuma +/- 26 t€	Toteuma +/- 26 t€
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Talouskurin noudattaminen • Talouden vakauttamisen toimenpideohjelman noudattaminen							
• Prosessien tehostaminen							

3.5.5 Opetuspalvelut

3.5.5.1 Toiminta-ajatus

Opetuspalvelun perustehtävä on tuottaa laadukasta opetussuunnitelmien mukaista yleissivistävää perusopetusta ja lukiokoulutusta, sekä tarjota tasokasta aamu- ja iltapäivätoimintaa.

3.5.5.2 Talousarvion perustelut

KUVA 42 OPETUSPALVELUT: TA2018

3000420 Opetuspalvelut	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	543	362	378	5 %
Toimintakulut	-18 150	-17 124	-17 317	1 %
Netto (toimintakate)	-17 607	-16 762	-16 939	1 %

Hallinto

Hallinnossa työskentelee opetus- ja kasvatusjohtajan lisäksi kaksi toimistosihteeriä. Hallinnon erityispalveluissa on kolme koulupsykologin vakanssia ja kolme vastaavan koulukuraattorin vakanssia. Koulupsykologi koulukuraattori työpareista kaksi työskentelee esi- ja perusopetuksessa ja yksi työpari toisella asteella. Äänekosken lukion ja Poken nuorisooasteen opiskelijoita on yhteensä noin 1 100. Perus- ja esiopetuksessa oppilaita on työparia kohti noin 1 200. Opetuspalveluiden hallintoon kuuluu myös opetuspalveluiden koordinaattori. Hänen tehtäviinsä kuuluvat mm. hankkeiden hallinnointi, erityisopetuksen ja oppilashuolto-työn koordinointi sekä täydennyskoulutuksen suunnittelu.

Projektit

Projektit käsittävät valtion erityisavustuksilla rahoitettavat hankkeet:

1. Kerhotoiminnan kehittäminen

- Avustussumma on 20 500 € ja opetuspalveluiden rahoitusosuus 8 900 €.
- Hankkeessa tuotetaan kouluille kerhotoimintaa joko ostamalla ohjaus yhteistyökumppaneilta tai koulun oman henkilöstön voimin. Hankkeen rahoituksella voidaan myös ostaa välineitä kerhotoiminnan järjestämiseksi.

2. Koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen

- Avustussumma on 81 200 € ja opetuspalveluiden rahoitusosuus 35 000 €.
- Hankkeen kautta tuotetaan Koulunmäen yhtenäiskoululle, Telakkakadun koululle ja Asemakadun koululle koulunkäynninohjaajien ja samanaikaisopettaja palveluita.

Perusopetus

Äänekoskella on yhteensä 8 perusopetusta antavaa koulua: yksi yhtenäiskoulu, yksi yläkoulu ja kuusi alakoulua. Asemakadun koulu ja Telakkakadun koulu yhdistyvät hallinnollisesti 1.8.2018 alkaen Suolahden yhtenäiskouluksi. Toisen asteen koulutusta tuottaa Äänekosken lukio. Aikuisten perusopetus on alkanut Äänekosken lukion tiloissa. Opetusryhmässä on 21 opiskelijaa.

Koulu	Perusopetusryhmiä	Opettajia	Ohjaajia	Oppilaita
Koulunmäen yhtenäiskoulu	47	90	13	1016
Asemakadun koulu	16	29	11	328
Honkolan koulu	6	8	1	85
Koivisto	3	3	1	56
Konginkangas	5	7	1	87
Hietaman koulu	4	5+1 (kiertävät=1)	1	71
Sumiaisten koulu	5	6	1	72
Telakkakadun koulu	16	36	3	322
Äänekosken lukio	12	27	0	330
Aikuisten perusopetus	1	1	1	21
Hankerahoituksella		3 (tuntiopettajia)	2 (osavuosi)	

Kouluilla on yhteensä viisi koulusihteeriä ja viisi virkarehtoria; kaksi perusopetuksen rehtoria, yksi yhtenäiskoulun rehtori, yksi apulaisrehtori ja yksi lukion rehtori.

Lukuvuonna 2017–2018 opetusryhmien määrä väheni alakouluissa kolmella ryhmällä ja vastaavasti yläkouluissa opetusryhmien lukumäärä laski yhdellä.

Vuoden 2018 talousarviossa lakkautetaan yhden erityisluokanopettajan virka Asemakadun koululla ja perustetaan erityisopettajan virka Suolahden yhtenäiskouluun 1.8.2018 alkaen. Suolahden yhtenäiskoulun virkajärjestelyihin liittyy kahden perusopetuksen rehtorin viran lakkauttaminen ja yhtenäiskoulun rehtorin viran ja apulaisrehtorin virkojen perustaminen.

Opetustoimeen varataan erillinen 50.000 euron kertaluonteinen määräraha perusopetuksen digitalisoinnin edistämiseksi.

Liikuntaluokat

Koulunmäen yhtenäiskoululla aloitti syksyllä 2016 urheiluluokka. Vuoden kokemuksen perusteella päädyttiin siihen, että urheiluluokan tilalle perustetaan liikuntapainotteiset luokat Koulunmäen yhtenäiskoululle ja Telakkakadun koululle. Näin useammalla lapsella on mahdollisuus osallistua liikuntapainotteeseen perusopetukseen. Kustannukset ovat helpommin hallittavissa eikä ikäviä koulunvaihtoja synny.

Liikuntaluokkien aiheuttamat lisäkustannukset koostuvat kahdesta ylimääräisestä liikuntatunnista seitsemännelle luokalle (n. 8 000 €) ja kuljetuskustannuksista (n. 6 000 €).

Perusopetuksen nettokustannukset 2016

	Äänekoski
käyttömenot/ oppilas	9170
opetus €/ oppilas	5201
kuljetus €/kulj.opp	1420
ruokailu €/oppilas	799

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen on kunnille vapaaehtoista. Mikäli kunta järjestää toimintaa, saa se valtionosuutta ryhmää kohti tuotettujen toimintatuntien mukaan.

Äänekosken kaupunki toteuttaa iltapäivätoimintaa Konginkankaan, Sumiaisten, Honkolan, Koiviston, Hietaman ja Asemakadun kouluilla sekä Koulunmäen yhtenäiskoululla.

Asemakadun koululla ja Koulunmäen yhtenäiskoululla järjestetään toimintaa kehitysvammaisille lapsille. Koskelan Setlementti järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa Äänekosken keskustassa sekä iltapäivätoimintaa Suolahdessa. Vuonna 2018 toimintaa avustetaan 160 000 eurolla. Kaupunki saa myös Koskelassa järjestetystä toiminnasta valtionosuuden.

Kasvun ja oppimisen lautakunta säätelee päätöksillään toiminnan järjestämistä.

Toiminnasta perittäviä osallistumismaksuja tarkistettiin keväällä 2017.

Aikuisten perusopetus

Aikuisten perusopetuksen tarjoaminen on aloitettu Äänekosken lukion tiloissa 1.8.2017. Palvelu on suunnattu turvapaikkahakijataustaisille oppivelvollisuusiän ylittäneille henkilöille. Kasvun ja oppimisen lautakunnan päätöksen mukaan ryhmässä voi olla 14–21 opiskelijaa. Tarkoitus on, että syksyllä 2017 aloittaneen ryhmän opinnot saatetaan loppuun, eikä uusia opiskelijoita oteta. Valtio korvaa aikuisten perusopetuksen kustannukset. Jokaista suoritettua kurssia kohti kaupunki saa 293,31 euroa valtionosuutta. Vuonna 2018 on valtionosuutta arvioitu kertyvän noin 150 000 euroa, mikä kattaa toiminnasta kertyvät kustannukset.

Lukio

Äänekosken lukion toiminta aloitettiin uudisrakennuksessa syyslukukauden 2017 alussa. Tilat ovat viihtyisät ja ne vastaavat nykyisiä oppimisympäristöille asetettuja vaatimuksia. Viihtyisät tilat ja hyvä sisäilma

lisäävät omalta osaltaan opiskelumotivaatiota ja henkilöstön työhyvinvointia. Lukiossa opiskelee 296 nuorta, kolme aikuisopiskelijaa sekä 31 kaksoistutkintoa suorittavaa Poken opiskelijaa. Vuoden 2018 talousarviossa on lisätty opiskelijaohjauksen resurssia 10 kurssilla sekä lisätty virkaehtosopimuksen mukaisesti ns. lukioresurssin määrä. Näiden lisäysten kustannusvaikutus on 38 000 € henkilöstökuluihin.

3.5.5.3 Tulokortti

KUVA 43 OPETUSPALVELUT: TULOKORTTI

Vastuualue:	Opetuspalvelut						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Toimialojen asiakastyytyväisyyskysely - Palvelujen riittävyys - Huoltajien ja henkilökunnan välinen yhteistyö - Turvallisuus - Vaikuttamismahdollisuus ja osallisuus - Lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen - Oikea-aikainen ja riittävä tuki (kysely asiakkaat ja henkilöstö) Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen Asiakasraadin kokoontuminen vuodessa	3,7 4,1 3,4 3,4 3,8 3,8	3,7 4,1 3,4 3,4 3,8 3,8	3,8 4,2 3,6 3,5 3,9 3,9	3,8 4,2 3,6 3,6 3,9 4	3,9 4,2 3,7 3,7 3,9 4	4 4,2 3,8 3,8 4 4
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Palveluiden oikea-aikainen ja tehokas kohdentaminen. • Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. • Monialaisen työtavan vahvistaminen • Teknologian entistä laajempi hyödyntäminen. • Lapsi- ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin edistäminen. • Osallisuuden lisääminen • Uuden opetussuunnitelman mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen • Asiakasraadin perustaminen							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitys- ja osaamiskeskustelujen toteutuminen Henkilöstökysely * osaaminen ja työolot * työyhteisön toimivuus * omat voimavarat Sairauspoissaolot (pv/tt/v) Toimiva johto ja esimiestyö Henkilöstökysely Johtamisosio	76 % 3,8 3,9 4,0 13,0 3,7	76 % 3,8 3,9 4,0 13,0 3,7	80 % 3,9 4,0 4,1 11,0 3,8	83 % 4 4,1 4,1 12,0 3,9	87 % 4,1 4,1 4,2 11,0 4,0	90 % 4,1 4,1 4,2 10,0 4,0
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Henkilöstöresurssien käytön optimointi (henkilöstösuunnittelu, henkilöstön kohdentaminen, tehtäväkuvauksen ajantasaisuus, osaamisvaatimusten ajantasaisuus jne) Osaamiskartoituksiin pohjautuvien koulutussuunnitelmien toteutuminen Työyhteisötiltojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja osallistavien menetelmien käyttö Palkitsemisen kehittäminen Työyhteisökohtaisten tavoitteiden asettaminen. Suunnitelmallinen esimieskoulutus Valmentavan esimiestyön menetelmien systemaattinen käyttö Strategisen henkilöstötiedon tuottaminen johtamisen tueksi Ajantasaiset työyhteisön kehittämistoimenpiteet (henkilöstökyselyn pohjalta) Johtamista arvostavan ilmapiirin rakentaminen.							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: Prosessien toimivuus Määritellyt prosessit kuvattu IMS (%) - Ydin- ja avainprosessit - Toimialakohtaiset aliprosessit	3,7 0 % 0 %	3,7 100 % 40 %	3,8 100 % 60 %	3,9 100 % 100 %	4 100 % 100 %	4,0 100 % 100 %
Uuden teknologian hyödyntäminen	Henkilöstökysely (tyytyväisyys): - raportointijärjestelmät - tietojärjestelmät ja ohjelmistot	3,9 3,6	3,9 3,6	3,9 3,8	4,0 3,8	4,1 3,9	4,2 4,0
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - toimintojen osittainen keskittäminen ja prosessien standardointi - parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto - vakioitu palvelutalo ja määritellyt palvelut - sähköisen asiointialustan rakentaminen - uusien tietojärjestelmien hankkiminen (asianhallinta, ERP) - sähköisten palveluiden lisääminen - osaamistason lisääminen							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	• Talousarvion toteuma (1.000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	+271t€ (Vuoden 2016 tilinpäätös)	Toteuma +/- 46 t€	Toteuma +/- 49 t€	Toteuma +/- 49t€	Toteuma +/- 49 t€	Toteuma +/- 49 t€
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Talouskurin noudattaminen • Talouden vakauttamisen toimenpideohjelman noudattaminen • Prosessien tehostaminen							

3.5.6 Nuorisopalvelut

3.5.6.1 Toiminta-ajatus

Nuorisolain mukaan nuorisotyötä tehdään alle 29-vuotiaiden kanssa. Äänekoskella palvelut ovat tarkoitettu pääosin 12–17-vuotiaille, etsivä työ 15–29-vuotiaille ja osa palveluista alakouluikäisille. Nuorisotyön lähtökohtana on nuoren kasvamaan saattaminen ja nuoren oman toimijuuden tukeminen. Nuori kasvaa ja oppii nuorisopalvelujen toiminnoissa, vasta- vuoroisesti nuorisotyöntekijät oppivat nuorilta. Osallisuus on läpileikkaava määritelmä koko nuorisotyössä Äänekoskella.

Nuorisotyössä nuori on oman elämänsä paras asiantuntija, työn keskiössä ovat nuoren tarpeet ja toiveet. Nuorisotyössä toimitaan nuorten vapaa-ajalla ja nuorten ympäristöissä sekä tarjotaan turvallisia ja päihteettömiä toimintoja. Nuorisotyön tekemistä määrittelevät erityisesti nuorisolaki, kuntalaki ja lastensuojelulaki. Työtä määrittelevät myös erilaiset valtakunnalliset ja alueelliset ohjelmat (esimerkiksi voimassa oleva Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma ja Äänekosken kaupungin lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma).

3.5.6.2 Talousarvion perustelut

KUVA 44 NUORISOPALVELUT: TA2018

3000430 Nuorisopalvelut	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	111	124	127	2 %
Toimintakulut	-541	-522	-551	5 %
Netto (toimintakate)	-430	-399	-424	6 %

Nuorisotilat

- Nuorisokeskus Spotti, Kotakennäntie 21 (1574 m² / 4700m³)
- Nuorisotila Suolahti, Kellosepänpätkatu 21(330m² /990m³)
- Nuorisotalo Vapari, Konginkangas (420m² /1100 m³)
- Nuorisotila, Sumiainen
- Kangaslammen leirikeskus

Kohdennettu nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja löytää heille tarvittavaa apua ja tukea. Työskentelyyn ohjaututaan nuoren omasta aloitteesta, vanhempien yhteydenoton kautta, eri oppilaitosten tai viranomaisien toimesta. Nuorisotalo Vaparilla, Konginkankaalla tehdään kohdennettua työttötyötä yhteistyössä Äänekosken seurakunnan kanssa. Nuorisotyöhön kohdennetaan 25 000 euron määräraha vuodelle 2018 tilapäisen työntekijän palkkaamiseksi. Nuorisopalveluihin perustetaan kaksi vakinaista etsivän nuorisotyöntekijän tointa.

Koulunuorisotyö

Kohdennetusta nuorisotyöstä etsivän nuorisotyöntekijät ovat peruskouluilla, lukiossa ja ammattikoulussa. Nuorisotyöntekijät toimivat ala ja yläasteilla ja osallistuvat laajennettuihin oppilashuoltotyöryhmiin säännöllisesti. Eurooppalaiset vapaaehtoiset ovat koulussa mukana erilaisissa tehtävissä /tilaisuuksissa/tapahtumissa. Nuorisokeskuksessa ja Suolahden nuorisotiloissa pidetään 6 klubi toimintaa mikä tukee nuorisotyö ja koulu työtä.

Liikkuva nuorisotila / pop up -toiminta

Liikkuva nuorisotila toimii pääsääntöisesti koulujen loma-aikoina sekä alkusyksystä välituntiliikuttajana kouluilla. Vuonna 2017 liikkuva nuorisotila oli "kesäkaara", joka toimi koko Äänekosken alueella. Liikkuva nuorisotila oli pakettiauto, josta oli lainattavissa toimintaan liittyviä välineitä mm. kuplafutiskuplat ja äänentoistolaitteet. Kesäkaaran toimintoihin osallistui kesän 2017 aikana n. 3 800 nuorta. Nuorisopalveluilla ei ole omaa autoa, joten auto vuokrataan paikalliselta yrittäjältä. Liikkuvaa nuorisotila käytetään loma-aikoina apuna nuorisopalveluiden välineistön ja kaluston kuljetuksessa.

Kansainvälinen toiminta

Kansainvälistä toimintaa tuotetaan kaikilla asuinalueilla Erasmus + ohjelman eri toimintamuodoin.

Loma-aikojen toiminta

7-12-vuotiaille järjestetään lasten päivä- ja yö leirejä sekä liikennepuistotoimintaa. Leirit sisältävät monipuolista ohjelmaa muun muassa leikkiä, askartelua, pelaamista yms. eri teemoihin painottuen. Leireillä työskentelee nuorisopalveluiden ammattitaitoinen henkilöstö, nuorisotyön harjoittelijoita ja kesätyöntekijöitä

13- 20 -vuotiaille nuorille järjestetään kesätyötä, kursseja ja tapahtumia. Nuorten loma-ajan toiminnassa pyritään reagoimaan liikkuvalla nuorisotilalla "kesäkaaralla" vallalla oleviin suuntauksiin nuoria kiinnostavissa asioissa ja järjestämään monipuolista tekemistä loma-ajoille.

Osallisuus

Nuorisovaltuusto, nuorisotilojen talotoimikunnat ja vanhempaintoimikunnat, nuorten kuulemis- ja vaikuttamistilaisuudet sekä nuorten toiveista lähtevät projektiryhmät.

Nuorisovaltuuston vanha kausi päättyy 2017 ja alkaa uusi kausi alkaa 2018.

Hankerahoitukset

Etsivänuorisotyön hanketta jatketaan ja haetaan 120 000 euroa valtionavustusta. Kaupungin omarahoitusosuus on 40 000 euroa. Etsivänuorisotyöntekijöitä on neljä henkilöä.

Lisäksi käynnissä on nuorison tilaa koskevan selvitystyö, jonka tulos analysoidaan ja tehdään johtopäätökset sekä toimenpide-ehdotukset vuoden 2018 keväällä.

Nuorisotoimen nettokäyttömenot per nuori

€/ nuori	Koko maa	Keski-Suomi	Äänekoski
Nettokustannukset	96	91	102

Väestöä ja taloudellisia tunnuslukuja koskevat tiedot perustuvat Tilastokeskuksen tietoihin. Nuoreksi katsotaan henkilö, joka on iältään 15–28 vuotta. Huomioon täytyy ottaa, ettei käytössä ole tarkkoja tietoja esimerkiksi nuorisotilojen määrästä. Kunnissa jotka ovat aikanaan yhdistyneet, menot ovat mm. kiinteistöjen osalta suuremmat, kuin kunnissa joissa ei ole kuin yksi nuorisotila. Lisäksi Äänekoskella menoihin sisältyvät myös mm. työllistettyjen ja kesätyöllistettyjen palkkamenot sekä heistä saatu työllistämistuki. Nettokäyttömenoja verratessa täytyykin huomioda, ettei menoja välttämättä kirjata kunnissa samoilla periaatteilla.

3.5.6.3 Tulokortti

KUVA 45 NUORISOPALVELUT: TULOSKORTTI

Vastuualue:	Nuorisopalvelut						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
	Asiakastytyytyväisyyskysely						
	* Tyytyväisyys palveluun	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4
	* Tyytyväisyys henkilöstön toimintaan	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4
	* Tyytyväisyys tiloihin	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4
	* Tyytyväisyys tilojen sijaintiin	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
	* Tyytyväisyys tilojen aukioloaikoihin	4,1	4,1	4,2	4,3	4,3	4,3
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitys- ja osaamiskeskustelujen toteutuminen	76 %	76 %	80 %	83 %	87 %	90 %
	Henkilöstökysely:						
							3,7
							3,8
	* osaaminen ja työolot	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
	* työyhteisön toimivuus	4,0	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1
	* omat voimavarat	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2
	Sairauspoissaolot (pv/tt/v)	13	13	12	12	11	10
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
Henkilöstöresurssien käytön optimointi (henkilöstösuunnittelu, henkilöstön kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimusten ajantasaisuus jne)							
Osaamiskartoituksiin pohjautuvien koulutussuunnitelmien toteutuminen							
Työyhteisötaitojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja osallistavien menetelmien käyttö							
Palkitsemisen kehittäminen							
Työyhteisökohtaisten tavoitteiden asettaminen.							
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Toimiva johto ja esimiestyö	Henkilöstökysely: Johtamisosio	4,0	4,0	4,0	4,0	4,1	4,1
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
Suunnitelmallinen esimieskoulutus							
Valmentavan esimiestyön menetelmien systemaattinen käyttö							
Strategisen henkilöstötiedon tuottaminen johtamisen tueksi							
Ajantasaiset työyhteisön kehittämistoimenpiteet (henkilöstökyselyn pohjalta)							
Johtamista arvostavan ilmapiirin rakentaminen.							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien sujuvuus	Työhyvinvointikysely: prosessien sujuvuus	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
- toimintojen osittainen keskittäminen ja prosessien standardointi							
- parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto							
- vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut							
- sähköisen asiointialustan rakentaminen							
- uusien tietojärjestelmien hankkiminen (asianhallinta, ERP)							
- sähköisten palveluiden lisääminen							
- osaamistason lisääminen							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion toteuma (1.000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	-25 t€ (Vuoden 2016 tilinpäätös)	Toteuma +/- 1,2 t€	Toteuma +/- 1,2 t€	Toteuma +/- 1,2 t€	Toteuma +/- 1,2 t€	Toteuma +/- 1,2 t€
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
- Talouskurin noudattaminen - Talouden vakauttamisen toimenpideohjelman noudattaminen							
Prosessien tehostaminen							

3.6 Tekninen lautakunta

3.6.1 Toiminta-ajatus

Tekninen lautakunta vastaa tilaajana toimitilojen suunnitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja huolehtii rakennuttajavalvonnasta sekä isännöitsijävelvoitteista ja omaisuuden arvon säilyttämisestä. Toimiala rakentaa tai rakennuttaa sekä hallitsee kunnan omassa käytössä olevia toimitiloja ja tilaajana vastaa niiden ylläpidosta ja hoidosta.

Lautakunta vastaa yhdyskuntateknisen rakentamisen ja yleisten alueiden suunnittelusta ja rakentamisen valvonnasta sekä tilaajana hoidosta ja kunnossapidosta.

Lautakunta valmistelee vesihuollon yleistä kehittämistä ja toiminta-aluepäätöksiä koskevat asiat.

Lautakunta huolehtii kunnalle lainsäädännössä osoitetusta asuntotoimeista, yksityisteistä, tie- ja vesiliikennettä ja romuajoneuvoja koskevista tehtävistä.

Lautakunta vastaa kaupungin eri toimialojen kuljetuspalvelujen sekä kunnan sisäisen joukkoliikenteen suunnittelusta ja järjestämisestä sekä liikennejärjestelmätyöstä.

Nykyisen henkilökunnan kehittämisessä panostetaan hankintaosaamiseen, hallinto- ja kuntalain tuntemiseen sekä talouden-, rakentamisen- ja palvelun tuottamisen kustannusseurantaan.

Julkisen hallinnon päätöksenteon perusteet on kirjattu Suomen perustuslakiin. Päätöksentekomenettelyä kunnassa säätelee pääosin kuntalaki ja hallintolaki. Teknisen lautakunnan tehtäväalaa on myös ohjaamassa muita omia menettelyjä koskevia säännöksiä.

Kunnan päätöksentekomenettely voidaan jakaa viiteen eri vaiheeseen: vireille tulo, valmistelu, päätös, tiedoksianto sekä täytäntöönpano. Näiden laaja-alainen osaaminen ja sen kautta oikea ja virheetön, saatujen sekä annettujen tehtävien valmistelu ja toteuttaminen mahdollistaa strategian ja talouden mukaisen toiminnan, jossa mm. sisäisen valvonnan kautta on kaikki mahdolliset riskit minimoitu.

3.6.2 Talousarvion perustelut

KUVA 46 TEKNINEN LAUTAKUNTA: TA2018

Tekninen lautakunta	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -%
				2018/2017
Toimintatuotot	2 553	2 376	2 570	8 %
Toimintakulut	-12 359	-12 630	-13 320	5 %
Netto (toimintakate)	-9 806	-10 255	-10 750	5 %

Teknisen lautakunnan toimintaa muuttaa tulevaisuudessa suuresti se, että osa kiinteistömässasta siirtyy pois sen hallinnasta. Sosiaali- ja terveyspalveluiden ja aluehallinnon uudistuksella ei ole välittömiä vaikutuksia vuoden 2018 talousarvioon, mutta toiminnallisesti ja taloudellisesti uudistukseen valmistaudutaan. Muutokseen tulee valmistautua mm. sopimuksin. Lisäksi toiminnan muutoksessa tulee huomioida ns. turhista tiloista luopuminen. Äänekosken kaupungin talouden vakauttamisohjelmassa sekä taloussuunnitelmassa on tilapalvelulle asetettu vuosittainen tavoite aikaan saada luovutusvoittoja. Nyt tilapalvelut ovat tilanteessa, jossa luovutusvoittojen saaminen vaikeutuu kohde kohteelta. Tilapalvelut ovat myös aloittaneet tilahallintaa helpottavan kiinteistöohjelman rakentamisen.

Kaupunki ottaa käyttöön hissiavustuksen. Kaupungin hissiavustus on määrältään 10.000 euroa/rakennettava hissi. Kaupungin avustus on tarkoitettu hissien tai hissien rakentamiseen olemassa olevaan kerrostaloon, jossa on vähintään 3 kerrosta ja jonka porrashuoneessa ei ole ennestään hissiä.

Avustukset myönnetään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa sen jälkeen, kun ARA (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus) on hyväksynyt hankkeen kustannukset ja myöntänyt hankkeelle valtion hissiavustuksen.

Ohjeistus käyttöönotolle laaditaan siten, että hissiavustus on käytössä viimeistään 1.9.2018. Talousarvioon varataan 70.000 euron määräraha.

Taloussuunnitelmassa ennakoidaan myös, että myytävien ja kaupungin käytöstä poistettujen rakennusten ja alueiden tila-, käyttö- ja hoitokustannukset jäävät pois vähentäen kokonaiskuluja. Jotta asetetut tavoitteet saavutetaan, tulee kaupungin omistamat tyhjät ja vajaakäyttöiset tilat ja rakennukset myydä tai jatkojalostaa uuteen, kaupungin tarvitsemaan käyttöön. Talousarviossa tulee näkymään voimakkaasti vuokratulojen vähentyminen johtuen tilojen myynnistä. Tämä heijastaa tulevaisuudessa varmasti myös siihen, että käyttötalousmenoja on saatava alhaisemmiksi.

Toimialan tavoitteiden laadinnassa on korostettu erityisesti mitattavuutta ja tavoitteiden tulee olla helposti seurattavia. Tavoitteista on laadittu erilliset tulokortit.

Talousarvion laadintaprosessin yhteydessä on tarkasteltava kokonaisvaltaisesti kaikkia organisaation toimintaan liittyvä riskejä. Talousarvion laadinnan yhteydessä talousarvioissa esitettyihin taloudellisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin liittyvät riskit on tunnistettava, analysoitava, sekä arvioitava niiden merkitys suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja organisaatioon.

3.6.3 Henkilöstö

KUVA 47 TEKNINEN LAUTAKUNTA: HENKILÖSTÖ

Tekninen lautakunta

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset vakanssit Kokoaikaiset Osa-aikaiset	13	12. / 13	12	12	12
Määräaikaiset vakanssit Kokoaikaiset Osa-aikaiset	0,5 / 1	0	0	0	0
Yhteensä Kokoaikaiset Osa-aikaiset	13,5 / 14	12. / 13	12	12	12

3.6.4 Tilaajavastuualue

3.6.4.1 Toiminta-ajatus

Vastuualue vastaa hallinnosta, kaupungin toimitilojen ylläpidosta, kunnossapidosta ja siivouksesta sekä hoitaa kiinteistöomaisuuteen liittyvät uudisrakennus- ja korjausinvestoinnit. Tavoitteena on tarjota kaupungin palvelutoiminnan käyttöön turvalliset, terveelliset ja hyväkuntoiset tilat kustannustehokkaasti sekä taata kaupungin kiinteistöomaisuuden arvon säilyminen.

Vastuualue vastaa katujen, puistojen ja satamien suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä jätehuollon järjestämisestä. Tavoitteena on rakentaa ja ylläpitää turvalliset ja toimivat liikennejärjestelyt sekä viihtyisä asuinympäristö.

Vastuualue vastaa liikennepalveluista. Tavoitteena on järjestää laadukkaita kuljetuspalvelut kaupungin eri toimialoille, palvelevat joukkoliikennepalvelut sekä kehittää Ääneseudun liikenneympäristöä liikennejärjestelmätöillä.

Vastuualueen palvelutaso ja pääsuoritteet

Palvelutaso toteutetaan kiinteistönhoidon ja siivouksen mitoitusten, kadunhoito- ja viheralueuokitusten sekä jätehuoltomääräysten, investointiohjelman, joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyn ja henkilöliikenteen linjausten mukaisena. Rakennusten määrä on 164 kpl (huoneistoala on n. 130 000 m² ja tilavuus n. 700 000 m³), hoidettavia katuja ja teitä 210 km, kevyenliikenteenväyliä 52 km, avustettavia yksityisteitä on 423 km, viheralueita 51 ha ja leikkipuistoja 28 kpl, satamia on 12 kpl, 808 venepaikkaa, joista 539 laituripaikkaa. Laskutettavia autopaikkoja on 737 kpl. Kuljetuspalvelu n. 1 000 henkilölle, ruokapalvelun jakelukuljetukset 30 kaupungin yksikölle, noin 3 700 ateriakuljetusta koteihin kuukausittain sekä lääke-, hoito- ja pientarvikkeiden jakelukuljetukset.

3.6.5 Talousarvion perustelut

KUVA 48 TILAAJAVASTUUALUE: TA2018

3000710 Tilaaja		TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot		2 553	2 376	2 570	8 %
Toimintakulut		-12 359	-12 630	-13 320	5 %
Netto (toimintakate)		-9 806	-10 255	-10 750	5 %

3.6.5.1 Tulokortti

KUVA 49 TILAAJAVASTUUALUE: TULOSKORTTI

Vastuualue:	Tilaaja						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Ympäristöystävällinen, energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki Hyvien liikenneyhteyksien vahvistaminen	Öljylämmitteiset kiinteistöt kpl	8	8	4	3	2	1
	Onnetonnuudet suojaiteilla	0	0	0	0	0	0 nolla onnettomuutta suojaiteilla
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Öljylämmitteisten kiinteistöjen muuttaminen kaukolämpöön tai muihin uusiutuvien energialähteitä käyttäviin järjestelmiin. Suojateiden turvallisuuden parantaminen							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Työhyvinvointikyselyn tulos						
	Riittävä osaaminen työtehtäviin 0-5	4.1	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5
	Tiedonkulku työyhteisössä 0-5	3.1	4.0	4.2	4.3	4.4	4.5
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Henkilöstön koulutus, informaatiojärjestelmän kehittäminen.							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Uuden teknologian hyödyntäminen	Kiinteistöt kpl	0	1	2	3	4	5
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Uudisrakennuskohteissa uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto : maalämpö, matalaenergia, aurinkolämpö							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Strategisten investointien hallinta	KPL	1	1	2	2	2	2
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Taloudellista rakentamista tukevien eri urakkamuotojen käyttöönotto: KVR, projektihoito, ST ym.							

3.7 Ympäristölautakunta

3.7.1 Toiminta-ajatus

Lautakunnan perustehtävänä on huolehtia ympäristölautakunnan alaisista lakisääteisistä tehtävistä. Lautakunnan talousarvioon sisältyy myös ylikunnallisesti hoidettavia viranomaistehtäviä.

3.7.2 Talousarvion perustelut

KUVA 50 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA: TA2018

Ympäristölautakunta	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	290	184	215	17 %
Toimintakulut	-2 374	-2 417	-2 384	-1 %
Netto (toimintakate)	-2 084	-2 233	-2 169	-3 %

Lautakuntatasolla menot muodostuvat pääosin palvelujen ostoista. Ostopalveluihin, oikeammin seudullisten palveluiden (pelastustoimen, ympäristöterveydenhuollon ja maaseutuelinkeinopalveluiden) kustannusten jakoon Äänekosken kuntaosuutena, kohdistuu noin 80 prosenttia lautakunnan talousarvion menoista.

3.7.3 Henkilöstö

KUVA 51 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA: HENKILÖSTÖ

Ympäristölautakunta	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	6,6 / 7	6,6 / 7	6	6	6
Osa-aikaiset					
Määräaikaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	0	0	0	0	0
Osa-aikaiset					
Yhteensä					
Kokoaikaiset	6,6 / 7	6,6 / 7	6	6	6
Osa-aikaiset					

3.7.4 Ympäristövalvonta

3.7.4.1 Toiminta-ajatus

Toiminta-ajatuksena on vastata ympäristölautakunnan alaisista lupa- ja valvontatehtävistä, sekä riittävästä ympäristön seurannasta säädösten mukaisesti ja paikallisten olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Rakentamisen ja ympäristönsuojelun ohjauksessa ja neuvonnassa on tavoitteena edistää hyvää rakentamistapaa ja kaupunkikuvaa, sekä luonnonsuojelun ja kestävän kehityksen huomioon ottamista kunnan toiminnassa.

3.7.4.2 Talousarvion perustelut

KUVA 52 YMPÄRISTÖVALVONTA: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000810 Ympäristövalvonta				
Toimintatuotot	290	184	215	17 %
Toimintakulut	-414	-460	-458	0 %
Netto (toimintakate)	-124	-276	-243	-12 %

Ympäristövalvonnan vastualueen tulosalueita ovat rakennusvalvonta sekä ympäristönsuojelu, joka sisältää lautakunnan yhteisen hallinnon.

Ympäristövalvonnan menoiksi vuonna 2018 on arvioitu 458 300 euroa. Lähes 80 prosenttia kuluista on henkilöstömenoja. Talousarvioehdotuksessa on varauduttu vuoden vaihteessa eläköityvän ympäristötarkastajan viran täyttämiseen, sen sijaan lupasihteerin tehtävä jää näillä näkymin täyttämättä. Nähtävillä ei ole olennaisia muutoksia toimintaympäristössä. Maakuntahallinnon muutoksessa rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävät jäävät tämänhetkisen tiedon mukaan peruskuntaan. Toimintojen luvittamisessa ja valvonnassa näyttää tehtävien siirto valtiolta peruskunnille edelleen jatkuvan ja säädösmuutosten muutoinkin lisäävän ympäristövalvonnan tehtäviä kunnissa. Sähköisen lupapalvelun käyttöönotto rakennusvalvonnan sekä ympäristövalvonnan palveluissa aiheuttaa siirtymävaiheessa lisätyötä ja myös vähäisiä lisäkustannuksia laitehankintoihin.

Ympäristövalvonnan tuloiksi vuonna 2018 on arvioitu noin 215 000 euroa. Tulojen arvioidaan kattavan noin 45 prosenttia vastualueen menoista. Uutta rakentamista tai toimintaa koskevan lupavolyymien ja samalla lupalupien odotetaan vuonna 2018 putoavan biotuotetehtaan aiheuttaman vuosien 2015 - 2016 tilapäisen piikin jälkeen lähemmäksi aikaisempaa keskitasoa. Ympäristönsuojelun valvontatulot tulevat jonkin verran lisääntymään kunnan luvittamien yritysten lakisääteisen valvonnan käynnistyessä. Maa-aineslupien määrä on viime vuosina kasvanut huomattavasti ja maa-ainesten otto jatkuu edelleen voimakkaana teiden kunnostamisen ja myös uudisrakentamisen vuoksi. Uusien maa-aineslupien määrän ei odoteta enää kasvavan voimakkaasti mutta vanhoja määräaikaisia lupia uusitaan vuosittain.

Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan keskeisiä lupasuoritteita ovat rakennus-, toimenpide-, purku-, maisematyö-, ympäristö- ja maa-aineslupapäätökset, sekä meluilmoituspäätökset. Päätökset ovat maksullisia. Lisäksi lain edellyttämästä rekisteröinnistä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään peritään maksu. Sen sijaan päätöksistä hakemuksiin, jotka koskevat vapauttamisesta vesihuoltolaitosten (käytännössä osuuskun-

tien) verkostoista, ei ole oikeutta periä maksua. Myöskään valvontatoimista, jotka eivät liity lupiin tai rekisteröityyn toimintaan, ei voida periä maksua.

Ympäristötoimi hoitaa osin ostopalveluna jatkuvaa ilmanlaadun seurantaa teollisuuden, energiantuotannon ja Äänekosken kaupungin lukuun. Kustannuksista noin 80 prosenttia peritään sopimuskumppaneilta. Kaupungin osuus jää ympäristötoimen menoiksi. Siten nettotulota toiminnasta ei synny.

Henkilöstö

Ympäristövalvonnan vastuualueella on olemassa seitsemän vakanssia, joista viisi on virkoja (ympäristöpäällikkö, kaksi ympäristötarkastajaa, johtava rakennustarkastaja, rakennustarkastaja) ja kaksi toimea (lupasihteeri ja toimistosihteeri). Toinen ympäristötarkastajan virka on ollut viimevuodet täytettynä osa-aikaisesti (60 %). Tämän vuoden alusta jäivät ympäristöpäällikkö ja lupasihteeri eläkkeelle ja johtavan ympäristötarkastajan virka muutettiin ympäristötarkastajan viraksi. Vuoden vaihteessa avoimeksi jääneet virat on täytetty siten, että vt. ympäristöpäällikkö otti tehtävän vastaan vuodenvaihteessa ja ympäristötarkastaja helmikuussa 2017.

3.7.4.3 Tulokortti

KUVA 53 YMPÄRISTÖVALVONTA: TULOKORTTI

Vastuualue:	Ympäristövalvonta						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Ympäristöystävällinen, energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki	Uusien pientalojen laskennallinen kokonaisenergiankulutus (E-luku) kWh/m ² vuosi	151	137	123	110	90	80
	Vuorokausien lkm, jolloin ilmanlaatuindeksin mukainen ilmanlaatu huono tai erittäin huono	24	20	16	14	12	10
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Osaaminen ja työolot	3,8	3,8	3,9	4	4,1	4,1
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	Määritellyt vastuualueen prosessit kuvattu	0 %	40 %	60 %	100 %	100 %	100 %
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion toteutuma (1000) € verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	20	20	20	20	20	20
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:							

3.7.5 Ympäristöterveydenhuolto

3.7.5.1 Talousarvion perustelut

KUVA 54 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000820 Ympäristöterveydenhuolto				
Toimintatuotot	0	0	0	0 %
Toimintakulut	-297	-340	-344	1 %
Netto (toimintakate)	-297	-340	-344	1 %

Ympäristöterveydenhuollon (Laukaa) kustannusten ja kuntaosuuksien on arvioitu pysyvän lähes ennallaan Äänekosken maksuosuuden kasvaessa 340 000 eurosta 344 000 euroon.

3.7.6 Maaseutuasiat

3.7.6.1 Talousarvion perustelut

KUVA 55 MAASEUTUASIAT: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000830 Maaseutuasiat				
Toimintatuotot	0	0	0	0 %
Toimintakulut	-63	-75	-70	-7 %
Netto (toimintakate)	-63	-75	-70	-7 %

Saarijärven tuottamien maaseutuelinkeinoviranomaisen palvelujen kustannusten on arvioitu putoavan noin 70 000 euroon (aikaisemmin 75 000 euroa).

3.7.7 Pelastustoimi

3.7.7.1 Talousarvion perustelut

KUVA 56 PELASTUSTOIMI: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000840 Pelastustoimi				
Toimintatuotot	0	0	0	0 %
Toimintakulut	-1 600	-1 543	-1 512	-2 %
Netto (toimintakate)	-1 600	-1 543	-1 512	-2 %

Ylikunnallisen pelastustoimen kustannukset vuonna 2018 ovat arviolta 1 512 000 euroa, missä on vähennystä edelliseen vuoteen n. 31 000 euroa eli kaksi prosenttia. Kunnan öljyntorjuntaviranomaisen tehtäviin on varattu myös ensi vuodeksi 22 000 euroa.

3.8 Vapaa-aikalautakunta

3.8.1 Toiminta-ajatus

Vapaa-aikalautakunta vastaa Äänekosken vapaa-aikapalveluista ja ratkaisee kirjasto-, kulttuuri-, museo- ja liikuntalain tai muun vapaan sivistystoimen lainsäädännön mukaiset kunnille kuuluvat asiat.

Tavoitteena tuottaa yhdessä eri toimijoiden (järjestöt, yksityiset) kanssa laadukkaita ja monipuolisia vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluita. Huomioidaan palveluiden tuottamisessa kaikki kuntalaiset ja ennaltaehkäisyn merkitys.

3.8.2 Talousarvion perustelut

KUVA 57 VAPAA-AIKALAUTAKUNTA: TA2018

Vapaa-aikalautakunta	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	630	735	754	3 %
Toimintakulut	-3 916	-3 907	-4 017	3 %
Netto (toimintakate)	-3 286	-3 172	-3 262	3 %

3.8.3 Henkilöstö

KUVA 58 VAPAA-AIKALAUTAKUNTA: HENKILÖSTÖ

Vapaa-aikalautakunta	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	44	44	43,5/45	42,5/43	42,5/43
Osa-aikaiset					
Määräaikaiset vakanssit					
Kokoaikaiset	4	4	4	4	4
Osa-aikaiset					
Yhteensä					
Kokoaikaiset	48	48	47,5 /49	46,5/ 47	46,5/ 47
Osa-aikaiset					

3.8.4 Hallinto ja kansalaistoiminta

3.8.4.1 Talousarvion perustelut

KUVA 59 HALLINTO: TA2018

3000510 Hallinto ja kansalaistoiminta	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	0	0	0	0 %
Toimintakulut	-366	-376	-375	0 %
Netto (toimintakate)	-366	-376	-375	0 %

Vastuualue sisältää kansalaisopiston avustuksen, kotitaloustoiminnan järjestämisen, kyläyhdistysten avustukset, sosiaali- ja terveys- sekä eläkeläisyhdistysten avustukset, luottamushenkilöiden palkkiot ja vapaa-aikatoimen hallintokulut, jossa on 1,5 henkilön palkkakulut.

3.8.5 Kulttuurityö

3.8.5.1 Toiminta-ajatus

Edistää, tukea ja organisoida kulttuuritoimintaa kunnassa. Järjestää asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla. Luodaan avustustoiminnalla mahdollisuuksia kulttuurin omaehtoiselle harrastamiselle sekä ammatitaitoiselle taidetoiminnalle.

Vastata kaupungin museotoiminnasta, koordinoida ja organisoida paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä kotiseututyötä.

3.8.5.2 Talousarvion perustelut

KUVA 60 KULTTUURITYÖ: TA2018

3000520 Kulttuurityö	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -%
				2018/2017
Toimintatuotot	44	16	25	59 %
Toimintakulut	-441	-459	-502	9 %
Netto (toimintakate)	-397	-443	-477	8 %

Kulttuuritoimen tavoitteiden saavuttaminen ratkaistaan seuraavilla painopisteillä:

- Kulttuuritoimi ylläpitää taidemuseota, museotoiminnan tilaselvitys on käynnistetty vuoden 2017 aikana ja tila kysymykset ratkaistaan vuonna 2018.
- Tapahtumat Painotalolla, sekä muissa tiloissa ja pienessä määrin muualla kunnan alueella.
- Taiteen soveltavien menetelmien hyödyntäminen kasvatus- ja hyvinvointipalveluissa eri kohderyhmien kanssa.
- Näyttelyjen järjestäminen Hoikkassalissa.
- Taloudellinen ja toiminnallinen tuki kulttuuriyhdistyksille ja muille kulttuuritoimijoille sekä taiteen perusopetuksen ostopalvelut. Avustusmääräraha sisältää mm. Keitele-Museon, Keitele-Jazzin ja eri tapahtumien avustukset. Taiteen perusopetuksen tukeminen sisältää Kukkulan kuvataidekoulun ja Koskelan Tanssin avustukset.
- Kulttuurituottaja on rekrytoitu vuoden 2017 aikana.

Näitä tavoitteita saavuttamaan on palkattu museolle kaksi viranhaltijaa museotoimeen ja yleiseen kulttuuritoimeen kolme työntekijää. Henkilöstön määrä pysyy ennallaan.

Menot:

Suurimmat menoerät ovat henkilökunnan palkat, yhdistysten ja yksityisten avustukset, tapahtumien järjestämisen kulut ja taiteen perusopetus.

Tulot:

Pääsylipputulot

3.8.5.3 Tulokortti

KUVA 61 KULTTUURITYÖ: TULOSKORTTI

Vastuualue:	Kulttuurityö						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Tapahtumien kävijämäärä kaupungin kulttuuritiloissa	28000	30000	30000	32000	32000	35000
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Monipuolinen kulttuurielämä, jossa kaupungin kulttuuritoimi täydentää muiden tapahtumajärjestäjien tarjontaa Yhteistyö paikallisten kulttuurialan yhdistysten kanssa Tapahtumatekniikan ja tilojen ylläpito ja uudistaminen vastaamaan nykyvaatimuksia Museotoimen tilakysymykset ratkaistava							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstökysely: Osaaminen ja työolot	3,5	3,7	3,8	4	4,1	4,2
	Työyhteisön toimivuus	3,7	3,8	3,9	4	4,1	4,2
	Omat voimavarat	3,9	4	4	4,1	4,1	4,2
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Teknisen henkilökunnan varamiehityksen järjestäminen Kulttuuritoimen henkilökunnan yhteiset ohjelma- & motivointipalaverit Perehdyttäminen uusiin tai vaihtuviin tehtäviin erityisen huomion kohteeksi							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: Prosessin sujuvuus	3,6	3,7	3,8	3,9	4	4,2
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto Vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	TA toteutuma	Vuoden 2016 tilinpäätös	Toteuma +/- 10 000 €	Toteuma +/- 10 000 €	Toteuma +/- 10 000 €	Toteuma +/- 10 000 €	Toteuma +/- 10 000 €
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Talousresurssit pysyvät vähintään nykytasolla Tilavuokrien määrittely							

3.8.6 Kirjastotoiminta

3.8.6.1 Toiminta-ajatus

Tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen, sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

3.8.6.2 Talousarvion perustelut

KUVA 62 KIRJASTOTOIMINTA: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000530 Kirjastotoiminta				
Toimintatuotot	29	37	32	-15 %
Toimintakulut	-791	-794	-793	0 %
Netto (toimintakate)	-762	-757	-762	1 %

Kirjastopalveluja tarjotaan neljässä kirjastossa: Äänekoskella pääkirjastossa, Suolahdessa, Konginkankaalla ja Sumiaisissa.

Uuden kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastolla tulee olla käytössään tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjasto on lähipalvelu, jolla tulee olla riittävät aukioloajat. Palveluiden järjestämisessä on huomioitava tasa-arvon vahvistaminen sekä toiminnan lähtökohtina olevat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Vuonna 2016 tehtiin selvitys mahdollisuuksista ottaa käyttöön itsepalvelua kirjaston eri toimipisteissä. Vuoden 2018 talousarvion investointiosassa on huomioitu Konginkankaan ja Sumiaisten kirjastojen omatoimi- aukiolojen mahdollistaminen.

Erilaisilla tapahtumilla ja projekteilla markkinoidaan kirjaston palveluja uusille asiakasryhmille yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Menot:

Suurimmat menoerät ovat henkilöstön palkat, kirjastoaineistomenot ja toimisto-, pankki- ja ict-palvelut. Niillä täytetään kirjastolain velvoite kirjasto- ja tietopalveluhenkilöstöstä sekä uusiutuvasta kirjastokokoelmasta ja -välineistöstä.

Tulot:

Tulot kertyvät pääosin myöhästymismaksuista ja aineiston korvauksista.

3.8.6.3 Tulokortti

KUVA 63 KIRJASTOTOIMINTA: TULOKORTTI

Vastuualue:	Kirjastotoimi						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Kirjastot	4	4	4	4	4	4
	Kirjastojen kävijät	185000	190000	191000	192000	193000	194000
	Kirjastojen lainat	260000	264000	265000	266000	267000	268000
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Kirjastojen tehokas markkinointi, tapahtumat, projektit lapsille/senioreille Yhteis palvelupisteitä lähikirjastoihin Itsepalveluaukiot							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelujen toteutuminen	100	100	100	100	100	100
	Henkilöstökysely: Osaaminen ja työolot	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,3
	Työyhteisön toimivuus	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,3
	Omat voimavarat	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Henkilöstöressurssien käytön optimointi (kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimukset) Tiedotuksen parantaminen ja palautteen lisääminen Ulko puolisen rekrytoinnin mahdollistaminen							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: prosessien toimivuus	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,3
	Määritellyt prosessit kuvattu vastuualueella %	30	40	60	100	100	100
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut Vastuut ja sijaisjärjestelyt määriteltä Pelisäännöt selvät							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion loppusumma €	791 000	791 500	794 000	796 000	798 000	800 000
	• Talousarvion toteuma (1000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	(Vuoden 2016 tilinpäätös)	Toteuma +/- 10€	Toteuma +/- 10€	Toteuma +/- 10€	Toteuma +/- 10€	Toteuma +/- 10€
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Talousresurssit pysyvät vähintään nykytasolla Talousarviossa pysyminen							

3.8.7 Musiikkiopisto

3.8.7.1 Toiminta-ajatus

Ala-Keiteleen musiikkiopisto antaa oppilaan yksilölliset ominaisuudet ja tavoitteet huomioon ottavaa musiikin- ja soitonopetusta, jonka päämääränä on soitto- tai laulutaidon perusteiden oppiminen, niiden edelleen kehittäminen sekä elinikäisen myönteisen musiikkisuhteen luominen.

3.8.7.2 Talousarvion perustelut

KUVA 64 MUSIIKKIOPISTO: TA2018

	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
3000540 Musiikkiopisto				
Toimintatuotot	272	285	294	3 %
Toimintakulut	-937	-945	-968	2 %
Netto (toimintakate)	-665	-660	-674	2 %

Valtionosuus on laskettu vuoden 2017 vahvistetun yksikköhinnan mukaan 76,16 euroa/opetustunti. Musiikkiopiston valtionosuuteen oikeutettava tuntimäärä on 12 729 tuntia. OKM:n esitys taiteen perusopetuksen tuntiperusteiseksi yksikköhinnaksi vuodelle 2018 on 77,14 euroa/tunti, mutta lopullinen taso selviää vasta marraskuun aikana, jolloin yksikköhinnat vahvistetaan.

Valtionosuus vuodelle 2018 on 558 386 euroa, mikäli yksikköhinta pysyy vuoden 2017 tasolla.

Perus- ja musiikkiopistotason opetuksen myyntituotot lisääntyvät jonkin verran Konneveden ja Uuraisten oppilasmäärien kasvun johdosta. Konneveden oppilaspaikat on arvioitu ka 14 oppilaan mukaan. Uuraisten osalta oppilaskeskiarvoksi on laskettu 20 oppilasta (oppilasmäärä sovittu Uuraisten kanssa): tammikuussa 2017 saatiin vihdoin OKM:n myönteinen päätös Uuraisten kunnan mukaantulosta Ala-Keiteleen musiikkiopiston toimialueeseen. Laukaan osalta perus- ja opistotason 60 oppilasta on 1.8.2015 solmitun uuden sopimuksen mukainen. Hankasalmen kunnan perus- ja opistotason oppilasmääräksi on arvioitu 20 oppilasta.

Koko toimialueen vuoden 2018 perus- ja opistotason oppilaspaikkojen keskiarvo 262 oppilasta on sama kuin vuonna 2017.

Varhaisiän musiikkikasvatuksen osalta opetustuntimääräarvio 36 viikotuntia ja oppilasarvio noin 170 lasta pysyvät ennallaan.

Oppilaspaikan arvioitu hinta kunnille on

perus- ja opistotasolla

- Ta-ehdotus 2018 1 050 €/oppilas

- Ta-ehdotus 2017 1 096 €/oppilas
- Tp 2016 981 €/oppilas
- Tp 2015 954 €/oppilas

varhaisiän musiikkikasvatuksessa

- Ta-ehdotus 2018 223 €/oppilas
- Ta-ehdotus 2017 180 €/oppilas
- Tp 2016 139 €/oppilas
- Tp 2015 134 €/oppilas

Palkkamäärärahat on laskettu 1.8.2017 tiedossa olevan henkilökunnan, palkkatason ja opetustuntimäärän mukaan niin, että mahdolliseen vuosisidonnaiseen osaan oikeuttava palvelusaika on huomioitu.

Kevään 2018 opetusviikkotuntimäärä on samalla tasolla kuin syksyllä 2017. Syksyn 2018 tilanne perustuu arvioon. Arvio opetuksen kokonaistuntimäärästä vuodelle 2018 on vajaa 13 000 tuntia.

3.8.7.3 Tulokortti

KUVA 65 MUSIIKKIOPISTO: TULOSKORTTI

Vastuualue:	Musiikkiopisto						
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma	Asiakas						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Musiikkiopisto toimii yhdessä pisteessä kaupungin omista tiloissa.	Ala-Keiteleen musiikkiopiston opetus on tällä hetkellä hajautettuna neljässä eri opetuspaikassa Äänekosken päätoimipisteessä, koska ryhmäopetukseen soveltuvia, riittävän isoja opetustiloja ei ole VPK:n talolla.	Musiikkiopiston opetus on Äänekosken päätoimipisteessä hajautettuna neljässä eri opetuspaikassa.	Suunnitelma valmis musiikkiopiston toimimiseksi yhdessä pisteessä kaupungin omistamissa tiloissa.	Musiikkiopisto toimii kokonaisuudessaan yhdellä kampuksella.	Musiikkiopisto toimii kokonaisuudessaan yhdellä kampuksella.	Musiikkiopisto toimii kokonaisuudessaan yhdellä kampuksella.
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Pitkäaikaisen vuokrasopimuksen aikaansaaminen VPK ry:n kanssa. Musiikkiopiston toimintojen keskittäminen yhteen paikkaan VPK:n tontille. Musiikkiopiston tarjonta pidetään monipuolisen ja helposti saavutettavana.							
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma	Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstökysely:						
	* osaaminen ja työolot	4,3	4,5	4,6	4,7	4,7	4,7
	* työyhteisön toimivuus	4,3	4,6	4,7	4,7	4,7	4,7
	* omat voimavarat	4,0	4,6	4,6	4,7	4,7	4,7
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Pääopetuspuoleen toiminnat Äänekoskella keskitetään yhteen paikkaan. Etsitään Laukaan toimipisteen opetustiloiksi asianmukaisempia tiloja.							
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma	Prosessi						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen	Prosessien toimivuus	4,3	4,6	4,6	4,7	4,7	4,7
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto Uuden musiikkioppilaitoshallinto-ohjelman ja siihen liittyvien oheistoimintojen kokonaisvaltainen käyttöönotto. Toimintojen keskittäminen yhteen opetuspuoleeseen Äänekoskella.							
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma	Talous						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	TA toteutuma	Vuoden 2016 tilinpäätös	Toteuma +/- 10 000 €	Toteuma +/- 10 000 €	Toteuma +/- 10 000 €	Toteuma +/- 10 000 €	Toteuma +/- 10 000 €
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Talousresurssit pysyvät vähintäänkin nykytasolla. Tilavuokrien määrittely.							

3.8.8 Liikuntatyö

3.8.8.1 Toiminta-ajatus

Tuottaa kaikille kuntalaisille tasapuolisesti liikuntalaissa määritelty liikuntapalvelut, ottaen huomioon kilpaliikunnan, harrasteliikunnan, lasten liikunnan ja erityisryhmien tarpeet. Järjestää ohjattua liikuntatoimintaa erityisryhmille. Vastata ostopalveluina liikuntapaikkojen kunnossapidosta.

3.8.8.2 Talousarvion perustelut

KUVA 66 LIIKUNTATYÖ: TA2018

3000550 Liikuntatyö	TP2016	TA2017	TAE2018	Muutos -% 2018/2017
Toimintatuotot	286	397	403	2 %
Toimintakulut	-1 381	-1 334	-1 378	3 %
Netto (toimintakate)	-1 096	-937	-975	4 %

Menot

Liikuntatyön hallinnon kuluissa on yhden henkilön vuosipalkat, liikuntajärjestöjen avustukset, SS-Jäähallin avustus, urheilijastipendit. Järjestöjen avustuksissa on kaikki seurojen avustustoimintaa koskevat määrärahat, myöskin markkinointi- ja pr- avustukset. Ohjaustoimintaan ja erityisryhmien liikuntaprojektiin on varattu määrärahat omille kustannuspaikoilleen.

Esityksessä on uuden liikunnanohjaajan toimen perustaminen 1.9.2018 erityisliikuntaan.

Äänekosken liikuntatalo-uimahallin hoitajan palkkakulut on varattu liikuntatoimen talousarvioon. VesiVelhon kahviotila on vuokrattu ulkopuoliselle toimijalle, joka vastaa liikuntatalo-uimahallin kassapalveluiden ja lipunmyynnin hoitamisesta.

Liikuntapaikkojen valvonta, siivous ja kunnossapito hoidetaan ostopalveluna Äänekosken Kiinteistö Oy:n toimesta. Osa haja-asutusalueiden liikuntapaikkojen (ladut, kentät, uimarannat) kunnossapidosta hoidetaan järjestöjen ja yksityisten henkilöiden toimesta. Uimarantojen kunnossapidosta vastaa vuoden 2018 alusta tilapalvelut, jonne on myös määrärahat siirretty.

Keilahallitoimintaa ylläpitää yksityinen palvelutuottaja. Äänemäen las-kettelurinnettä hoidetaan edelleen Äänekosken Urheilijoiden toimesta yhteistyösopimuksen puitteissa.

Liikuntatoimen seuraaviin merkittävimpiin investointeihin on varattuna määrärahat vuoden 2018 talousarvioon: Liikuntatalon peruskorjaus, Suolahden uimahallin kuntosalitilan peruskorjaus, joka käynnistetään jo

vuoden 2017 aikana, Suolahden urheilukentän kunnostus, ulkokuntosalilaitteita, Häränvirran avantouimareiden pukusuojan uusiminen, Huuhannpuiston skeittilaitteet ja perusparannuksia luontokohteisiin ja ulkoilureitteihin. Lisäksi selvitetään vuoden 2017 loppuun mennessä lumetusjärjestelmän tekeminen leasingrahoituksella liikuntapuistoon 2018 aikana.

Jalkapallon ja yleisurheiluun suunniteltu ylipainehalli on tavoitteena rakentaa liikuntapuistoon ja hankkeeseen haetaan avustuksia ELY-keskuksetta.

Uusi jäähalli rakennetaan Suolahden uimahallin viereen kaupungin oman yhtiön toimesta ja hankkeeseen haetaan opetusministeriön liikuntapaikkarakentamiseen tarkoitettuja avustuksia 2017 vuoden loppuun mennessä.

Tulot

Liikuntapalveluiden tulot kertyvät uimahallien käyttömaksuista, kunto- ja voimailisalin maksuista, eri tilojen vuokrista ja erilaisista ryhmäliikuntamaksuista.

3.8.8.3 Tulokortti

KUVA 67 LIIKUNTATYÖ: TULOSKORTTI

Vastuualue:		Liikuntatyö						
Strateginen päämäärä		Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Näkökulma		Asiakas						
Kriittinen menestystekijä		Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut		Valtakunnalliset tapahtumat	4	5	5	5	6	6
		Rekisteröityjen harrastajien määrä eri toiminnoissa	liikunta 1173	1200	1220	1250	1280	1280
		Kävijämäärät	uimahallit 60 000	90000	91000	91000	92000	92000
			seniorikortit 451	470	500	520	550	600
			Äänemäki/kausikortit 276	300	310	350	350	350
		Tilojen kehittäminen:						
		Jäähalli	Huonokuntoinen	Suunnittelu	Toteutus	Käytössä	Käytössä	Käytössä
		Monitoimihalli	Ei ole	Suunnittelu	Toteutus	Käytössä	Käytössä	Käytössä
		Äänemäki	Suunnittelu	Suunnittelu	Toteutus	Käytössä	Käytössä	Käytössä
		Taajamien	Ei ole	Laaditaan	Toteutus	Käytössä	Käytössä	Käytössä
		lähiliikuntapaikkasuunnitelma		yhdessä kyllien kanssa				
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:								
Yhteistyö järjestöjen kanssa, avustamisessa painotus nuorisoliikunnassa,tapahtuma markkinointi								
Poikkisektorinen työryhmä senioriliikunnan kehittämisessä								
Suunnitelmat eri toimitilojen kehttämästä: Hallit, Äänemäki ,taajamat lähiliikuntapaikat								
Strateginen päämäärä		Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö						
Näkökulma		Henkilöstö						
Kriittinen menestystekijä		Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö		Henkilöstökysely	95 %	95 %	100 %	100 %	100 %	100 %
		osaminen ja työolot	4	4	4,1	4,1	4,2	4,3
		työyhteisön toimivuus omat voimavarat	3,8	3,9	4	4	4,1	4,2
		omat voimavarat	4,3	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:								
Tiedotuksen parantaminen								
Riittävät henkilöstöresurssit								
Strateginen päämäärä		Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit						
Näkökulma		Prosessi						
Kriittinen menestystekijä		Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Prosessien tehostaminen		Henkilöstökysely	3,8	4	4	4,1	4,2	4,3
Uuden teknologian hyödyntäminen		Prosessien toimivuus						
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:								
Prosessien määrittäminen								
Parhaat teknologiset järjestelmät käyttöön								
Strateginen päämäärä		Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous						
Näkökulma		Talous						
Kriittinen menestystekijä		Mittari(t)	Nykytaso	2017	2018	2019	2020	Tavoitetaso 2021
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne		Taloraviossa pysyminen	1 080 800	1 080 800	1 100 000	1 150 000	1 200 000	1 200 000
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:								
Talourarviossa pysyminen								
Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa								

4 INVESTOINTISUUNNITELMA

Äänekosken kaupungin investointien omahankintamenot vuodelle 2018 ovat 15,4 miljoonaa euroa, joten nousua vuoden 2017 talousarvion mukaisiin investointeihin on 8,2 miljoonaa euroa. Osa kaupungin rakennusinvestoinneista rahoitetaan tulevina vuosina kiinteistöleasingrahoituksella, minkä seurauksena omarahoitusosuus tulevissa investoinneissa ei kasva kohtuuttomasti.

Vuosien 2010 – 2017 investointien omahankintamenojen keskiarvo on noin 11,5 miljoonaa euroa ja poistojen keskiarvo on noin 6,1 miljoonaa euroa/vuosi. Verrattuna investointien omahankintamenojen keskiarvoon, on vuoden 2018 investointien määrä 3,9 miljoonaa euroa korkeampi ja poistojen keskiarvoon nähden yli kaksinkertainen.

Vuoden 2018 talonrakennuksen isoimpia investointeja ovat uusi palo-asema, liikuntatalon peruskorjaus, Suolahden keskuskeittiö sekä ylipainehalli. Lisäksi leasingrahoituksella jatkuu Koiviston koulun sekä Suolahden ja Koulunmäen yhtenäiskoulujen rakennushankkeet.

Kunnallisteknisen puolen isoimpia investointeja ovat Kieppi (Kotakennään uusi alue), 4-tien/Kotakennään liikennejärjestelyt ja Hirvimäen alue. Lisäksi toteutetaan Mämmenkoskentien sekä Koukkuniemenkadun perusparannus.

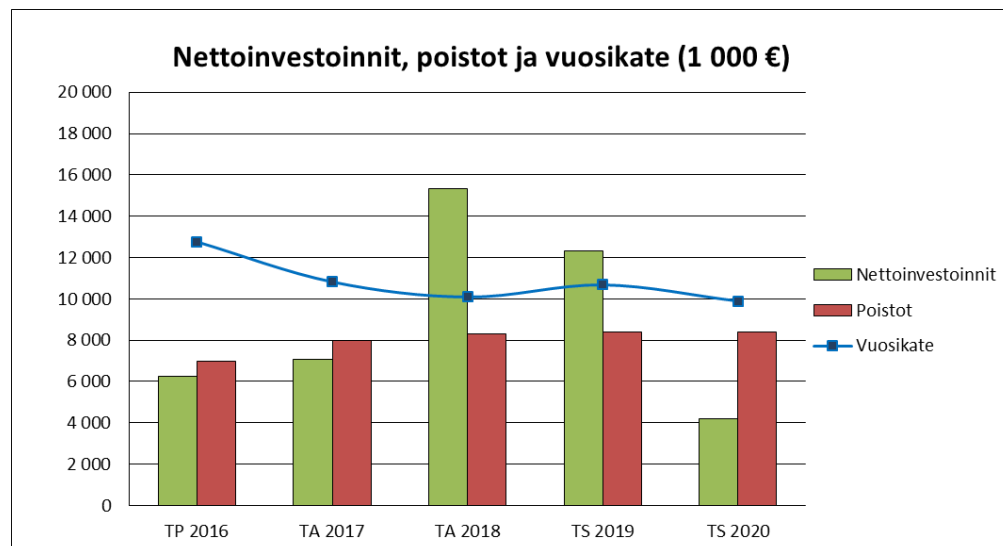
Suunnitelman mukaisella investointivauhdilla kaupungin lainakanta on vuoden 2020 lopussa noin 63 miljoonaa euroa. Vuosina 2018 - 2019 vuosikate ei tule riittämään suunniteltujen investointien toteuttamiseksi, mutta vuonna 2020 vuosikate riittää investointien toteuttamiseen.

Kaupunginvaltuuston 11.9.2017 (§ 89) tekemän päätöksen mukaisesti jäähalli rakennetaan Suolahteen uimahallin läheisyyteen kaupungin tytäryhtiön (Proavera Oy) toimesta.

Kaupunginvaltuuston 11.9.2017 (§ 89) tekemän päätöksen mukaisesti kaupunki rakennuttaa (rakennusliikkeen taseeseen) monitoimihallin parkkitiloineen. Monitoimihallin yhteyteen tulisi tilat kuntosalille, keilahallille sekä mahdollisesti pienimuotoiselle lasten seikkailupuistolle. Päätöksen esittelytekstin mukaan kyseessä on 15 vuoden määräaikainen vuokrasopimus ja mahdollisuus kolmeen 5 vuoden optioon, jolloin pääomavuokra on vuodessa 375 000 € (alv 0 %). Vaihtoehtoisesti vuokrasopimus voidaan solmia 10 vuoden ajaksi, jolloin pääomavuokra on vuodessa 415 000 € (alv 0 %). Edellä olevat pääomavuokraesitykset sisältävät 200 000 € (alv 0 %) suuruisen erän tontti- ja liittymäkustannuksia. Pääomavuokran lopullinen määrä selviää, kun hankekokonaisuus on selvillä. Kaupunki varautuu ja sitoutuu talousarviossaan 15 vuoden vuokrasopimukseen 375.000 € - 400.000 €:n vuositasolla.

Kokonaisuudessaan vuosittaiset investointikulut sekä leasing-rahoitettavien kohteiden käyttötalouskulut tulisivat olla enintään 10,2 miljoonaa euroa/vuosi, jotta vuosikate riittäisi kattamaan ne.

KUVA 68 NETTOINVESTOINNIT, VUOSIKATE, POISTOT 2016 – 2020

4.1 Investointisuunnitelma (Maa- ja metsäalueet ja irtain omaisuus)

Lautakunta	Vastuualue	Investointikohde	Tili	2018	2019	2020
Kaupunginhallitus	Irtain omaisuus / Kh	Pegasos Heha Analystiikka	Investointimenot	-30 000	0	0
		Pohjakarttojen uusiminen	Investointimenot	-70 000	0	0
		Työajanseurantajärjestelmä	Investointimenot	-25 000	0	0
	Kiinteä ja aineeton omaisuus / Kh	Maa- ja metsäalueet	Investointimenot	-1 500 000	-500 000	-500 000
		Maa- ja metsäalueet, tulo	Investointitulot	250 000	250 000	250 000
Kaupunginhallitus Summa				-1 375 000	-250 000	-250 000
Perusturva	Irtain omaisuus / Perusturvaltk	Perusturvan atk-hankinnat (Mediatri)	Investointimenot	-38 400	0	0
Perusturva Summa				-38 400	0	0
Vapaa-aika	Hankkeet / Vapaa-aika	Lintutorni	Investointimenot	-15 000	0	0
		Urheilukenttä, Sti	Investointimenot	-85 000	0	0
		Äänemäen laskettelurinne	Investointimenot	-25 000	-70 000	0
	Irtain omaisuus / Vapaa-aika	Huuhan puisto	Investointimenot	-40 000	0	0
		Kirjasto, Kgas	Investointimenot	-50 000	0	0
		Kirjasto, Sum	Investointimenot	-40 000	0	0
		Kuntosalilaitteet, Sum, Kgas, Sti, Äki	Investointimenot	-40 000	0	0
Vapaa-aika Summa				-295 000	-70 000	0
Kaikki yhteensä				-1 708 400	-320 000	-250 000

4.2 Investointisuunnitelma (Talonrakennus)

Lautakunta	Vastuualue	Investointikohde	Tili	2018	2019	2020
Tekninen	Talonrakennus / Tekninen	Alkulan päiväkoti	Investointimenot	-200 000	-2 000 000	0
		Avantouimareiden pukeutumissuoja	Investointimenot	-75 000	0	0
		Honkolan koulu, lämmitysenergian vaihto	Investointimenot	0	-250 000	0
		Katvelan päiväkoti	Investointimenot	-100 000	-350 000	0
		Kirjasto, vesikaton ja IV-laitteiston korjaus	Investointimenot	0	-150 000	0
		Konginkankaan päiväkoti	Investointimenot	-250 000	0	0
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, iv-saneeraus	Investointimenot	0	0	-800 000
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, julkisivun korjaus	Investointimenot	0	-200 000	0
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, välilosan purku	Investointimenot	0	-450 000	0
		Liikuntatalo / uimahalli	Investointimenot	-1 700 000	-400 000	0
		Liikuntatalo / uimahalli, valtionapu	Investointitulot	400 000	0	0
		Monitoimiaukion kahvio ja info	Investointimenot	-25 000	-50 000	-175 000
		Museo, keskitetyn ratkaisun suunnittelu	Investointimenot	-30 000	-200 000	0
		Museo, valtionapu	Investointitulot	0	75 000	0
		Painotalo	Investointimenot	-50 000	-100 000	0
		Paloasema, uusi	Investointimenot	-3 525 000	-1 175 000	0
		Purkutyöt	Investointimenot	-300 000	-500 000	0
		Päiväkodit	Investointimenot	0	0	-51 000
		Suolahden keskuskeittiö	Investointimenot	-1 960 000	0	0
		Suolahden keskuskeittiö, laitehankinnat	Investointimenot	-40 000	0	0
		Suolahden palvelukeskus	Investointimenot	-200 000	0	0
		Suolahden uimahallin kuntosali	Investointimenot	-150 000	0	0
		Suolahden yhtenäiskoulu, vanha osa	Investointimenot	-350 000	0	0
		Talotekniikka	Investointimenot	-250 000	-300 000	-300 000
		Ylipainehalli	Investointimenot	-1 000 000	0	0
		Ylipainehalli, valtionapu	Investointitulot	450 000	0	0
Tekninen Summa				-9 355 000	-6 050 000	-1 326 000
Kaikki yhteensä				-9 355 000	-6 050 000	-1 326 000

4.3 Investointisuunnitelma (Liikenneväylät, puistot, yleiset alueet, sillat, satamat ja laiturit sekä muut maanrakennushankkeet)

Lautakunta	Vastuualue	Investointikohde	Tili	2018	2019	2020		
Tekninen	Liikenneväylät / Tekninen	Aatulantie, Sti	Investointimenot	0	0	-120 000		
		Hirvimäki, Hirvaskangas	Investointimenot	-250 000	0	0		
		Katuvalaistus (varaus)	Investointimenot	-100 000	-100 000	-50 000		
		Kauppakatu-Torikatu-Hallintokatu, liikennejärjestelyt	Investointimenot	-20 000	-1 500 000	0		
		Kieppi, Kotakennään uusi alue, Äki	Investointimenot	-1 800 000	-200 000	0		
		Koillisranta	Investointimenot	0	-1 000 000	-550 000		
		Kotakennäntie, kantavuuden parantaminen ja melueste	Investointimenot	-50 000	-550 000	0		
		Koukkuniemenkatu, Äki	Investointimenot	-140 000	0	0		
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, liikennejärjestelyt	Investointimenot	0	-400 000	-200 000		
		Liikenneväylät, ennuste	Investointimenot	0	-550 000	-1 250 000		
		Mämmenkoskentie, Äki	Investointimenot	-250 000	0	0		
		Pienet liikennejärjestelyt (varaus)	Investointimenot	-30 000	-30 000	0		
		Puistokatu, päällystäminen, Äki	Investointimenot	-90 000	0	0		
		Taipaleentie, kevyen liikenteen väylä	Investointimenot	-65 000	0	0		
		Verkkotie, päällystäminen, Äki	Investointimenot	-70 000	0	0		
		VT 4 - Kotakennäntie, Äki	Investointimenot	-500 000	-1 000 000	-500 000		
	Puistot ja yleiset alueet / Tekninen	Monitoimiaukio, Äki	Investointimenot	-100 000	-350 000	0		
		Rantapuisto, 3. vaihe, Äki	Investointimenot	-25 000	-100 000	0		
	Satamat ja laiturit / Tekninen	Koiviston uimarannan laituri	Investointimenot	-20 000	0	0		
		Koiviston uimarannan laituri, tulo	Investointitulot	15 000	0	0		
		Rekolahden laituri	Investointimenot	-30 000	0	0		
		Satama, seniorikuntoiluvälineet ja kuntoportaat, Sti	Investointimenot	-30 000	0	0		
		Satama, seniorikuntoiluvälineet ja kuntoportaat, Sti, tulo	Investointitulot	10 000	0	0		
		Satamat (varaus)	Investointimenot	-50 000	-50 000	0		
		Satamat, kameravalvonnan toteuttaminen	Investointimenot	-40 000	-40 000	-30 000		
		Satamat, kameravalvonnan toteuttaminen	Investointimenot	-40 000	-40 000	-30 000		
	Muut maanrakennushankkeet / Tekni	Kapeenkoski, aallonmurtaja ja pärekatto	Investointimenot	-35 000	0	0		
		Kaupungin valokuituverkko	Investointimenot	-35 000	-35 000	-35 000		
		Kylien hankkeet	Investointimenot	-75 000	-75 000	0		
		Kylien hankkeet, tulo	Investointitulot	20 000	0	0		
		Liikuntapuisto	Investointimenot	-439 000	0	0		
		Piilolan päiväkodin piha	Investointimenot	-40 000	0	0		
		Taajamien infrasuunnittelu	Investointimenot	-50 000	-50 000	0		
		Toimintakeskuksen piha (Keva)	Investointimenot	-25 000	0	0		
		Ulkoalueiden kehittäminen, Piilola ja Kuhnamo, tulo	Investointitulot	30 000	0	0		
		Ulkoalueiden kehittäminen, Piilolan palvelutalo ja Kuhnamor	Investointimenot	-30 000	0	0		
		Valokuitu, liikuntapuistoalue	Investointimenot	-55 000	0	0		
		Tekninen Summa				-4 369 000	-6 030 000	-2 735 000
		Kaikki yhteensä				-4 369 000	-6 030 000	-2 735 000

4.4 Investointitulot ja investointimenot yhteensä

Tili	2018	2019	2020
Investointitulot	1 175 000	325 000	250 000
Investointimenot	-16 607 400	-12 725 000	-4 561 000
Yhteensä	-15 432 400	-12 400 000	-4 311 000

4.5 Investointitulot ja investointimenot alueittain

Alue	Vastuualue	Investointikohde	Tili	Arvot		
				2018	2019	2020
Äänekoski	Irtain omaisuus / Kh	Pegasos Heha Analytiikka	Investointimenot	-30 000	0	0
		Pohjakarttojen uusiminen	Investointimenot	-70 000	0	0
		Työajanseurantajärjestelmä	Investointimenot	-25 000	0	0
	Irtain omaisuus / Perusturvaltk	Perusturvan atk-hankinnat (Mediatri)	Investointimenot	-38 400	0	0
		Talonrakennus / Tekninen	Investointimenot	-75 000	0	0
	Talonrakennus / Tekninen	Avantouimareiden pukeutumissuoja	Investointimenot	0	-150 000	0
		Kirjasto, vesikaton ja IV-laitteiston korjaus	Investointimenot	0	0	-800 000
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, iv-saneeraus	Investointimenot	0	-200 000	0
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, julkisivun korjaus	Investointimenot	0	-450 000	0
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, välilosan purku	Investointimenot	-1 700 000	-400 000	0
		Liikuntatalo / uimahalli	Investointimenot	400 000	0	0
		Liikuntatalo / uimahalli, valtionapu	Investointimenot	-25 000	-50 000	-175 000
		Museo, keskitetyn ratkaisun suunnittelu	Investointimenot	-30 000	-200 000	0
		Museo, valtionapu	Investointimenot	0	75 000	0
		Painotalo	Investointimenot	-50 000	-100 000	0
		Paloasema, uusi	Investointimenot	-3 525 000	-1 175 000	0
		Ylipainehalli	Investointimenot	-1 000 000	0	0
		Ylipainehalli, valtionapu	Investointimenot	450 000	0	0
	Liikenneväylät / Tekninen	Hirvimäki, Hirvaskangas	Investointimenot	-250 000	0	0
		Kauppakatu-Torikatu-Hallintokatu, liikennejärj.	Investointimenot	-20 000	-1 500 000	0
		Kieppi, Kotakennäntien uusi alue, Äki	Investointimenot	-1 800 000	-200 000	0
		Koillisranta	Investointimenot	0	-1 000 000	-550 000
		Kotakennäntie, kantavuuden parantaminen ja	Investointimenot	-50 000	-550 000	0
		Koukkuniemenkatu, Äki	Investointimenot	-140 000	0	0
		Koulunmäen yhtenäiskoulu, liikennejärjestelyt	Investointimenot	0	-400 000	-200 000
		Mämmenkoskentie, Äki	Investointimenot	-250 000	0	0
		Puistokatu, päällystäminen, Äki	Investointimenot	-90 000	0	0
		Verkkotie, päällystäminen, Äki	Investointimenot	-70 000	0	0
		VT 4 - Kotakennäntie, Äki	Investointimenot	-500 000	-1 000 000	-500 000
	Puistot ja yleiset alueet / Tekn	Monitoimiaukio, Äki	Investointimenot	-100 000	-350 000	0
		Rantapuisto, 3. vaihe, Äki	Investointimenot	-25 000	-100 000	0
	Satamat ja laiturit / Tekninen	Rekolahden laituri	Investointimenot	-30 000	0	0
	Muut maanrakennushankkeet	Kapeenkoski, aallonmurtaja ja pärekatto	Investointimenot	-35 000	0	0
		Kaupungin valokuituverkko	Investointimenot	-35 000	-35 000	-35 000
		Liikuntapuisto	Investointimenot	-439 000	0	0
		Piilolan päiväkodin piha	Investointimenot	-40 000	0	0
		Toimintakeskuksen piha (Keva)	Investointimenot	-25 000	0	0
		Ulkoalueiden kehittäminen, Piilola ja Kuhnanc	Investointimenot	30 000	0	0
		Ulkoalueiden kehittäminen, Piilolan palvelutal	Investointimenot	-30 000	0	0
		Valokuitu, liikuntapuistoalue	Investointimenot	-55 000	0	0
	Hankkeet / Vapaa-aika	Lintutori	Investointimenot	-15 000	0	0
		Äänemäen laskettelurinne	Investointimenot	-25 000	-70 000	0
	Irtain omaisuus / Vapaa-aika	Huuhon puisto	Investointimenot	-40 000	0	0
Äänekoski Summa				-9 752 400	-7 855 000	-2 260 000
Kaikki yhteensä				-9 752 400	-7 855 000	-2 260 000

				Arvot		
Alue	Vastuualue	Investointikohde	Tili	2018	2019	2020
Suolahti	Talonrakennus / Tekninen	Alkulan päiväkoti	Investointimenot	-200 000	-2 000 000	0
		Katvelan päiväkoti	Investointimenot	-100 000	-350 000	0
		Suolahden keskuskeittiö	Investointimenot	-1 960 000	0	0
		Suolahden keskuskeittiö, laitehankinnat	Investointimenot	-40 000	0	0
		Suolahden palvelukeskus	Investointimenot	-200 000	0	0
		Suolahden uimahallin kuntosali	Investointimenot	-150 000	0	0
		Suolahden yhtenäiskoulu, vanha osa	Investointimenot	-350 000	0	0
	Liikenneväylät / Tekninen	Aatulantie, Sti	Investointimenot	0	0	-120 000
	Satamat ja laiturit / Tekninen	Satama, seniorikuntoiluvälineet ja kuntoportaa	Investointimenot	-30 000	0	0
Satama, seniorikuntoiluvälineet ja kuntoportaa		Investointitulot	10 000	0	0	
Hankkeet / Vapaa-aika	Urheilukenttä, Sti	Investointimenot	-85 000	0	0	
Suolahti Summa				-3 105 000	-2 350 000	-120 000
Konginkangas	Talonrakennus / Tekninen	Konginkankaan päiväkoti	Investointimenot	-250 000	0	0
	Irtain omaisuus / Vapaa-aika	Kirjasto, Kgas	Investointimenot	-50 000	0	0
Konginkangas Summa				-300 000	0	0
Honkola	Talonrakennus / Tekninen	Honkolan koulu, lämmitysenergian vaihto	Investointimenot	0	-250 000	0
Honkola Summa				0	-250 000	0
Koivisto	Satamat ja laiturit / Tekninen	Koiviston uimarannan laitur	Investointimenot	-20 000	0	0
		Koiviston uimarannan laitur, tulo	Investointitulot	15 000	0	0
Koivisto Summa				-5 000	0	0
Sumiainen	Liikenneväylät / Tekninen	Taipaleentie, kevyen liikenteen väylä	Investointimenot	-65 000	0	0
	Irtain omaisuus / Vapaa-aika	Kirjasto, Sum	Investointimenot	-40 000	0	0
Sumiainen Summa				-105 000	0	0
Koko kaupunki	Talonrakennus / Tekninen	Purkutyöt	Investointimenot	-300 000	-500 000	0
		Päiväkodit	Investointimenot	0	0	-51 000
		Talotekniikka	Investointimenot	-250 000	-300 000	-300 000
	Liikenneväylät / Tekninen	Katuvalaistus (varaus)	Investointimenot	-100 000	-100 000	-50 000
		Liikenneväylät, ennuste	Investointimenot	0	-550 000	-1 250 000
		Pienet liikennejärjestelyt (varaus)	Investointimenot	-30 000	-30 000	0
		Satamat (varaus)	Investointimenot	-50 000	-50 000	0
	Satamat ja laiturit / Tekninen	Satamat, kameravalvonnan toteuttaminen	Investointimenot	-40 000	-40 000	-30 000
		Muut maanrakennushankkeet	Kylien hankkeet	Investointimenot	-75 000	-75 000
	Irtain omaisuus / Vapaa-aika	Kylien hankkeet, tulo	Investointitulot	20 000	0	0
		Taajamien infrasuunnittelu	Investointimenot	-50 000	-50 000	0
		Kuntosalilaitteet, Sum, Kgas, Sti, Äki	Investointimenot	-40 000	0	0
	Kiinteä ja aineeton omaisuus /	Maa- ja metsäalueet	Investointimenot	-1 500 000	-500 000	-500 000
		Maa- ja metsäalueet, tulo	Investointitulot	250 000	250 000	250 000
Koko kaupunki Summa				-2 165 000	-1 945 000	-1 931 000
Kaikki yhteensä				-5 680 000	-4 545 000	-2 051 000

4.6 Leasingrahoituksella toteutettavat investointikohteet

Lautakunta	Vastuualue	Investointikohde	Tili	2018	2019	2020
Perusturva	Irtain omaisuus / Perusturvaltk	Gastroskooppi	Leasing, irtain omaisuus	0	-30 000	0
		Kolonoskooppi	Leasing, irtain omaisuus	-40 000	0	0
		Suun terveydenhuolto	Leasing, irtain omaisuus	-29 000	-30 000	-31 000
		Perusturva Summa			-69 000	-60 000
Kasvu ja oppiminen	Irtain omaisuus / Kasvu ja oppiminen	Koulunmäen yhtenäiskoulu, ensikertainen kalustaminen	Leasing	-440 000	-260 000	0
Kasvu ja oppiminen Summa				-440 000	-260 000	0
Vapaa-aika	Irtain omaisuus / Vapaa-aika	Lumetusjärjestelmä	Leasing, irtain omaisuus	-120 000	0	0
Vapaa-aika Summa				-120 000	0	0
Tekninen	Talonrakennus / Tekninen	Koiviston koulu	Leasing	-1 500 000	-1 500 000	0
		Koiviston koulu, liikuntasali	Leasing	-225 000	-225 000	0
		Koulunmäen yhtenäiskoulu (Keskuskoulun uudisosa ja välis)	Leasing	-9 400 000	-6 200 000	0
		Suolahden yhtenäiskoulu, Sti	Leasing	-9 500 000	0	0
Tekninen Summa				-20 625 000	-7 925 000	0
Kaikki yhteensä				-21 254 000	-8 245 000	-31 000

Yllä mainittujen leasingrahoitettavien kohteiden yhteenlaskettu kustannusarvio vuodelle 2018 on 21,3 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto on myöntänyt leasingrahoituskohteiden limiitin, jonka suuruus on 48 miljoonaa euroa.

5 RAHOITUSSUUNNITELMA

Tässä luvussa on esitetty Äänekosken kaupungin rahoitussuunnitelma vuosille 2018 – 2020. Suunnitelmavuosien vuosikatteet ovat luvun 6 taloussuunnitelman mukaisia ja investointien rahavirrat investointisuunnitelman (luku 4) mukaisia.

Talousarvioon on kuntalain 110 §:n 4 momentin mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve katetaan.

Rahoitussuunnitelma jakautuu kahteen osaan:

1. **Toiminnan ja investointien rahavirta** pitää sisällään
 - a. *toiminnan rahavirran*, joka muodostuu tulossuunnitelmasta siirtyvästä vuosikatteesta ja satunnaisista eristä sekä tulorahoituksen korjauseristä sekä
 - b. *investointien rahavirran*, joka muodostuu investointineitoista, investointeihin saaduista rahoitusosuuksista ja käyttöomaisuuden luovutustuloista.
2. **Rahoituksen rahavirtaan** budjetoidaan antolainojen, lainakan-
nan ja oman pääoman muutokset.

Toiminnan ja investointien rahavirran ylijäämäinen summa osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen summa osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

KUVA 69 RAHOITUSSUUNNITELMA 2018 – 2020

RAHOITUS, 1000 €

	TP 2016	TPE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	12 765	14 890	10 091	10 681	9 895
Tulorahoituksen korjauserät	-996	0	0	0	0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-8 406	-4 500	-16 607	-12 725	-4 561
Rahoitusosuudet investointeihin	809	100	1 175	325	250
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu	1 333	500	100	100	100
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 505	10 990	-5 241	-1 619	5 684
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	97	5	5	5	805
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	20 000	0	0	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 046	-7 700	-7 700	-6 500	-4 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 000	-23 000	13 100	8 250	-20 750
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 206	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-7 743	-10 695	5 405	1 755	-5 550
Rahavarojen muutos	-2 238	295	164	136	134
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Investointien tulorahoitus, %	168,02	338,41	65,39	86,14	229,53
Pääomamenojen tulorahoitus, %	77,15	123,11	43,63	56,53	119,13
Asukasmäärä 31.12.	19 374	19 374	19 100	19 100	19 100

5.1 Toiminnan ja investointien rahavirta

Kaupungille syntyy 5,4 miljoonaa euroa rahoitusaliäämää vuonna 2018, ja tämä rahoitusaliäämä on katettava lainarahoituksella.

5.1.1 Toiminnan rahavirta

Tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa. Tästä syystä rahoituslaskelmaan otetaan vain varsinaisen toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava vuosikate, satunnaiset erät sekä tulorahoituksen korjauserät.

5.1.2 Investointien rahavirta

Investoinnit ja niiden rahoitusosuudet on esitetty yksityiskohtaisesti **investointisuunnitelmassa**.

Vuodelle 2018 on budjetoitu investointeihin määrärahoja yhteensä noin 15,4 miljoonaa euroa, mikä on 11,0 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2017 arvioitu investointien toteuma on.

5.2 Rahoituksen rahavirta

5.2.1 Antolainauksen muutokset

Antolainauksen lisäyksiin budjetoidaan arvio suunnitelmakaudella myönnettävistä antolainoista ja *antolainasaamisten vähennykseen* budjetoidaan antolainojen suunnitelmakauden lyhennykset.

5.2.2 Lainakannan muutokset

Lainakannan muutoksiin budjetoidaan pitkäaikaisten lainojen lisäys (uudet lainat) ja vähennys (lyhennykset) sekä lyhytaikaisten lainojen muutos (nettomääräisenä).

Rahoitussuunnitelman mukaan velkamäärä lisääntyy vuonna 2018 vuoden 2017 tasosta. Myös suunnitelmavuonna 2019 lainamäärä kasvaa, mutta vuonna 2020 lainamäärä kääntyy laskuun. Koko maan keskiarvo "Lainaa asukasta kohti" oli vuoden 2016 tilinpäätöksessä 2.933 euroa, Äänekoskella 3.717 euroa ja Keski-Suomessa 3.083 euroa.

KUVA 70 LAINAKANNAN KEHITYS 2016 – 2020

	TP 2016	TPE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Pitkäaikaiset lainat	34 940	47 240	39 540	33 040	48 240
Lyhytaikaiset lainat	37 063	14 063	27 163	35 413	14 663
Kokonaislainamäärä	72 003	61 303	66 703	68 453	62 903
Laina / asukas €	3 717	3 164	3 492	3 584	3 293

5.2.3 Oman pääoman muutokset

Kunnassa oman pääoman muutoksiin siirretään kunnan muun taseyksikön peruspääoman lisäys, joka oikaisee edellä investointimenoihin merkityn kunnan pääomasijoituksen muuhun taseyksikköön.

5.2.4 Muut maksuvalmiuden muutokset

Tähän kohtaan budjetoidaan toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden muutos, saamisten muutos sekä korottomien velkojen muutos.

6 TALOUSSUUNNITELMA 2018 – 2020 JA TALOUDEN VAKAUTTAMISEN TOIMENPIDEOHJELMA VUOTEEN 2018

6.1 Yleistä

1.5.2015 voimaan tullessa kuntalaissa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu siten, että alijäämä tulee kattaa määräjassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli, vaan yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään taloussuunnitelmassa.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (110.3 §). Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Äänekosken kaupungilla on kertynyttä ylijäämää vuoden 2016 tilinpäätöksessä 0,3 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelman 2018 – 2020 mukaan kaupungin kertynyt ylijäämä on vuoden 2020 tilinpäätöksessä on 11,9 miljoonaa euroa, mikäli suunnitelmakaudella ei synny ennalta odottamattomia talouteen merkittävästi vaikuttavia muutoksia.

Jäljempänä esitetään taloussuunnitelma ja tasapainottamisen toimenpideohjelma yhtenä kokonaisuutena (taloussuunnitelma 2018 – 2020).

6.2 Taloussuunnitelman perusteet

Vuosi 2018 on taloussuunnitelmassa sama kuin edellä luvussa 2 (tuloslaskelma) on esitetty. Vuosien 2019 -2020 laskennassa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Toimintatuotot: korotus VM:n arvioiman kuluttajahintaindeksin mukaisesti 1,5 % vuodelle 2019 ja 1,8 % vuodelle 2020
- Henkilöstökulut: korotus VM:n arvioiman ansiotasoindeksin mukaisesti 1,6 % vuodelle 2019 ja 2,4 % vuodelle 2020
- Palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, avustukset ja muut toimintakulut: korotus VM:n arvioiman kuluttajahintaindeksin mukaisesti 1,5 % vuodelle 2019 ja 1,8 % vuodelle 2020
- Verotulot: vuodet 2019 – 2020 Kuntaliiton veroennustekehikon mukaisesti
- Valtionosuudet: Huomioitu valtionosuusuudistuksen vaikutus vuodelle 2018 sekä aikaisemmat valtionosuusleikkaukset ja kompensatiot
- Korkotuotot: Laskettu olemassa olevista antolainasopimuksista

- Muut rahoitustuotot on arvioitu vuoden 2018 tasossa
- Korkokulut: Laskettu nykyisen korkokannan ja arvioidun lainakannan mukaisesti
- Poistot: Poistolaskenta käyttöomaisuuskirjapidossa investointisuunnitelman mukaisesti sekä mahdollinen lisäpoisto

Taloussuunnitelmaan liittyy paljon epävarmuustekijöitä. Suurimmat riskit tulopuolella ovat verotulokertymät ja valtionosuudet.

Menopuolella suurimmat riskit liittyvät toimialojen talouskurin noudattamiseen. Menoennusteet perustuvat indeksikorotuksiin tulevina vuosina eikä laskelma salli toimialoilta suurempia korotuksia.

Mikäli kaupungin taloustilanne ei kehity suunnitellusti, voidaan viime kädessä joutua turvautumaan verojen korotuksiin.

Vuosikatteet vuosina 2018 – 2020 ovat noin 9,9 – 10,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2018 tulos näyttäisi muodostuvan ylijäämäiseksi, sekä muina taloussuunnitelmavuosina tulokset ovat ennusteen mukaan ylijäämäisiä.

KUVA 71 TALOUSSUUNNITELMA 2018 - 2020

TULOSLASKELMA, 1000 €

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot					
Myyntituotot	8 503	7 995	8 122	8 244	8 392
Maksutuotot	9 829	9 952	9 869	10 017	10 197
Tuet ja avustukset	2 817	3 297	3 435	3 487	3 549
Muut toimintatuotot	4 169	3 236	3 735	4 206	4 281
Valmistus omaan käyttöön	10	0	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-58 651	-58 355	-58 771	-59 711	-61 952
Palvelujen ostot	-58 163	-58 005	-59 218	-60 106	-61 188
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 579	-7 891	-8 278	-8 402	-8 553
Avustukset	-7 705	-6 488	-6 363	-6 458	-6 575
Muut toimintakulut	-1 852	-1 472	-1 834	-2 311	-2 883
Toimintakate	-108 623	-107 730	-109 302	-111 036	-114 731
Verotulot	74 434	72 283	75 084	77 036	79 139
Valtionosuudet	44 484	45 181	43 169	43 731	44 736
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	633	662	662	662	662
Muut rahoitustuotot	2 182	1 088	1 088	1 088	1 088
Korkokulut	-312	-660	-610	-800	-1 000
Muut rahoituskulut	-34	0	0	0	0
Vuosikate	12 765	10 824	10 091	10 681	9 895
Poistot ja arvonalentumiset	-6 988	-8 000	-8 300	-8 390	-8 390
Tilikauden tulos	5 777	2 824	1 791	2 291	1 505
Tilinpäätössiirrot	20	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 797	2 824	1 791	2 291	1 505

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	18,91	18,52	18,71	18,95	18,72
Vuosikate / Poistot, %	182,67	135,30	121,58	127,31	117,94
Vuosikate, euroa / asukas	659	559	528	559	518
Asukasmäärä 31.12. (Ennuste)	19 374	19 374	19 100	19 100	19 100

KUVA 3 KERTYNEEN YLI- /ALIJÄÄMÄN KEHITYS

	TA 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Kertynyt yli-/alijäämä	261	3 085	8 064	10 355	11 860

6.3 Talouden vakauttamisen toimenpideohjelma vuoteen 2018

Äänekosken kaupunginvaltuusto on 18.5.2015 (§ 25) hyväksynyt yksityiskohtaisen talouden tasapainottamisen toimenpideohjelman vuoteen 2018 saakka. Toimenpideohjelman mukaiset säästöt on vähennetty toimialojen määräraha-kehysten mukaisesti. Vaikutus vuoden 2018 talouteen on noin 0,4 M€.

6.3.1 Toimenpideohjelma toimialoittain

Toimiala	2016	2017	2018	Yhteensä
Yleishallinto	-315 000	0	-20 000	-335 000
Perusturva	-231 000	-200 000	-120 000	-551 000
Kasvu ja oppiminen	-410 000	-60 000	-60 000	-530 000
Tekninen	-165 000	-188 500	-171 500	-525 000
Vapaa-aika	-17 000	-110 000	0	-127 000
Ympäristö	-3 000	0	-3 000	-6 000
Rahoitus	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000
Summa	-1 191 000	-608 500	-424 500	-2 224 000

7 TALOUSARVIO 2018 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

7.1 Talousarvion sitovuus

Kuntalaki ja kirjanpitolaki velvoittavat hoitamaan kaupungin taloutta hyväksytyn talousarvion mukaisesti, joten talousarvio on sitova ohje kaupunginhallitukselle, lautakunnille, viranhaltijoille ja työntekijöille, jotka osallistuvat määrärahojen käyttöön.

Vuoden 2018 talousarvio on valtuuston nähden sitova vastuualuetasolla sekä investoinnit ovat sitovia kohteittain. Määrärahat on budjetoitu nettoperiaatteella ja ne ovat sitovia nettomääräisinä.

7.2 Talousarviomuutokset

Hallintokuntien tulee pitäytyä tiukasti laaditussa talousarviossa. Määrärahaa ei saa ylittää eikä käyttää muuhun kuin talousarviossa mainittuun tarkoitukseen. Lautakuntien tulee huolehtia talousarviossa myönnettyjen määrärahojen riittävydestä.

Jos määräraha ei riitä, on hyvissä ajoin ennen määrärahan loppumista selvitettävä mahdollisuudet toiminnan supistamiseen ja/tai sopeuttamiseen jäljellä olevan määrärahan puitteissa.

Lisätalousarvioesitykset kaupunginvaltuustolle on riittävästi perusteltava. Perusteluissa on selvitettävä, onko toimialan muilta vastuu- tai tulosalueilta odotettavissa säästöjä, ja mihin toimenpiteisiin on ryhdytty lisämäärärahatarpeen välttämiseksi ja miksi tässä pyrkimyksessä ei ole onnistuttu. Lautakunnan tulisi ensisijaisesti pyrkiä kattamaan lisämäärärahatarpeensa lautakunnan sisäisin määrärahasiirroin, ja vasta toissijaisena keinona anoa valtuustolta lisämäärärahaa.

Merkittävälle (yli 50.000 €) sitovan tason ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen. Hyväksyminen on hankittava ennen ylityksen muodostumista ja aina ao. tilivuoden aikana.

Investointien osalta kohdistamattomat määrärahavaraukset voidaan kohdentaa teknisen johtajan viranhaltijapäätöksellä.

Talousjohtajalla on oikeus viranhaltijapäätöksellä kohdentaa asukaslukunousuun - hankkeeseen varatusta määrärahasta niihin toimialojen toimenpiteisiin, jotka päätetty hankkeessa toteuttaa.

7.3 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Lautakunnan tulee seurata asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Mikäli talousarviovuoden aikana käy ilmeiseksi, että toimialueelle tai lautakunnalle talousarvion yhteydessä tai muutoin asetettuja tavoitteita ei saavuteta, tulee lautakunnan esittää valtuustolle muutos tavoitteeseen ja sen mahdollinen vaikutus määrärahatarpeeseen ja/tai tuloarvioon.

7.4 Tuloslaskelma

Kaupunginhallituksen on informoitava valtuustoa talousarviovuoden aikana, mikäli toimintakate tai vuosikate on poikkeamassa oleellisesti talousarviossa ennakoidusta.

Mikäli vuosikatteen on syytä arvioida poikkeavan ennakoidusta euro-määräisesti enemmän kuin puolen kunnallisveron prosenttiyksikön verran, tulee valtuustolle esittää tarvittavat ehdotukset talousarvion muuttamiseksi.

7.5 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman mukainen käyttöomaisuusinvestointien kokonaismäärä on sitova.

Rahoituslaskelman mukainen antolainojen lisäyksen määrä on sitova.

Rahoituslaskelman mukainen pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäyksen määrä on sitova.

Talousarviolainojen ottamisesta on päätetty hallintosäännössä.

7.6 Käyttösuunnitelmat

Lautakunnan on tarvittaessa vahvistettava talousarvion käyttösuunnitelma, jolla tarkennetaan vastualueen määrärahan käyttöä ja tuloarvion saavuttamista lautakunnan päättämällä tulosityksikköjaotuksella.

Lautakunta päättää talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden puitteissa omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä asettaa tarkennetut toiminnalliset ja taloudelliset tulostavoitteet. Lautakunta voi delegoida käyttösuunnitelman laadinnan osaksi tai kokonaan alaisilleen viran- tai toimenhaltijoille.

7.7 Erityiset rajoitukset

7.7.1 Henkilöstö

Riippumatta em. talousarvion sitovuusohjeista, hallintokunnat eivät saa palkata uutta henkilökuntaa perustamalla uusia toimia ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Kun virka tai toimi jää vapaaksi viran- tai toimenhaltijan siirtyessä eläkkeelle tai muutoin pois kaupungin palveluksesta, on toimialan tehtävä selvitys viran/toimen tehtävistä ja/tai siitä kuinka tehtävät hoidettaisiin, jos vakanssia ei täytettäisi. Kaupunginjohtaja/henkilöstöjohtaja päättää luvan antamisesta vakanssin täytölle.

7.7.2 Yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen

Uusien merkittävien yleishallinto/elinkeinoelämän kehittäminen projektien käynnistämisestä päättää kaupunginhallitus. Toimialojen on ylläpidettävä projektisalkkua kaikista merkittävimmistä hankkeista ja projekteista sekä esiteltävä ne kaupungin johtoryhmässä.

7.7.3 Muut rahoitusmenot

Talousjohtaja voi hyväksyä muihin rahoitusmenoihin merkittyä muuta menoa 10.000 euroa, käytettäväksi katteena vahingoista, varkauksista tms. johtuviin korvaushankintoihin, joita ei omavastuun määrästä johtuen korvata vakuutuksista.

7.7.4 Investoinnit

Investointien ohjeellinen aktivointiraja on 10.000 euroa.

7.7.5 Investointien rahoitusosuudet

Jos investointikohteelle on asetettu rahoitusosuusehto, on tulon saaminen tuloarvion mukaisesti edellytys määrärahan käytölle.

7.8 Raportointi

Lautakuntia, kaupunginhallitusta ja kaupunginvaltuustoa on informoitava talousarvion toteutumisesta siten, että em. seurantatehtävät ovat mahdollisia. Lautakuntia ja hallitusta on informoitava vähintään ensimmäisen ja toisen vuosikolmanneksen jälkeen sekä tilikauden kokonaistuloksen valmistumisen jälkeen.

Raportoinnissa on kiinnitettävä huomiota toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä niiden määrittelyn kehittämiseen ja mittaamiseen.

Talousjohtaja laatii osavuosisikatsaukset kausista 1-4 ja 1-8, ja ne annetaan tiedoksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

Lisäksi talousjohtaja laatii johtoryhmälle kuukausittain (alkaen kaudesta 3) talouskatsauksen talousarvion toteumasta ja tulosennusteesta.

8 LIITTEET

8.1 Tuloslaskelma, ulkoinen/sisäinen 2018

Äänekosken kaupunki

Sivu 1

13.12.2017

 Virallinen budjetti
 Ulkoinen/Sisäinen

 TALOUSARVIO
 01.01.2018 - 31.12.2018

EUR

	Budjetti 2017	Budjetti 2018	Muutos -% 2018/2017
03000001 ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot			
Liiketoiminnan myyntituotot	438.200	478.500	9,2
Täydet valtiolta saadut korvauk	81.400	190.700	134,3
Korvaukset kunnilta	767.100	841.600	9,7
Korvaukset kuntayhteisöiltä	73.500	71.300	-3,0
Muut suoritteiden myyntituotot	6.634.500	6.539.700	-1,4
Myyntituotot	7.994.700	8.121.800	1,6
Maksutuotot			
Terveystenhoito maksut	1.872.700	1.940.000	3,6
Sosiaalitoimen maksut	7.111.700	6.740.100	-5,2
Opetus- ja kulttuuritoimen maks	591.200	605.000	2,3
Yhdyskuntapalvelujen maksut	372.200	579.700	55,7
Muut palvelumaksut	4.000	4.000	
Maksutuotot	9.951.800	9.868.800	-0,8
Tuet ja avustukset	3.297.100	3.435.100	4,2
Muut toimintatuotot			
Vuokratuotot	2.470.600	2.539.000	2,8
Muut toimintatuotot	764.900	1.195.500	56,3
Muut toimintatuotot	3.235.500	3.734.500	15,4
TOIMINTATUOTOT	24.479.100	25.160.200	2,8
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-44.461.000	-45.443.500	2,2
Henkilösivukulut	-13.893.800	-13.327.000	-4,1
Henkilöstökulut	-58.354.800	-58.770.500	0,7
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-32.721.600	-33.026.600	0,9
Muiden palvelujen ostot	-25.282.900	-26.191.300	3,6
Palvelujen ostot	-58.004.500	-59.217.900	2,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7.890.500	-8.277.800	4,9
Avustukset			
Avustukset kotitalouksille	-4.123.400	-3.826.100	-7,2
Avustukset yhteisöille	-2.364.700	-2.536.800	7,3
Avustukset	-6.488.100	-6.362.900	-1,9
Muut toimintakulut			
Vuokrat	-1.420.600	-1.783.300	25,5
Muut toimintakulut	-51.000	-50.200	-1,6
Muut toimintakulut	-1.471.600	-1.833.500	24,6
TOIMINTAKULUT	-132.209.500	-134.462.600	1,7
TOIMINTAKATE	-107.730.400	-109.302.400	1,5
Verotulot	72.283.000	75.084.000	3,9
Valtionosuudet	45.181.000	43.169.200	-4,5
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	662.200	662.200	
Muut rahoitustuotot	1.088.000	1.088.000	
Korkokulut	-660.000	-610.000	-7,6
Rahoitustuotot ja -kulut	1.090.200	1.140.200	4,6
VOUSIKATE	10.823.800	10.091.000	-6,8
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-7.369.100	-7.628.600	3,5
Kertaluonteiset poistot	-630.900	-671.400	6,4
Poistot ja arvonalentumiset	-8.000.000	-8.300.000	3,8
TILIKAUDEN TULOS	2.823.800	1.791.000	-36,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2.823.800	1.791.000	-36,6

8.2 Käyttötalousosa lautakunnittain 2018, ulkoinen/sisäinen

Äänekosken kaupunki

Sivu 1

13.12.2017

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2018 - 31.12.2018

	Budjetti 2017	Budjetti 2018	Muutos -% 2018/2017
03000100 Tarkastuslautakunta			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-7.000	-9.000	28,6
Henkilösivukulut	-2.700	-2.200	-18,5
Henkilöstökulut	-9.700	-11.200	15,5
Palvelujen ostot			
Muiden palvelujen ostot	-22.200	-24.800	11,7
Palvelujen ostot	-22.200	-24.800	11,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100	-600	500,0
TOIMINTAKULUT	-32.000	-36.600	14,4
TOIMINTAKATE	-32.000	-36.600	14,4

Äänekosken kaupunki

Sivun 1

13.12.2017

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2018 - 31.12.2018

	Budjetti 2017	Budjetti 2018	Muutos -% 2018/2017
03000200 Kaupunginhallitus			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot			
Liiketoiminnan myyntituotot	330.000	430.000	30,3
Korvaukset kunnilta	7.000	87.000	1142,9
Muut suoritteiden myyntituotot	5.581.800	5.545.200	-0,7
Myyntituotot	5.918.800	6.062.200	2,4
Maksutuotot			
Yhdyskuntapalvelujen maksut	35.000	35.000	
Muut palvelumaksut	4.000	4.000	
Maksutuotot	39.000	39.000	
Tuet ja avustukset	1.165.000	1.256.300	7,8
Muut toimintatuotot			
Vuokratuotot	555.000	540.000	-2,7
Muut toimintatuotot	520.000	962.200	85,0
Muut toimintatuotot	1.075.000	1.502.200	39,7
TOIMINTATUOTOT	8.197.800	8.859.700	8,1
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-5.949.100	-6.133.600	3,1
Henkilösivukulut	-1.770.100	-1.713.900	-3,2
Henkilöstökulut	-7.719.200	-7.847.500	1,7
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-98.500	-299.000	203,6
Muiden palvelujen ostot	-2.843.400	-3.403.100	19,7
Palvelujen ostot	-2.941.900	-3.702.100	25,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.777.200	-1.795.900	1,1
Avustukset			
Avustukset kotitalouksille	-19.000	-29.000	52,6
Avustukset yhteisöille	-1.748.000	-1.817.000	3,9
Avustukset	-1.767.000	-1.846.000	4,5
Muut toimintakulut			
Vuokrat	-40.400	-66.100	63,6
Muut toimintakulut	-23.700	-23.800	0,4
Muut toimintakulut	-64.100	-89.900	40,2
TOIMINTAKULUT	-14.269.400	-15.281.400	7,1
TOIMINTAKATE	-6.071.600	-6.421.700	5,8

Äänekosken kaupunki

Sivu 1

13.12.2017

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2018 - 31.12.2018

	Budjetti 2017	Budjetti 2018	Muutos -% 2018/2017
03000300 Perusturvalautakunta			
TUOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot			
Täydet valtiolta saadut korvauk	71.400	190.700	167,1
Korvaukset kunnilta	338.800	326.700	-3,6
Korvaukset kuntayhteisöiltä	72.400	70.200	-3,0
Muut suoritteiden myyntituotot	1.012.300	943.600	-6,8
Myyntituotot	1.494.900	1.531.200	2,4
Maksutuotot			
Terveystenhuollon maksut	1.872.700	1.940.000	3,6
Sosiaalitoimen maksut	5.917.600	5.832.100	-1,4
Maksutuotot	7.790.300	7.772.100	-0,2
Tuet ja avustukset	1.895.000	1.912.000	0,9
Muut toimintatuotot			
Muut toimintatuotot	11.700	18.100	54,7
Muut toimintatuotot	11.700	18.100	54,7
TOIMINTATUOTOT	11.191.900	11.233.400	0,4
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-19.922.000	-20.460.100	2,7
Henkilösivukulut	-6.629.900	-6.394.700	-3,5
Henkilöstökulut	-26.551.900	-26.854.800	1,1
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-31.686.700	-31.782.600	0,3
Muiden palvelujen ostot	-7.676.500	-7.607.100	-0,9
Palvelujen ostot	-39.363.200	-39.389.700	0,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.922.600	-2.124.100	10,5
Avustukset			
Avustukset kotitalouksille	-2.729.400	-2.734.000	0,2
Avustukset yhteisöille	-39.100	-37.800	-3,3
Avustukset	-2.768.500	-2.771.800	0,1
Muut toimintakulut			
Vuokrat	-217.700	-242.400	11,3
Muut toimintakulut	-400	-400	
Muut toimintakulut	-218.100	-242.800	11,3
TOIMINTAKULUT	-70.824.300	-71.383.200	0,8
TOIMINTAKATE	-59.632.400	-60.149.800	0,9

Äänekosken kaupunki

Sivu 1

13.12.2017

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2018 - 31.12.2018

	Budjetti 2017	Budjetti 2018	Muutos -% 2018/2017
03000400 Kasvun ja oppimisen lautakunta			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot			
Korvaukset kunnilta	294.600	297.100	0,8
Korvaukset kuntayhteisöiltä	1.100	1.100	
Myyntituotot	295.700	298.200	0,8
Maksutuotot			
Sosiaalitoimen maksut	1.194.100	908.000	-24,0
Opetus- ja kulttuuritoimen maks	61.700	74.500	20,7
Maksutuotot	1.255.800	982.500	-21,8
Tuet ja avustukset	202.100	221.800	9,7
Muut toimintatuotot			
Vuokratuotot	29.400	13.700	-53,4
Muut toimintatuotot	12.200	12.200	
Muut toimintatuotot	41.600	25.900	-37,7
TOIMINTATUOTOT	1.795.200	1.528.400	-14,9
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-16.138.100	-16.421.400	1,8
Henkilösivukulut	-4.752.200	-4.532.500	-4,6
Henkilöstökulut	-20.890.300	-20.953.900	0,3
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-624.900	-633.500	1,4
Muiden palvelujen ostot	-4.223.900	-4.292.500	1,6
Palvelujen ostot	-4.848.800	-4.926.000	1,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-780.400	-810.500	3,9
Avustukset			
Avustukset kotitalouksille	-1.365.000	-1.053.100	-22,8
Avustukset yhteisöille	-201.000	-201.000	
Avustukset	-1.566.000	-1.254.100	-19,9
Muut toimintakulut			
Vuokrat	-44.100	-96.200	118,1
Muut toimintakulut	-44.100	-96.200	118,1
TOIMINTAKULUT	-28.129.600	-28.040.700	-0,3
TOIMINTAKATE	-26.334.400	-26.512.300	0,7

Äänekosken kaupunki

Sivu 1

13.12.2017

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2018 - 31.12.2018

	Budjetti 2017	Budjetti 2018	Muutos -% 2018/2017
03000700 Tekninen lautakunta			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot			
Liiketoiminnan myyntituotot	95.200	35.500	-62,7
Muut suoritteiden myyntituotot	34.100	34.600	1,5
Myyntituotot	129.300	70.100	-45,8
Maksutuotot			
Opetus- ja kulttuuritoimen maks		1.000	100,0
Yhdyskuntapalvelujen maksut	153.200	330.000	115,4
Maksutuotot	153.200	331.000	116,1
Tuet ja avustukset	35.000	35.000	
Muut toimintatuotot			
Vuokratuotot	1.870.200	1.956.800	4,6
Muut toimintatuotot	188.000	177.000	-5,9
Muut toimintatuotot	2.058.200	2.133.800	3,7
TOIMINTATUOTOT	2.375.700	2.569.900	8,2
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-475.200	-448.600	-5,6
Henkilösivukulut	-143.600	-127.000	-11,6
Henkilöstökulut	-618.800	-575.600	-7,0
Palvelujen ostot			
Muiden palvelujen ostot	-7.732.900	-8.031.000	3,9
Palvelujen ostot	-7.732.900	-8.031.000	3,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3.068.500	-3.185.300	3,8
Avustukset			
Avustukset yhteisöille	-168.000	-238.000	41,7
Avustukset	-168.000	-238.000	41,7
Muut toimintakulut			
Vuokrat	-1.042.000	-1.290.300	23,8
Muut toimintakulut	-1.042.000	-1.290.300	23,8
TOIMINTAKULUT	-12.630.200	-13.320.200	5,5
TOIMINTAKATE	-10.254.500	-10.750.300	4,8

Äänekosken kaupunki

 Sivu 1
 13.12.2017

T A L O U S A R V I O

 Virallinen budjetti
 Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2018 - 31.12.2018

EUR

	Budjetti 2017	Budjetti 2018	Muutos -% 2018/2017
03000500 Vapaa-aikalautakunta			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot			
Liiketoiminnan myyntituotot	13.000	13.000	
Täydet valtiolta saadut korvauk	10.000		-100,0
Korvaukset kunnilta	126.700	130.800	3,2
Muut suoritteiden myyntituotot	6.300	16.300	158,7
Myyntituotot	156.000	160.100	2,6
Maksutuotot			
Opetus- ja kulttuuritoimen maks	529.500	529.500	
Maksutuotot	529.500	529.500	
Tuet ja avustukset		10.000	100,0
Muut toimintatuotot			
Vuokratuotot	16.000	28.500	78,1
Muut toimintatuotot	33.000	26.000	-21,2
Muut toimintatuotot	49.000	54.500	11,2
TOIMINTATUOTOT	734.500	754.100	2,7
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1.697.200	-1.699.200	0,1
Henkilösivukulut	-513.000	-479.800	-6,5
Henkilöstökulut	-2.210.200	-2.179.000	-1,4
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-311.500	-311.500	
Muiden palvelujen ostot	-760.500	-841.000	10,6
Palvelujen ostot	-1.072.000	-1.152.500	7,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-328.200	-346.800	5,7
Avustukset			
Avustukset kotitalouksille	-10.000	-10.000	
Avustukset yhteisöille	-208.500	-243.000	16,5
Avustukset	-218.500	-253.000	15,8
Muut toimintakulut			
Vuokrat	-72.900	-81.200	11,4
Muut toimintakulut	-4.900	-4.000	-18,4
Muut toimintakulut	-77.800	-85.200	9,5
TOIMINTAKULUT	-3.906.700	-4.016.500	2,8
TOIMINTAKATE	-3.172.200	-3.262.400	2,8

Äänekosken kaupunki

Sivu 1

13.12.2017

T A L O U S A R V I O

Virallinen budjetti

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2018 - 31.12.2018

	Budjetti 2017	Budjetti 2018	Muutos -% 2018/2017
03000800 Ympäristölautakunta			
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Maksutuotot			
Yhdyskuntapalvelujen maksut	184.000	214.700	16,7
Maksutuotot	184.000	214.700	16,7
TOIMINTATUOTOT	184.000	214.700	16,7
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-272.400	-271.600	-0,3
Henkilösivukulut	-82.300	-76.900	-6,6
Henkilöstökulut	-354.700	-348.500	-1,7
Palvelujen ostot			
Muiden palvelujen ostot	-2.023.500	-1.991.800	-1,6
Palvelujen ostot	-2.023.500	-1.991.800	-1,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13.500	-14.600	8,1
Avustukset			
Avustukset yhteisöille	-100		-100,0
Avustukset	-100		-100,0
Muut toimintakulut			
Vuokrat	-3.500	-7.100	102,9
Muut toimintakulut	-22.000	-22.000	
Muut toimintakulut	-25.500	-29.100	14,1
TOIMINTAKULUT	-2.417.300	-2.384.000	-1,4
TOIMINTAKATE	-2.233.300	-2.169.300	-2,9